ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS
Грчка 300 GRD, Енглеска 1,00 GBP

9 770032 339010

7. II 1992. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIV ● ЦЕНА 100 ДИН. ● БРОЈ 2093

За све од 7 до 77

ФАНТАСТИКА

ЉУБАВ СВЕМИРСКОГ ЛЕТАЧА

Веровали или не!

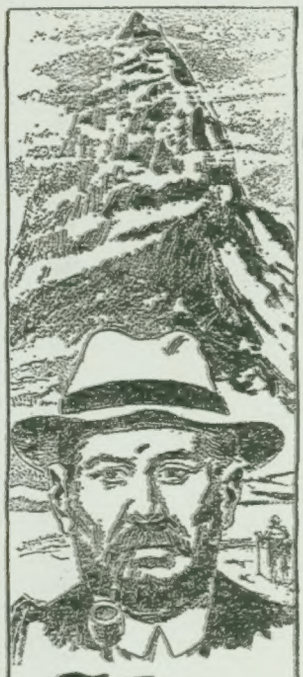

Петер Таувалдер

ПОЗНАТИ ШВАЈЦАРСКИ АЛПИНИСТА, ПОПЕО СЕ 100 ПУТА НА 4800 М. ВИСОК ВРХ МАТЕРХОРН.

СЛОНОВЕ

ОД 4 ТОНЕ АЗИЈЦИ ЧЕСТО УПРЕЖУ ДА ВУКУ ПЛУГ.

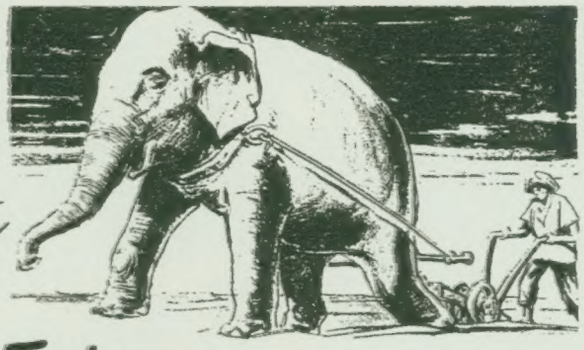

Џозеф Бејлес

ИЗ ФОРДСА (ДРЖ. ЊУ. ЏЕРСИ, САД), НА НАДЛАКТИЦУ МОЖЕ ДА ПОРЕЂА 50 НОВИЦА, БАЦИ ИХ УВИС И СВЕ ИХ УХВАТИ.

МАС АФУЕРА

ТИХООКЕАНСКО ОСТРВО ИЗ ГРУПЕ ХУАН ФЕРНАНДЕЗ, ЛИЧИ НА СТОПАЛО СА 13 ПРСТИЈУ НЕКЕ ПРАИСТОРИЈСКЕ ЖИВОТИЊЕ.

КУЋЕ

НА ТРЖНИЦИ У КИЦИНГЕНУ (НЕМАЧКА) ЗИДАНЕ СУ МАЛТЕРОМ КОЈИ ЈЕ УМЕСТО СА ВОДОМ МЕШАН СА ВИНОМ.

ХЕНРИ ВЕБ

ИЗ БАБРАХАМА, У ВЕЛИКОЈ БРИТАНИЈИ, ИМАО ЈЕ ДЕВЕТОРО ДЕЦЕ, КАО И ЊЕГОВ ОТАЦ, ДЕДА И ЧУКУНДЕДА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● пре три године у Амстердаму је отворен први кафић за оне заражене сидом. У Холандији сада има око 1700 људи оболелих од сиде, а 10–20 хиљада има овај вирус у крви. Исти кафићи отворени су и у Варшави и Берлину, а циљ им је да се заражени не осећају изоловани, да им се да место где ће се сусретати и пружи морална подршка.

●●● за лондонску полицију један „лендровер" преуређен је у амфибију. На копну је ово теренско возило могло да развије брзину од 112 километара на сат, а на води – седам чворова (13 km/h).

●●● у Калифорнији је направљен супертрактор, четири пута шири од обичног. Тиме је не само повећана ширина обрађене бразде, већ се и мање земље гази, а и принос је виши.

●●● голубови не пију воду као друге птице, то јест не подижу главу при сваком гутљају већ уроне читав кљун у воду и сишу је, а при том им посебни залисци затворе носне отворе.

●●● проводник од стаклених влакана познате немачке фирме „Шофт" издржао је десет милиона пресавијања. Овај рекорд показује да се оптичко стаклено влакно сасвим слободно може користити за преношење информација између делова компјутерских система.

●●● просечан Американац у току живота изложен је деловању 60 хиљада хемијских једињења из загађене хране или „човекове околине". Утицај многих од ових материја на људско здравље још није проучен.

●●● од 1930. године објављено је више од 30.000 научних радова о вирусу грипа, али овај ће рекорд ускоро бити оборен: о вирусу сиде већ је штампано 26.000 истраживања.

Илустровао: Зоран Петканић–Петко

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

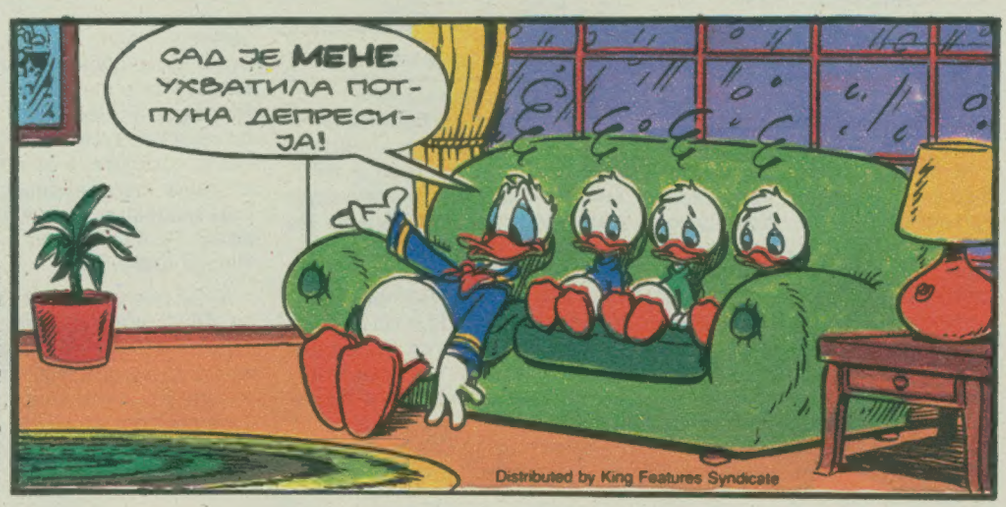

© 1991 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

Distributed by King Features Syndicate

ЗАРАДА СА УКУСОМ

Ово је казивање тридесетогодишњег Стојана Дамјановића који је у Легију странаца отишао из авантуризма. Данас једва чека да му истекне петогодишњи уговор.

Легионар Стојан Дамјановић (десно) у разговору са нашим сарадником

Већ четири године сам у Француској легији странаца. Започела је и пета, она је и крај уговора који сам потписао. По истеку тог рока могу да обновим уговор на следећих пет година.

После прве четири године проведене у Легији, под условом да за њим не трага Интерпол или полиција земље из које долази, легионар има право да тражи и добије француско држављанство. Обавезно мора да приложи крштеницу. О томе, међутим, многи легионари сањају. А ратују за Француску и гину под њеном заставом.

У ствари, Легија странаца је држава у држави. Потпуно је независна по унутрашњем устројству, а истовремено делује у саставу француских оружаних снага.

Лупежи и остали

Рођени сам Босанац, место рођења Градачац. Родитељи су ми се преселили у Осијек. Тамо је, веле, бољи живот. Чуо сам за Легију странаца. Пун жеље и снаге да нешто променим у животу обрео сам се у Француској.

Просто је невероватно како су Французи једноставно решили пријем у Легију странаца. Пријавиш се чак и у сеоску жандармеријску станицу, и док дланом о длан већ си у возу или аутобусу за регрутни центар Легије странаца који се налази при свакој касарни француске регуларне војске.

Тамо те лепо дочекају, понуде кафом, поделе осмех и унакрсним испитивањем разврстају те у тешке криминалце који измичу закону, лупеже лакшег калибра који својој домовини нису стали на жуљ, политичке отпаднике (ти им се највише допадају) или обичне људе који, ето тако, желе у Легију. Убице и лица стављена ван закона одмах избацују на улицу, то у Легији више не пролази. Остали лупежи могу да прођу, али не под својим именом. Они добијају лажно име и презиме и лажне податке и француски пасош такозваног интерног типа, тек да с њим прођу царинску и пасошку контролу на цивилном аеродрому. Наиме, легионари никада на ратишта не путују у униформи и војним авионима. Они се обично до најближег ваздухопловног одредишта пребацују путничким авионом или посебним авионом са путничког аеродрома и зато увек улазе у авион у цивилном оделу. Њихова ратна опрема, међутим, путује посебним војним транспортним авионом и добијају је тек у касарни на ратишту!

Дакле, легионари – лупежи увек се воде под назнаком „неидентификован" и за њих је живот у Легији, при том се мисли и на одмор и на одсуства, чемеран. На легионарској личној карти преко њихове слике, обавезно црно-беле, стоји идентификациони број и управо он их издваја од личне карте легионара авантуриста чисте прошлости, такозваних идентификованих чија лична карта има слику у боји и праве податке.

Шта се све не сме

Шта легионар не сме?

Не сме да се бави политиком. Не сме да се жени. Не сме да има свој стан и аутомобил. Не сме да поседује рачун у француској банци. Не сме да се дописује ни са ким из матичне земље нити да телефонира док у Легији не докаже ко је, шта је и одакле је. По ступању у Легију, а без доказаног идентитета, три године не сме да напушта Француску.

Легионар се званично води као човек без држављанства, и онај идентификовани и онај неидентификовани!

У првом додиру са регрутним центром све је за око лепо. Као да звоне звона како је Легија потребна вама а не ви њој! Понуди се и информатор на свим језицима света о правима и обавезама легионара. Права балада! Човек и не примети да је већ „снимљен" као снажан и добродошао. Будући легионар упућује се затим у главни центар, матицу свих француских легионара. Налази се у месту Обања код Марсеја. У Обањи је душа и срце Француске легије странаца, компјутери са подацима о свим легионарима, њиховим навикама, чак и броју ципела! Ту је и главна команда Легије странаца.

У Обањи почиње главна игра. Придошлица чезне за Легијом, а Легија се, бајаги, нећка да га прими. На полигонима тече испитивање здравствених, психичких и физичких способности новопечених легионара. Физички неспособни се одбацују. Тих дана кандидатима се понуди, ја бих га назвао – „уговор о жељи". Придошлица потписује да жели у Легију странаца, а „великодушна" Легија жељу прима на знање. Какве ли варке! Тај предуговор је, у ствари, уговор чврст као стена. Ако кандидат за легионара на обуци обогаљи, биће избачен, ако испуни све захтеве – повратка на слободу више нема.

Истина, у уговору постоји клаузула која легионару почетнику дозвољава да напусти Легију у року од годину дана, али он, несрећник, што због непознавања језика, што због слабог увида у уговор, најчешће не зна за ту одредбу.

Без права на свој језик

На тестирању у Обањи остаје се најдуже двадесетак дана. Са придошлицама се не поступа грубо, напротив. Зато ваљда ником и не пада на памет да бежи.

СМРТИ

Илустровао: Брана Јовановић

Из Обање пут води у Кастелнодари у близини Тулуза где са налази велики центар за обуку легионара. Ту су касарне са око 500 лежајева и полигони за обуку и изван града.

Доласком у Тулуз сваком легионару се одузима право да разговара на матерњем језику макар имао земљака у соби за спавање! Боже благи, ја нисам знао ни речи француског. Французи су предвидели и то. Сваком странцу додељен је „близанац", тачније легионар Француз који се у касарни званично назива „бином". Његово је да спава на кревету изнад мог, да се креће где и ја, да на полигону за вежбе буде моја „таксена марка" и да ме учи што француском језику што реаговању на команде. То ме је излуђивало и терало да уместо језика учим читаве фразе на француском.

Приликом четворомесечне обуке у Тулузу свакодневно сам честитао себи што све могу да издржим. Да ми је неко некада рекао да ћу сваког јутра морати да претрчим десет километара или да ћу два пута у четири месеца са теретом од 19 килограма у трку преваљивати осам километара – рекао бих да је луд. Сада је то била стварност. Не дај боже да млади легионар направи грешку: или му следује 20 склекова под пуном ратном спремом или ударац песницом подофицира у груди или стомак. За промашај у гађању на 200 метара „грешника" је чекало пузање на том растојању.

Подофицир је у Легији странаца све и свја. Официре ретко виђамо. Догађа се да гневни легионар на ударац подофицира узврати истом мером. Следује му 20 дана самице. Занимљиво, у Легији странаца чин мајора сврстава се у подофицире.

Сваки легионар може постати подофицир ако добије препоруку претпостављених и положи додатне испите. Официрска места резервисана су само за Французе.

Без паре у џепу

После четворомесечне обуке у Тулузу легионар се разврстава по специјализацији у регименте. Ја сам допао падобранцима–командосима. Припадам Другој регименти са седиштем на Корзици. Одатле су нас као професионалце слали према потреби: Чад, Џибути, Кувајт... По правилу, палата легионара у првој години је око хиљаду немачких марака. На терену, у борби, исплаћује му се око три и по хиљаде марака. Месечно, разуме се. И у француским франицима. Ја сам то само прерачунао. На жалост, легионар не може да располаже зарађеним новцем у целости. Он се уплаћује на његову штедну књижицу на благајни касарне. На руке може да добије само једномесечну зараду. Уштеђевина му се исплаћује кад му истекне уговор легионара и поново постане „свој" човек!

Такозвани неидентификовани легионари, илити легионари под лажним именом, немају право да путују по свету. Одмор од 45 дана годишње могу да користе само у летовалиштима Легије странаца на територији Француске. Идентификовани, они други, авантуристи чисте прошлости, имају право да подигну у касарни пасош матичне земље (који од првог дана стоји под кључем) и да иду на одмор где желе.

Оно што се о легионарима најмање зна јесте да и идентификовани и неидентификовани не смеју да прекораче праг касарне у грађански свет у униформи! Оно што ми знамо из филмова чиста је бајка. Из касарне легионар не сме да искорачи без цивилног одела! Оно стоји у металном ормару. Уз то, свакодневне обавезе легионара у касарни трају од 6 до 18 часова. После тога они облаче цивилно одело и напуштају касарну а да нису бавезни да траже пропусницу од било кога. Њихова дневна радна обавеза је завршена, они су слободни. Но, недај Боже да их у шест изјутра нема на смотри.

Дневне вежбе легионара су паклене. Годишње из моје регименте бежи од 300 до 400 људи. Исто толико пристигне нових. За „побегуљама" се не расписује потерница. Међународно право то не дозвољава. Али, ако којим случајем неко од њих једног дана ступи на тло Француске, биће враћен у регименту да „одради" уговор уз, замислите, само 60 дана затвора!

На крају још један куриозитет: униформу, радну и парадну, добијамо на одређено време, војне чизме на, рецимо, годину дана, а капу, ону познату округлу или беретку за рат, сваки легионар мора да купи у касарнском магацину. Веровали или не, то је једини део војне одеће који легионару не припада бесплатно.

Да ли бих некоме препоручио Легију странаца? Никоме и никада. То је пакао који тешко може да се замисли.

А живот је тако леп.

Забележио
Миленко Тодоровић

ДВА ВЕКА ЦИРКУСА

ПРЕДСТАВЕ МОРА ДА БУДЕ!

Кад су се прве „блатњаве" или „колске" представе упутиле у опасан подухват по дивљим пределима Запада, циркус је у Америци још увек био нешто ново. Новац да изведе прву представу добио је извесни Џон Бил Рикетс.

Дођи, види и – плати!

Рикетс је био сјајан јахач и учитељ јахања, а прву представу дао је 1793. године у Филаделфији. У публици је седео чак и председник Џорџ Вашингтон, велики обожавалац циркуса.

Америчка публика никада раније није видела таквог јахача. Неке од његових мајсторија опасно би конкурисале и најбољим савременим циркусима, на пример, скок преко траке разапете на 3,5 метара висине и истовремено преко штапа који је Рикетс држао са обе руке док је коњ јурио пуним галопом! Било је ту још јахача, затим ходач по жици, кловн и главна звезда – његов коњ Корнплантер који је умео да изведе свакојаке вратоломије, па и да прескочи преко леђа другог коња!

Велико узбуђење настало је кад је априла 1796. године у њујоршку луку приспео брод „Америка". Капетан Јакобс Крауниншилд имао је посебан товар из Бенгала где је за свега 450 долара купио слоницу. Ускоро ју је продао извесном Овенсу за 10.000 долара! Први дебелокожац који је стигао до обала Новог света дебело се исплатио власнику.

Овенс је слоницу повео на турнеју и са њом направио невероватну сензацију. Приказивали су је свуда, од државе Њујорк до Јужне Каролине – и то пуне 22 године!

Другу по реду дебелокожу „примадону" Стару Бет довели су у Америку 1815. године. Причало се да је набављена на аукцији у Лондону за 20 долара, а у Америци ју је купио Хаклија Бејли за 1.000 зелених новчаница.

Бејли је на турнеју повео и друге животиње и ускоро је имао читаву менажерију. Да публика не би бесплатно гледала шоу, путовао је стално ноћу, а животиње је приказивао дању у великим амбарима.

Подстакнути Бејлијевим успехом, и многи други кренули су на турнеје, па је око 1820. године по источном делу Америке кружило тридесетак примитивних „колских" представа.

Кров на леђа, пут под ноге

Постепено, јахачки циркуси и конкурентске менажерије почели су да раде заједно: уз јахачке тачке приказивале су се и оне са вештинама животиња, а да би атракција била већа придодате су и опасне звери у кавезима.

Негде око 1830. године једна новина омогућила је да власници циркуса, којима су амбари ионако постали сувише тесни, почну да одржавају представе свуда где је могло да се сакупи довољно публике – измишљен је шатор са великим кровом.

Сналажљиви Натан Холс и његов партнер Арон Тарнер брзо су доконали да је боље да власник циркуса оде до публике, а не да изнајми амбар и чека да гледаоци сврате у циркус. Кренули су на пут са шатором који је имао округли кров пречника 30 метара.

Но, представе под великим шатрама и даље се изводе само у већим градовима. У скромне вароши и даље одлазе мале, „колске" представе. Таквим колима стигли су први циркуси у граничарска насеља на Западу.

Све за параду

Тим раним трупама требало је много храбрости и издржљивости. Путовали су по прилично неодређеном распореду, а чланови трупе радили су више различитих послова за које никад нису редовно добијали плату.

Обично би недељу дана раније неког послали у место ка коме су се упутили да по крчмама и радњама дели летке и прича о представи. Дан пре осталих полазила је претходница која је обележавала пут полажући уз њега летве од ограде или користећи пробушено буре које је испуштало брашно. Каравани су се ипак често губили јер су други путници или невреме могли да уклоне трагове.

Становници ретких успутних насеља радо су излазили да гледају како пролазе циркуски каравани. Била је то прилика да се измоли или у трампу добије неко пиле, јаје, млеко...

Кад циркус коначно стигне, у место би око сат пре осталих ушли кловнови да уз много вике, шале и акробације обзнане време почетка представе и заголицају машту учмалих мештана чудесима која их очекују.

На прилазу селу караван се зауставља – коњима се каче перјанице, развијају се заставе, скидају покривачи на кавезима са дивљим зверима, свирачи дотерују одела... Тек тада, одевени у најбоље рухо, у село улазе циркусанти и парадирају главном улицом, у чему им се прикључује гомила мештана. Представа може да почне!

За време путовања од места до места по граничном подручју циркуске звезде вребале су многе опасности, на пример велика крда бизона. Средином прошлог века преријом је тумарало око 20 милиона ових животиња, а једнако непријатна била је помисао на Индијанце. Мало су одахнули тек 1881. кад се у Северној Дакоти предао поглавица „Бик Који Седи". Ко је тада могао и да помисли да ће он са њима чак и да подели циркуске даске наступајући у представама Бафало Била!

Локалне силеџије нису биле ништа мање опасне. Било је сасвим уобичајено да покушају да уђу на силу не плативши карту. У тако заподенутим

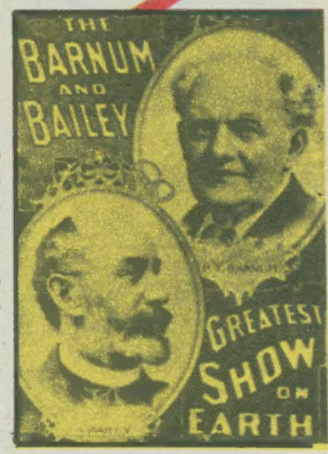

Године 1880. основан је Барнумов и Бејлијев циркус који је прогласио „Највећу представу на свету". Опстао је до данас

Сви су волели ову атракцију путујућих циркуса – гала параду. У малој варошн као што је Бунвил у Мисурију парада је била незаборавни део детињства

Да би до заселака Запада жељних забаве допрло мало сјаја, први амерички циркуси морали су да одолевају пожарима, поплавама, сушама и Индијанцима...

обрачунима циркус су бранили коњушари које су газде баш и бирале по снази и вичности у тучњави. Пушке, шаторске мотке и све што се нађе при руци постајало би убојито оружје, а многи су платили и главом.

Тако је погинуо и Виљем Лејк, власник чувеног циркуса, јер није хтео да пусти једног силеџију без карте који му се касније прикрао и пуцао му право у срце.

До пожара је увек лако могло да дође, поготову кад су представе почеле да се изводе ноћу. Окачени о главне носаче, на конопцима су висили дрвени рамови са свећама од лоја и китовог уља. После су дошле уљане лампе, а већ 1879. године компанија „Купер и Бејли" уводи електрично осветљење: лампе са угљеним електродама и генератором на парни погон. Наравно, власници су одмах увидели да је и то својеврсна атракција, па су посебно наплаћивали улазнице за разгледање „електричне централе".

Ах, тај шоу!

Циркуси су брзо мењали власнике и имена, али су нека од њих ипак остала упамћена: Џејмс Купер, Дан Кастело, Барнум и Бејли, а касније и Бафало Бил Коди, Пони Бил Лили, Ени Оукли или браћа Ринглинг.

Циркус Џона Робинсона био је један од првих на граници. Више од 70 година припадао је истој породици и није мењао име. У њему су прве циркуске кораке направили многи касније чувени власници циркуса или извођачи: Џејмс Бејли као дечак, највећи амерички клоун Дан Рајс, славна јахачица Ема Лејк, најбољи јахач без седла свих времена Џејмс Робинсон, Дан Кастело који је најпре био клоун...

Чак се и Гризли Адамс накратко удружио са Роувовим

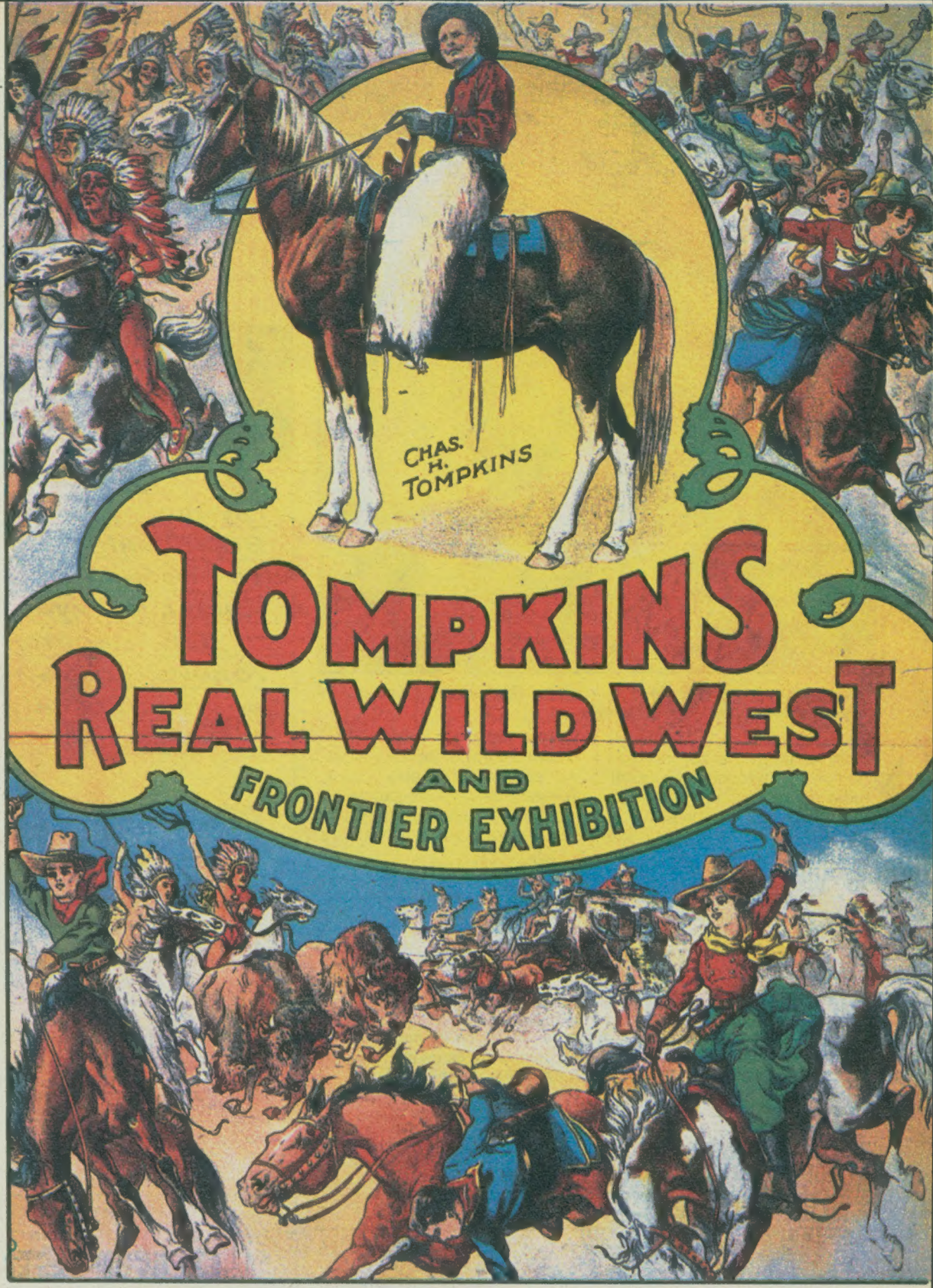

Тексашки каубој Чарлс Томпкинс био је велики мајстор ласа и јахања. Наступао је у Кодијевом „Дивљем западу" све док није основао сопствену трупу. Од правог Запада остала је само романтична представа

циркусом. Из планина је донео многе занимљиве животиње: медведе – гризлије и барибале, два лоса, кугуара, дивљу свињу од 400 килограма, орла... Касније је са свом том менажеријом отишао у Њујорк.

Дивљина Запада постепено је ишчезавала. Старе параде из времена „колских" представа прерасле су у велике, сјајне уличне поворке.

Спедлингов и Роџерсов циркус остао је упамћен по многим иновацијама, а нарочито по „Аполониксу" – огромним парадним колима са запрегом од 40 коња и уграђеним музичким механизмом који као да се састојао од 1.000 инструмената. На реци Мисисипију имали су „Пловећу палату", велики брод – позорницу који је могао да прими 2.000 људи.

Како је цивилизација све више освајала Запад, неки од људи који су стекли славу као извиђачи и сами су постали забављачи. Најпознатији од њих, Бафало Бил Коди и Дивљи Бил Хикок, спадају у шест најбољих извиђача са границе.

Сјајна забављачка каријера Била Кодија трајала је пуне 43 године! Искористио је славу и вештине стечене на граници боље од свих осталих. Иако његова представа „Дивљи запад" није била циркуска, ко-

На светском сајму у Сент Луису (1904), бунџија–слон задаје муке особљу циркуса „Хагенбек"

ристио је доста од њихове технике – путовања железницом, слање претходнице, бомбасто рекламирање...

Дивљем Билу Хикоку некусом. Срео је госпођу Агнезу, удовицу Виљема Лејка, венчали су се и пошао је на турнеју са њеним циркусом. Кад је чуо за ново налазиште

КРОЗ ТРЊЕ ДО – ПОЗОРНИЦЕ

Како је циркус постајао све већи, путовање из места у место захтевало је пажљиво планирање и рад. Путовало се у две групе.

Пошто би завршили вечерњу представу, извођачи су одлазили у хотел и могли су ујутру дуже да одспавају. Носачи и кочијаши имали су много напорнији распоред. Тек пошто спакују и утоваре шатру, седишта и сву опрему, могли су да ухвате неколико сати сна и то на сламарицама испод кола.

Коњушар их буди рано у зору. На брзину се на логорској ватри кува кафа, упрежу се коњи... Још се не би ни разданило, а караван је већ кретао на пут пун локви, камења и блата. Дешавало се да се тешка кола заглаве у блато или да склизну и преврну се.

Око подне, чим караван стигне до новог места, почиње истовар и монтажа. У међувремену, кренуо је и други део трупе. Поред лаких кочија и кола-кавеза који путују много лакше и брже, слободно трчкарају коњи – извођачи, понији, камиле... Углавном стижу на време кад је све већ спремно за наредну представу.

достајао је Кодијев дар. Смучило му се да буде шериф и прохтело му се да на Нијагариним водопадима прикаже прави лов на бизоне. Похватао је и допремио бизоне, нашао полудивље Индијанце и најављени лов је отпочео. Но, није смислио начин како да наплати гледање! Скупило се мноштво света, али кад је почело сакупљање пара шеширом, није добио довољно ни да покрије трошкове. У представи „Преријски извођачи" наступао је са Кодијем, али је пуцао тако близу ногу извођача који су играли Индијанце да их је опрљио барутом!

Касније, опет накратко, поново је дошао у везу са цирзлата у Црним брдима, напустио је и жену и циркус и убрзо погинуо у кафанском обрачуну.

Крајем века граница нестаје, а златни дани циркуса нису је задуго надживели. У време велике кризе, тридесетих година овог века, многи циркуси су последњи пут склопили шатре. Од нешто више од педесет, до данашњих дана преживела су само два – циркуси браће Ринглинг, Барнумов и Бејлијев, који су се удружили у „Велики циркус".

Као и дивља граница, блатњави путеви и чађаве локомотиве, сви остали су нестали и преселили се у – успомену...

Љ. Петровић

АСТРОНАУТ ИЗ БЕОГРАДА

ДОСТА МИ

Кад то каже глумац Драган Војиновић, он то озбиљно и мисли, не глуми, и већ десетак година стрпљиво чека позив у Хјустон

Београђанин Драган Војиновић заиста је особит човек. Не само зато што је глумац, и други су, ни што божићни маратон трчи одевен у Божић-Бату. Господин Војиновић је особит по томе што се спрема да постане свемирски путник. Не до тамо неке, ко зна које, милионима светлосних година удаљене галаксије. Он је реалан човек: чим прилике дозволе он ће у комшилук. На Месец. Тако му бар карта гласи: Земља – Месец. Е, сад, ако до тог путовања не дође у догледно време, неће имати ништа против да тркне до најближе орбиталне станице. Макар на викенд. И то је већ нешто, а он је, како рекосмо, скроман човек. Само му снови нису такви и да је друкчије, можда господин Војиновић не би ни стигао на странице нашег листа.

Резерва као услов

Прича почиње овако: пре десетак и више година Наса је расписала конкурс за астронауте – грађане. Вест о томе је стигла и у наше новине. Згодно, помислио је Драган Војиновић и сместа се упутио у читаоницу канадске амбасаде да сазна нешто више. Зашто баш тамо? Зато што је пријаве Наси требало проследити преко „Ер Канаде". Љубазни службеници рекли су му шта су знали и дали упитник који је требало да попуни.

– Има ли каквих услова, нешто посебно што треба да испуним – распитивао се.

– Посебно не, али морате да нађете резерву, људе спремне да вас замене уколико не будете у могућности да кренете на пут.

То и није неки проблем, помислио је Драган Војиновић. Када је, неколико дана раније, причао својим добрим познаницима Ђорђу Радмилцу и Ђорђу Јовановићу да има намеру да се пријави, рекли су да упише и њих. И таман су сва тројица заборавила да им је икада и пало на памет да се вину са мајчице Земље, кад су стигли упитници. Требало је да одговоре чиме се баве, шта су по професији, колико им је година, баве ли се спортом, болују ли од неких болести, посебно хроничних и наследних. На крају подуже листе кандидати су морали да објасне зашто желе да постану свемирски путници и мисле ли да су, као Земљани, уопште способни за то.

– На прво од ова два питања одговорио сам да хоћу да постанем астронаут зато што желим да што више научим, сазнам, да учествујем у освајању свемирских простора. На друго сам, наравно, одговорио са „да" – прича нам Драган Војиновић.

Наса мисли озбиљно

Иако сам уредно послао упитник, још нисам веровао да ћу бити један од оних срећника који ће пре или касније полетети неким шатлом у космичке просторе. Да ствар постаје озбиљна, схватио сам кад су у Београд стигла двојица стручњака: позвали су ме на разговор и очигледно били задовољни мојим психофизичким стањем. Да је било друкчије, свакако да не бих добио савет којим све спортским активностима треба да се бавим, како да се храним. Још мање бих добио карту са редним бројем 136.

ЈЕ ЗЕМЉЕ!

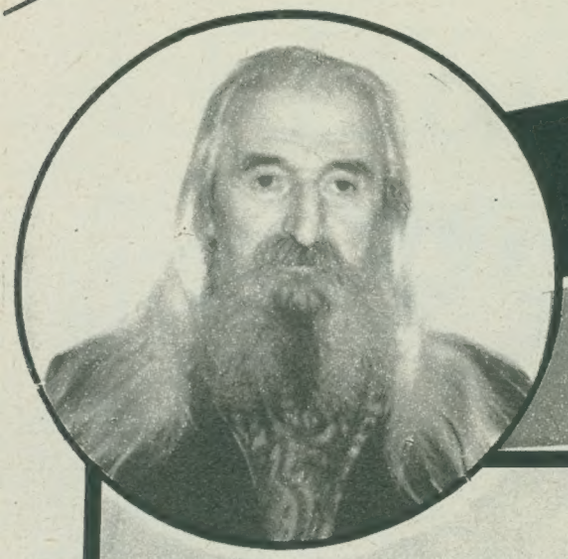

Упркос поодмаклим годинама, Драган Војиновић се нада да ће стићи на Месец

Тако сам у потпуности променио начин живота: почео сам тиме што сам обишао институте за спортску медицину у Кошутњаку, на Ташмајдану и у Панчеву где су ме „претресли" од главе до пете. На Ташмајдану нису били баш претерано одушевљени мојим физичким могућностима, али су резултати из остала два института говорили да могу да почнем са тренингом.

У почетку су ти тренинзи били веома напорни, касније све мање. У сваком случају, ја већ више од 10 година три пута недељно возим бицикл бар по 20 km трчим 15 до 30 km и пливам 6 × 100 метара. На тај начин одржавам физичку кондицију и чекам да ме позову, мада ме брине то што ове године нико није дошао да провери оно што називају стањем активног чекања. Помало ме теши само то што се још једном догодило да се људи „задужени" за мене не појаве. Било је то после оне катастрофе „спејс шатла" који је изгорео одмах после полетања и у којој је живот изгубила америчка учитељица, прво „обично" лице у једном васионском броду.

Можда је листа мања?

Зар га та катастрофа не плаши, питали смо.

– Зашто би. Ако се тако нешто и догоди, човек нема времена да то схвати. Све се деси не у секунди, него у њеном стотом делу. Ја то знам и из искуства са такмичења, мислим то колико је то време кратко: пре годину-две изгубио сам златну медаљу управо због једне стотинке.

Уосталом, сигуран сам да бих много више изгубио ако не бих отишао на Месец него ако ми се несрећа догоди. И зато, редовно тренирам, као и пре десет година, одржавам кондицију и – чекам. Тим пре што је сасвим могуће да се моје место на листи чекања померило: ко зна колико је оних који су били пре мене из разних разлога одустало?

Он, Драган Војиновић, није. Стрпљиво чека. Хоће ли дочекати? Зашто не би, пита. Па, није више баш у цвету младости, околишамо. Седамдесет и једна му је. То је тачно, слаже се али је уверен да је у много бољој физичкој кондицији него неки двоструко млађи. По чврстом стиску руке и ми бисмо то рекли.

Олга Вукадиновић

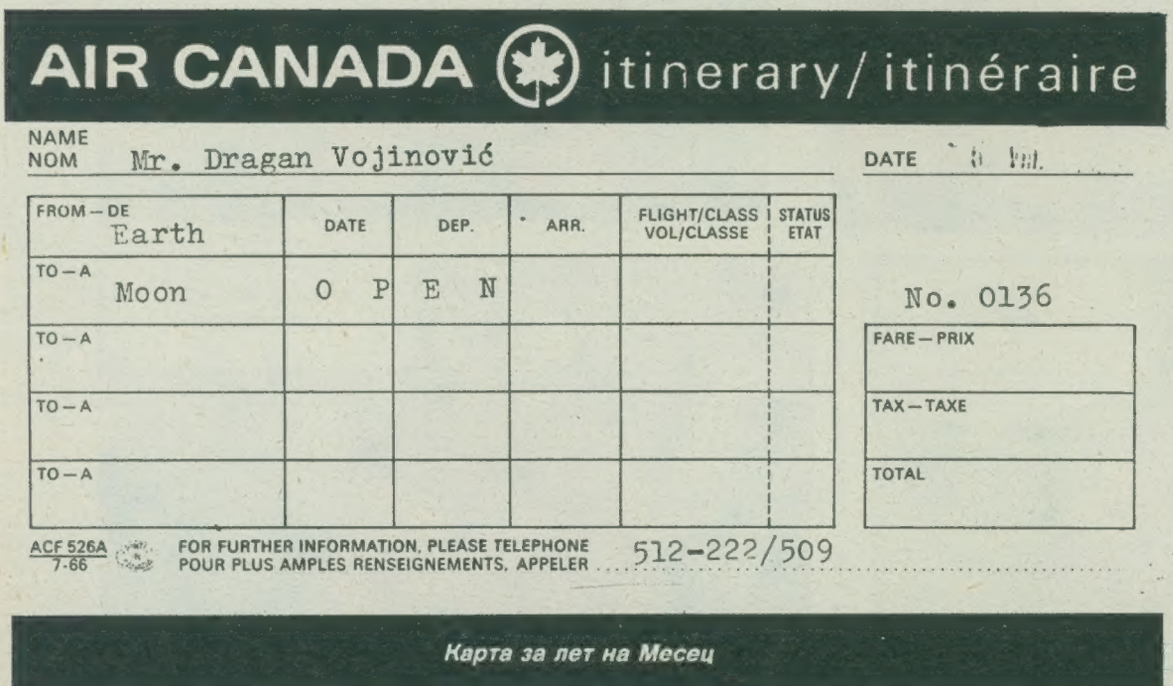

AIR CANADA itinerary/ itinéraire

NAME
NOM Mr. Dragan Vojinović

DATE 6 Feb.

FROM – DE	DATE	DEP.	ARR.	FLIGHT/CLASS VOL/CLASSE	STATUS ETAT
Earth					
TO – A Moon	O P	E N			
TO – A					
TO – A					
TO – A					

No. 0136

FARE – PRIX
TAX – TAXE
TOTAL

ACF 526A 7-66

FOR FURTHER INFORMATION, PLEASE TELEPHONE
POUR PLUS AMPLES RENSEIGNEMENTS, APPELER 512-222/509

Карта за лет на Месец

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

© 1991 by King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

ПУЛЕНЕ – ЗАШТИТНИЦИ БРОДА И МОРНАРА

Поред пулена бродови су имали и низ других ознака – грбове владара којима су припадали

Пулене на прамцима разликовале су се код појединих народа: (1) легионар, најчешћи украс на римским бродовима, (2) пулена на клиперима из 19. века, (3) ован са аранске бутре, (4) украс са феничанских бродова, (5) кљун велике пироге у Камеруну (6) глава статве на викиншким дракарима, (7) кљун египатског ратног брода и (8) прамчана статва полинежанске пироге

Обичај украшавања прамца потиче још из најстаријих времена, још из старог Египта. Ти украси нису тада имали облик фигуре, већ се са обе стране цртало по једно око за које се веровало да штити брод од невремена и свих опасности. Касније, поред очију, на прамцима се појављују фигуре божанстава, чији је задатак био да штите посаду, али и да застраше непријатеља.

У Дубровнику су их звали бештион, на Хвару звир, негде морска дивица, пулена или полена. Биле су то фигуре које су служиле као украс, али и заштитници на кљуну бродова када су на дугим путовањима преко океана, без икаквих навигационих инструмената, препуштени на милост и немилост ветровима и таласима, поморци упирали поглед у небо и своје заштитнике.

Феничани, први велики морепловци по Средоземном мору, пренели су обичај украшавања прамаца међу Грке, а ови Римљанима. Римске галије премештиле су своје пулене на крму, а узрок је био тадашњи начин борбе – такозвани „кљунов удар". Тако је остало све до појаве викинга који су поново вратили своје пулене змајеве на прамац. Ти змајеви или змије обично су били застрашујућег изгледа јер је требало да утерају страх у кости непријатељу.

Феничани су бродове по правилу украшавали коњима, Римљани фигурама војсковођа, а Грци богова. Посебно је била омиљена Атина.

У католичким земљама прамчане фигуре обавезно су били свеци или библијске личности. У време каснијих једрењака пулена је представљала божанства блиска машти помораца – Зевса, женске фигуре, оличења појединих историјских догађаја, верско-митолошке згоде. Почевши од 18. века на прамцу се све више појављују статуе и ликови истакнутих личности тог доба – царева, бродовласника, хероја, лепих аристократкиња...

И ратни бродови носили су пулене а заробљена фигура са победничког брода била је у рату драгоцен трофеј – позната је фигура петла с турске галије коју је заробио трогирски брод у бици код Лепанта и која се сада налази у Палати Ћипико у Трогиру. Иначе, на ратним бродовима пулене се масовније појављују тек средином 17. века, па енглески бродови имају лава, Французи бурбонски грб.

Пулене су се задржале све до појаве пароброда. Потпуно су нестале одласком једрењака, а данас само понеки, мањи, има пулену. Украшавање бродова задржало се у другим облицима – у давању имена, затим украсним фигурама, у грбовима бродова...

Бошко Антић

7. 2. 1992. ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК 11

МА ШТА КАЖЕШ

Илустровао:
Зоран Петканић Петко

НЕБЕСКА АИДО, ЈАО!

Велики оперски певач тенор Хосе Карерас недавно се излечио од ужасне болести леукемије. Он објашњава како је издржао и како су му муке помогле у каријери:

„Када сам подвргаван веома болним зрачењима, нисам умео да смислим ништа боље него да у себи певам.

Помислио бих: „Још три минута мучења, тачно колико траје арија „Celeste Aida". И отпевао бих ту „Небеску Аиду" у глави како је никада у животу нисам и извео на сцени. После свега што сам прошао могу мирне душе да кажем како ме је песма одржала у животу." ■

КУКУРИКУУУ!

Тројица имитатора животиња хвале свој таленат. Први узима ваздух да би надувао грудни кош и каже:

– Када ја изигривам бика, краве падају на теме!

– А кад је залајем – надовезује се други – поштари се веру по дрвећу!

– Није то ништа – на то ће трећи. – Када ја кукурикнем, одмах се рађа Сунце. ■

БОГОВИ ПОМАЖУ ХРАБРИМА

Четрдесетшестогодишњи Мајкл Блејк, аутор „Игре с вуковима" и добитник награде „Оскар" за филмску адаптацију тог свог дела, уместо да пође на турнеју на којој ће представити књигу и згрнути силне паре, изабрао је да одржи једно предавање студентима Факултета за новинарство на Менхетну, богатој четврти Њујорка, и једно младим бескућницима у јавној библиотеци у Бруклину, сиромашном предграђу Њујорка.

„Испричао сам им", каже он, „да се снови увек остварују под условом да човек не изгуби храброст и напусти их. Ја сам живи пример. Родитељску кућу напустио сам у седамнаестој и следећих двадесет пет година написао сам више од двадесет сценарија од којих ниједан није прихваћен. Али, нисам дигао руке!" ■

НЕМА ПОПРАВНОГ

Када бих се замајавао да одговарам на све критике упућене на мој рачун, био бих принуђен да брзо затворим дућан. Радим најбоље што могу оно што знам да радим и намеравам тако и да наставим. Ако се, после, испостави да сам био у праву, критике ће саме од себе отпасти. Уколико сам грешио, ту сви небески свеци ништа неће моћи да измене. ■

Абрахам Линколн

УНАПРЕД ХВАЛА НА РАЗУМЕВАЊУ

Дуги низ година предавала сам на Монткалм комјунити колеџу у Мичигену, прича професорка Роуз Стенли, и последњег дана школске године одлазила сам у пензију. Због тога су баш мене замолили да одржим говор приликом свечаног уручивања диплома. Прихватила сам то као изузетну почаст и веома узбуђена дошла на ту завршну церемонију. Пред сам почетак једна студенткиња последње године тутнула ми је у руку цедуљицу рекавши:

– Знам шта за вас значи ово вече и зато бих волела да ово прочитате непосредно пре него што почнете с говором.

Претпостављајући да ми је написала неколико речи охрабрења, решила сам да јој учиним по вољи. а, када је дошао тај тренутак, погледала сам цедуљицу. На њој је стајало: „Хвала што сте били кратки. У 20.30 h је рагби утакмица." ■

ПРИНЦЕЗА НА ЗРНУ МУКЕ

Када се вратила из званичне посете Совјетском Савезу, принцезу Ану, једину кћерку поред три сина британске краљице Елизабете II, замолио је на аеродрому неки студент да му објасни значај свог положаја и друштвеног ранга.

– Не бисте заиста имали никаквог разлога да се занимате за моју личност да, случајно, нисам члан краљевске породице. То је положај који омогућава да се много види и много чује. Мучна страна медаље је што све виђено и научено мора и званично да се употреби. ■

Припремила ***Б. Дожић***

НАШ НЕПОГРЕШИВИ САПУТНИК

НЕКО ГЛЕДА У ШОЉУ, А НЕКО У МЕСЕЦ

Замолили смо Добрија Стојановића да за читаоце „Забавника" одржи мали курс прогнозирања времена.

Сигурно је да вам нећемо открити ништа ново ако кажемо да је наш сателит Месец од великог утицаја на живот на Земљи, али можда нисте знали да су уз њега могућа и нека предвиђања...

Гледате ли понекад у Месец? Да, одговориће многи од вас. А шта видите на њему?

Исто то одговорио је својој баби Стевани седмогодишњи Добри Стојановић, данас академски сликар. Учинила су му се чудна бабина питања па их је приписао досади. Кад човек истера стоку на пашу повише села и цео дан самује, мора да је жељан разговора, а за то му добро дође и дете. Тако је, признаје Добри, размишљао, али није био у праву. Није баби Стевани било само до разговора. Она је хтела нешто друго, а шта – сазнао је из разговора који се наставио.

– Видим да је Месец млад и неке облаке по њему и... – одговорио је Добри на упорно бабино запиткивање шта види.

– И, шта још? – упитала је пуна наде.

– Па, видим да му је доњи део српа јако шпицаст а горњи заобљен – присећа се тог давног разговора наш саговорник.

– Е, то, синко, то и треба да видиш – обрадовала се баба док њен унук никако није успевао да схвати у чему је ствар. Све док му није објаснила следеће: то што је Месец такав какав јесте има своје значење. Какво, чудио се Добри.

– Кад је Месец млад а један му крај заобљен, свеједно који, то значи да ће се време променити. Ако је лоше, биће боље и обрнуто. Зависи од доба године.

Бакина прича веома је заинтересовала дечака па је уз њену, а онда и мајчину, стринину и стричеву помоћ, почео да „изучава" предвиђања времена. Увек помоћу једног јединог инструмента – Месеца. Наук није ишао тешко, али је потрајао, а у међувремену је Добри открио да у његовој родној Кални на обронцима Старе планине готово и нема живог створа који га није савладао. У овом крају од давнина се пред спавање баци поглед на Месец. Тек толико да се види какво време може да се очекује следећих дана.

– Моји, тамо у Кални, и даље радије гледају у Месец него што слушају прогнозе метеоролога. Тако ми је недавно стриц Ђорђе, распитујући се шта ја мислим, рекао да и он очекује промену времена. Рекао је да ће још недељу дана бити лепо или ће за три дана почети да пада снег. Десило се ово друго: пао је снег.

Припремајући се за овај разговор (водио се у уторак 24. децембра 1991) добро сам осмотрио месец у суботу 21. децембра. Најављивао је малу промену, хладније, са кишом или снегом. У недељу је почео снег.

– У време пуног Месеца на њему су врло уочљива местимична затамњења, флекице у којима стари људи из мог краја препознају неке фигуре, најчешће животиња, које имају везе с црквеним празницима, међутим, о томе не знам много. До те „лекције" нисам стигао ни са бабом ни са мајком. У сваком случају, сећам се да су говориле да неке најављују кишу а неке опет, то сад нема много везе са метеорологијом, да ће у том месецу кад се појаве бити весеља, да ће се славити крштења, свадбовати. Те фигуре на Месецу сваки човек види различито па их тумачи онако како их он види: форма је у сваком оку друкчија.

Мене те врсте прогнозе и нису много занимале, много су ми драже временске. Зато и сада, чим чујем ону „званичну", не могу а да не проверим своју и зато кроз прозор атељеа добро осмотрим Месец.

Олга Вукадиновић

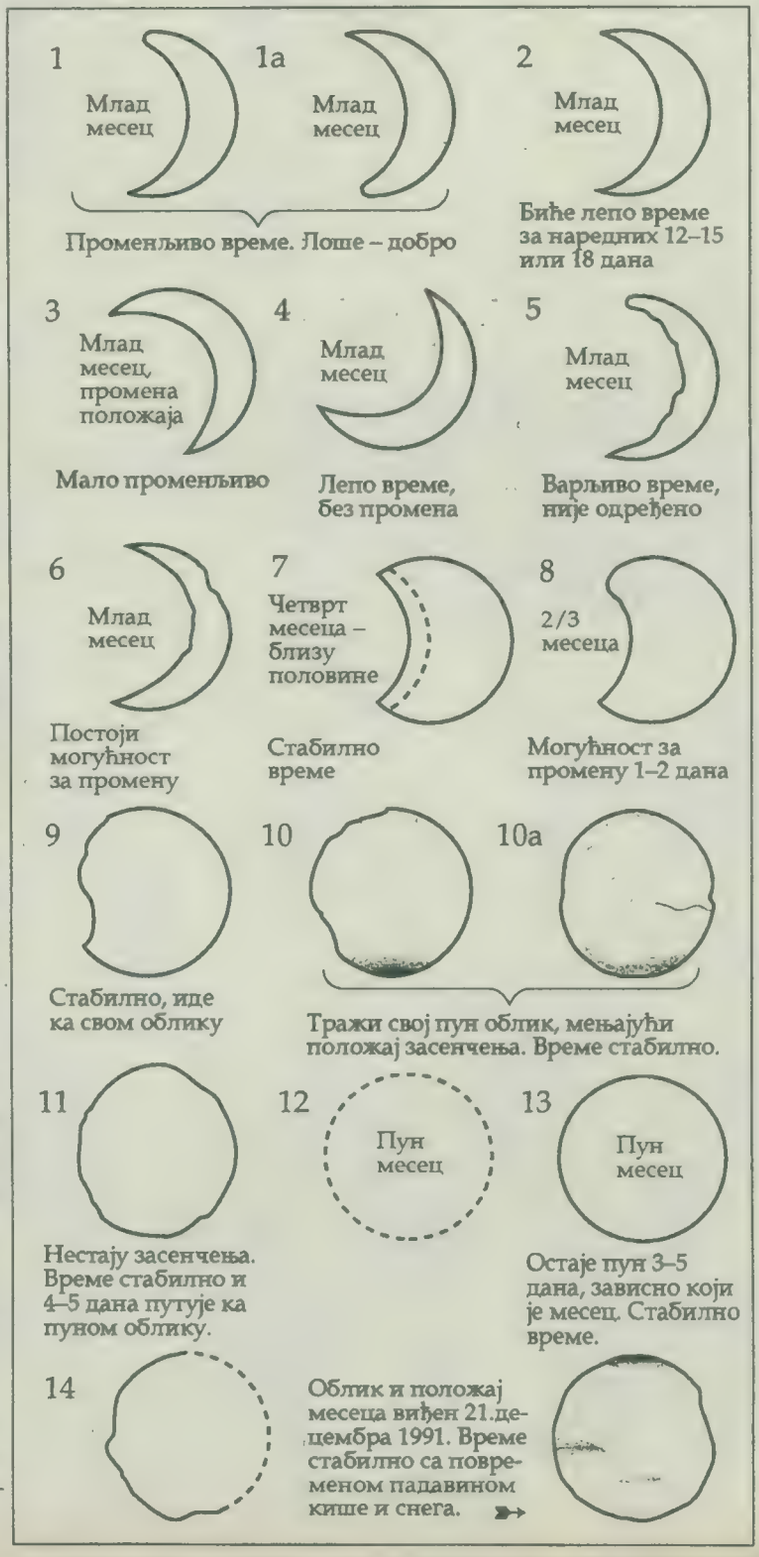

Илустровао: Растко Ћирић

СРБИ У РУСКОМ ХУСАРСКОМ ПУКУ

1. Пандур (пешак) из Војне крајине
2. Пандур са кишном кабаницом
3. Пандурски официр
4. Коњичка српска застава у руском Хусарском пуку
5. Аша Коњичке гарде
6. Словенска хусарска застава
7. Македонска хусарска застава
8. Трубач Далматинских хусара, 1776.
9. Српски хусар (коњаник) у кишној кабаници
10. Српски хусарски официр
11. Срби у угарском Хусарском пуку
12. Грб грофа Михајла Милорадовића, 1767.
13. Аша и сабља српског Хусарског официра
14. Коњаник гарде, 1804–1806.
15. Подофицир гарде, 1804–1805.
16. Хусари Жутог пука
17. Српски Хусарски пук
18. Српска Спомен–медаља из 1754, војничког насеља „Нова Србија"
19. Монограм Царице Катарине II
20. Грб генерала Петра Текелије
21. Генерал фелдмаршал, 1768.
22. Коњичка гарда, 1772.
23. Чаков и сабрташ хусара 1812.
24. Хусар из времена Наполеонових ратова, 1802–1809.

СРБИ. РУС

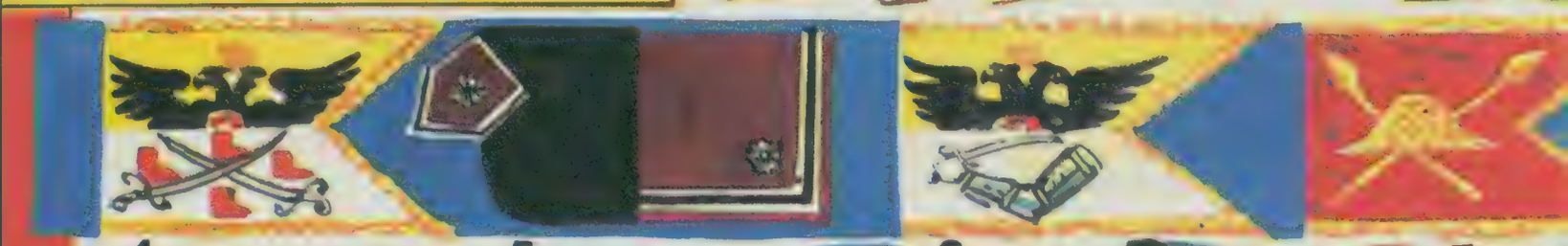

КИ ГЕНЕРАЛИ

ОРУЖЈЕ НА УСЛУЗИ

СРБИ, РУСКИ ГЕНЕРАЛИ

Карловачки мир, 1699, мало касније и мир у Београду, те хоћу-нећу између Аустрије и Турске уносили су и те какав немир међу Србе, махом насељене на граници два моћна царства. Избегли са својих јужних огњишта, у непрестаним сеобама, Срби су, да би опстали, постајали војници. Бранили туђе земље и туђе владаре. А ови их, опет, селили тамо-амо, зависно од тренутних политичких интереса. Ваљало је, зато, бити спреман на нове сеобе, тамо где живот изгледа другачије, где су храброст и вештина баратања оружјем на цени.

И Срби крећу у нове сеобе. Сада, у тренутку кад Марија Терезија покушава да их премести на неке друге границе свог царства, српски ратници се све масовније одазивају позиву руских владара да и тамо, дабоме, ратују. Петар Велики жели да му обезбеђују јужне границе од кримских Татара и Турака. За награду добијају обећања у облику нових простора и потребних привилегија.

Кад су прве хиљаде граничара стигле у јужне делове Русије, све што им је требало нису имали, како је забележио Симеон Пишчевић. Онда су основали своја насеља, постајали генерали и сви... нестали

Око 17. века у Русију одлази између 4.000 и 5.000 Срба. Предводи их Јован Хорват са својим Хусарским пуком. И његов брат Михајло је на челу једног пука, Пандурског пешадијског. На дотад пустој земљи ничу нова насеља а област од Бахмута до Лугања добија име Славеносербија. Шанчеви, нека врста гранични караула, расту под именима као што су Суботица, Вараждин, Панчево, Земун, Сланкамен и остала места која су војницима дошљацима остала тамо негде далеко.

Сеобе су све чешће, насеља све бројнија. Живот, међутим, нимало лакши него онај који су оставили. Поред честих борби, а све у одбрану „православне мајчице Русије", ваља и живети. А земља неплодна, тврда, пуста. У својим „Мемоарима" Симеон Пишчевић исписује прилично горке редове:

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

ТУТСИ СУ СПРЕМНИ НА СВЕ

Путем који из Бутаре води за Буцумбуру Катарина Царић већ је пролазила, али увек са шофером. Тог дана ишла је са мајком, мужем и мачком. Са свих страна изненада су их опколили, ратоборни чланови племена за које се знало да пљачкају, а не презају ни од убиства

Нису возили брже од тридесет километара на сат. Пут од Бутаре до Буцумбуре пун је оштрих окука које је тешко савладати и по лепом времену. У кишној сезони друм је био блатњав и пун одрона. Катарина Царић седела је напред, њена мајка и мачка позади, а супруг Слободан возио је њихов „пежо 504". У једном тренутку кола су се занела на кривини и стрмоглаво кренула уназад. Срећом зауставила су се на време. Задњи точкови злокобно су висили над провалијом. Настао је мук.

Кад су се мало повратили од шока, Катарина и Слободан почели су да се договарају шта даураде. Било им је јасно да немају другог избора него да изађу из кола и покушају да их погурају. Најпре је изашао Слободан, за њим, невољно, и Катарина. Плашила се за мајку. Шта ако њена тежина превагне и одвуче кола надоле? „Пежо 504" није се ни померио.

Заокупљени невољом око аута, сасвим су заборавили да им прети још једна опасност. Са свих страна почели су да излазе мушкарци, жене, чак и деца из племена Тутси. Високи, полуодевени, сви мушкарци носили су дугачке штапове. Окружили су Катарину и Слободана и без речи их проматрали. Катарини је постало јасно да ће убрзо кренути у акцију. Шта да ради?

У немој претњи

Катарина Царић је скоро читав радни век провела као педијатар у Африци. Мењала је земље и на црном континенту остала од 1962. до 1982. године. У Руанду је стигла почетком 1977. Као стручњак Светске здравствене организације предавала је на Медицинском факултету у Бутари. У овој земљи Централне Африке, која је 1962. постала члан Уједињених нација и одвојила се од дотадашњег Урундија (који постаје држава Бурунди), Катарина је остала до јануара 1981.

Кад год је послом морала у Бурунди,

„Исељеници су напуштали земљу аустријских ћесара, стизали у огромну непријатељски расположену степу, сами, као бродоломници на пустом острву... Иако ратници, ти Срби су били дружељубиви, навикли на комшије, домаће свечарске обичаје у којима учествује цело село и где дружења, разговори, игра, весеље и песма трају данима... Пустиња, ни главу где да склонимо. Све што нам је требало нисмо имали."

Пишчевић даље наставља овако:

„На тлу степе где од постанка света није нико живео, ни за какав се новац ништа није могло набавити. За потрепштине се ишло и по неколико дана да би се, уз велику цену, нешто набавило. Као последица нередовне исхране, недостатка воћа и зеља, појавио се скорбут који је с појавом пролећа и дивљег белог и црног лука и јагода нестајао. И зиме је нестајало, међутим, и људи су почели да копне, ходали су као сенке. На брзину и плитко копани бунари давали су води бљутав укус. Те невоље пратиле су насеље пуне две године. С пролећа 1756. насеље је живнуло, чула се граја деце; стоке и живине. Сетва је уродила плодом..."

Глас о каквом-таквом пристојном животу стигао је до Србије и наново су кренуле сеобе према Русији. Године 1758. стиже хиљаду граничара са породицама. Србија на истоку. Било је то време када је Русија водила успешне ратове са Турцима, Швеђанима. Славу је задобила у чувеном Седмогодишњем рату против Пруске у којој су се особито истакли српски хусарски пукови. Војска грофа Чернишева коју су чинили српски хусарски пукови и донски козаци заузела је, 20. септембра 1760, и Берлин, исти онај град који су и десет векова раније основали управо Словени.

Средином и крајем 18. века српски пукови имали су своје униформе и заставе, обично с царским двоглавим орлом у горњем и националним знамењем у доњем делу стега. Поред српских, тада су у Русији постојали и угарски, словенски, илирски, бугарски, далматински, македонски и молдавски пукови.

Вешти ратници, Срби су и у руској војсци стизали до изузетно високих командних положаја. Рецимо, Максим Зорић је био командант Изјунског хусарског пука, а његов посинак Симеон Зорић је дорастао до руског генерала. Доцније и до љубавника царице Катарине II. Када је, после рањавања у Седмогодишњем рату, заслужио пензију, повукао се на своје имање у Школову широкогрудо помажући књижевнике и уметнике. Никола де Прерадовић је, на пример, у бици код Аустерлица командовао коњичким гардистима. Генерал Иван Јанковић де Миријево заповедао је коњичком гардом, а Иван Шевић гардијским хусарима у бици код Лајпцига 1813. Годину дана касније Арсеније Ђорђевић постаје генерал и командант трупа на Кавказу. Михајло Милорадовић доспева до генерал-губернатора Петрограда.

Историја је значај исељених Срба ратника у Русији овако обрадила: било је 8 генерал-поручника, 12 генерал-мајора, 4 бригадира, 17 пуковника, 8 потпуковника, 36 мајора.

Време је, међутим, учинило своје. Срби су се постепено стапали с домаћим становништвом. Док се 1862. у областима Славеносербије 1000 становника изјаснило да су српског порекла, већ 1900. Срби се више не помињу. На њихова насеља подсећали су само топоними и град Славеносербски. Остало је сачувано у појединим документима и ретким сећањима која су успела да се докопају хартије.

Текст и цртежи:
Петар Радичевић

Илустровао: Бранислав Јанковић

возио ју је шофер. А ниједан од шофера никада на пут није кретао без повеће мачете. Без обзира што је друм, и кад није падала киша, био изложен и врло опасан, никад нису доживели неку непријатност.

Имајући то на уму, Катарина је и тог дана кренула на излет у Бујумбури ка језеру Тангањика. Добро је знала за локалне размирице између два највећа племена Хуту и Тутси, која су се у Руанди непрекидно смењивала на власти. Још се памтио покољ Тутса средином седамдесетих година. Кад је Катарина Царић стигла у Руанду, на власти су били Хути.

Док су Хути онижи и здепасти, Тутси су изразито високи. Преко једног рамена носе пребачен плашт, сиромашни су и чак и по градовима иду боси. Да би дошли до коре хлеба, спремни су на све. Знало се да пљачкају белце, а догађало се и да их хладнокрвно убију.

Све је то Катарини Царић прошло кроз главу док су Тутси стајали око њих у немој претњи. Гледала је њихове жене високих чела и огромне косе са траком на челу која се пресијавала као злато. Можда ће бар оне имати милости? Осмехнула се тражећи било какав знак благонаклоности. Узалуд.

Ипак су је послушали

Катарина је решила да ствар узме у своје руке. Извадила је пиштољ из џепа сукње и, трудећи се да делује одлучно, рекла да јој приђе пет мушкараца који знају француски. Без обзира што је разумела њихов језик и помало се већ и споразумевала на њему, сигурније је било да им говори на француском.

Тутси су се узмували, нешто се међусобно договарали, дизали штапове у вис. Катарина се уплашила да јој план неће успети. Тих десетак минута отегло се у вечност. Коначно, из групе се одвојило пет мушкараца. Кренули су према Катарини и Слободану. Она им је, све време држећи уперен пиштољ, рекла да ће им добро платити ако изгурају ауто на пут.

За дивно чудо, послушали су је. Клизећи по блату, подвукли су се под задње точкове и почели да гурају „пежо 504". Ноге су им упадале у блато, пропадали су надоле, али су коначно успели да врате кола на друм. Катарина им је платила повећом сумом, рекла Слободану да седне за волан а затим, и даље држећи пиштољ, ускочила на седиште. Кренули су што су брже могли.

Тек кад су се удаљили неколико стотина метара, могли су да одахну. Постали су свесни шта је све могло да им се догоди. Наставили су да возе ка Бујумбари још пажљивије путем уз који су у непрекидном низу били еукалиптуси. Засадили су их мисионари да би спречили одрон земље.

Иако су намеравали да на излету остану цео дан, решили су да се врате што је могуће раније. Исти пут требало је проћи још једном.

Остали су живи

Када су стигли отприлике до места где су доживели „блиски сусрет" с Тутсима, већ је падао сумрак. Катарини ни дан-данас није јасно да ли је у питању случајност или се радило о заседи, тек на том делу друма наишли су на одрон, а свуда око пута поново су стајали Тутси.

Катарина Царић сместа је донела одлуку. Рекла је Слободану да пројури што је могуће брже, а она је изашла из кола. Слободан је успео да савлада препреку на путу. Зауставио је кола стотинак метара даље не гасећи мотор.

Докторка Царић ставила је једну руку у џеп, а у другој је држала пиштољ. Не гледајући ни лево ни десно, одлучним кораком кренула је путем. Тутси су стајали и са једне и са друге стране. У тишини. Само се чуо звук Катарининих ципела које су шљапкале по блату. Осећала је њихове погледе на себи. Као да су је пекли свуда по телу. Ако ме сад нападну, мислила је, ни пиштољ ми неће помоћи. Нико се није ни померио.

Тих стотинак метара деловало јој је као пут до вечности. Некако је дошла до кола и ускочила унутра. Тек кад су кренули, почела је да се тресе. Остали су живи.

В. Софреновић

Из историје обичних ствари:

ВИСОКА ШТИКЛА

ПОЉУБИ МЕ, ДРАГИ!

Анимир-дама у бечком бару „Орао", позната као „Црна Сузи", својом вечерњом ципелом ударила је у главу радио-техничара Франца Тикуја. Челични клин потпетице убио је човека и Сузи је осуђена на две године робије. Све се то збило пре неколико година у Целовцу, у Корушкој, познатом по индустрији коже и ципела.

Случај несрећног техничара навео је тада воду на воденицу свих противника високих потпетица које су, ипак, остале вечни модни хит. Мушкарци целог света, сем малих изузетака, слажу се да су високе потпетице на женским ципелама привлачне. Заправо, женске ноге су у њима привлачније и лепше.

Музикални клин

Како је све почело? Често се јављала жеља да се ципела на пети мало подигне: од венецијанских ципела у доба Ренесансе преко високих „постоља" у царству Краља Сунце, до ципела високих потпетица на везивање узицом, каквих има и данас.

Прича каже: нека девојка ниског раста, којој је дојадило да је драги љуби само у чело, пронашла је потпетице... Постоје, наравно, и друге приче. Сигурно је, међутим, једно: потпетице потичу из Италије.

Тек што се „родила" у неком дворишту италијанског градића Варезеа, већ је добила и назив – il tacco. На тај звук так-так у трен ока пале су легије мушкараца. За милион жена то је био довољан разлог да се „штиклици" закуну на вечну верност.

Од 1955. године тај „музикални клин" постајао је све шиљатији и опремљен све раскошније. Облагали су је драгуљима и дијамантима, обавијали је свилом и баршуном... Истовремено, испоручивали су је са текућих трака фабрика и навелико је продавали у салонима и робним кућама.

Облагали су је драгуљима, обавијали је свилом и баршуном, али и тешко оптуживали... Да ли је заиста толико крива?

Али, и противници високих штикли истог часа дигли су главу и, наравно, глас против направе која је неизбежно доводила до деформације ноге. За двадесет одсто свих болести ногу они су кривили потпетицу.

Нису само лекари започели оштру битку против малог гвозденог клина. Нашли су се ту и директори разних школа, музеја... Тако је 1964. године генерални директор Државних музеја Француске наредио: „Од 15. септембра 1964. године ниједна дама на високим штиклама неће имати приступа у посвећене двери уметности." У многим школама широм Европе у то време ношење ципела с високим штиклама било је строго забрањено.

Тако је било тих година. Али, ни у фабрикама нису седели скрштених руку. Направљене су потпетице са „амортизерима", омотачима од пластике и гуме, такозваним флекицама на врху, како на поду не би остајали трагови. И, женски свет и даље је остао дугоног.

Шта кажу лекари?

Да ли су фамозне потпетице заиста штетне онолико колико се мислило?

Око тога се већ деценијама споре ортопеди, реуматолози и дизајнери. Питање је знатно важније него што у први мах изгледа.

Одавно се, као последица женске жеље да удовоље мушком хиру – дугим ногама и грациозном ходу на високим штиклама – поминје кривљење кичме, скраћење мишића и Ахилове тетиве.

Године 1958. почела су конкретнија истраживања захваљујући уређајима за очитавање електричних импулса у људским мишићима. У ту сврху данас се, чак, како пише француски недељник „Експрес", користе и компјутери. Брзе камере спојене су са рачунарима који испитују и најмање делове покрета, нагиб стопала и кичме, као и трајање појединих фаза код ходања. Резултати су необични.

Француски истраживачи тврде да високе потпетице нису штетне. Оне, истина, не допуштају мишићу на лицу да се истегне, што од њега тражи већи напор при ходању. Последица тога је да се мишић постепено повлачи навише и јача. Како није доказано да потпетице доводе до кривљења кичме – закључују француски истраживачи – може се рећи да су високе штикле и корисне. И научници из Масачусетса, САД, тврде да су високе штикле добре, чак су и здраве.

Било како било, лепота високих штикли је неспорна.

Х. Н.

КРЦКО И МАЛЕЦКИ

ОТМИЦА

КРЦКО И МАЛЕЦКИ НАС НАПУШТАЈУ

ДВА ХЕРОЈА СЕ ВРАЋАЈУ У РОДНИ КРАЈ

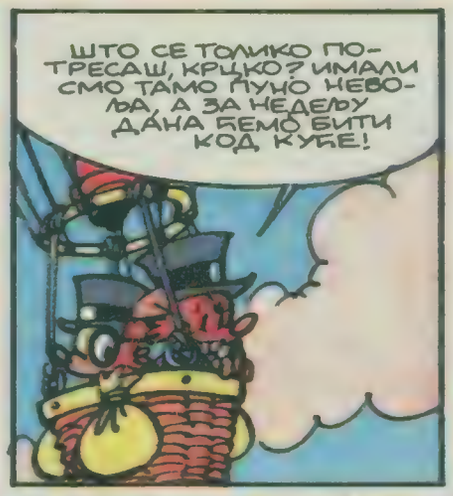

?
СПУШТАМО СЕ! БАЦИ И ПОСЛЕДЊУ ВРЕЋУ ПЕСКА!
ПАЗИ!
УХВАТИЋУ ВАС! ЈА САМ ШАМПИОН СЕЛА У СКОКУ УВИС!
???
ГРОК!
ПАЛА ЈЕ НОЋ...
ЈОШ СЕ НИСМО СПУСТИЛИ, А НЕМАМО ВИШЕ ПЕСКА!
ОХ!

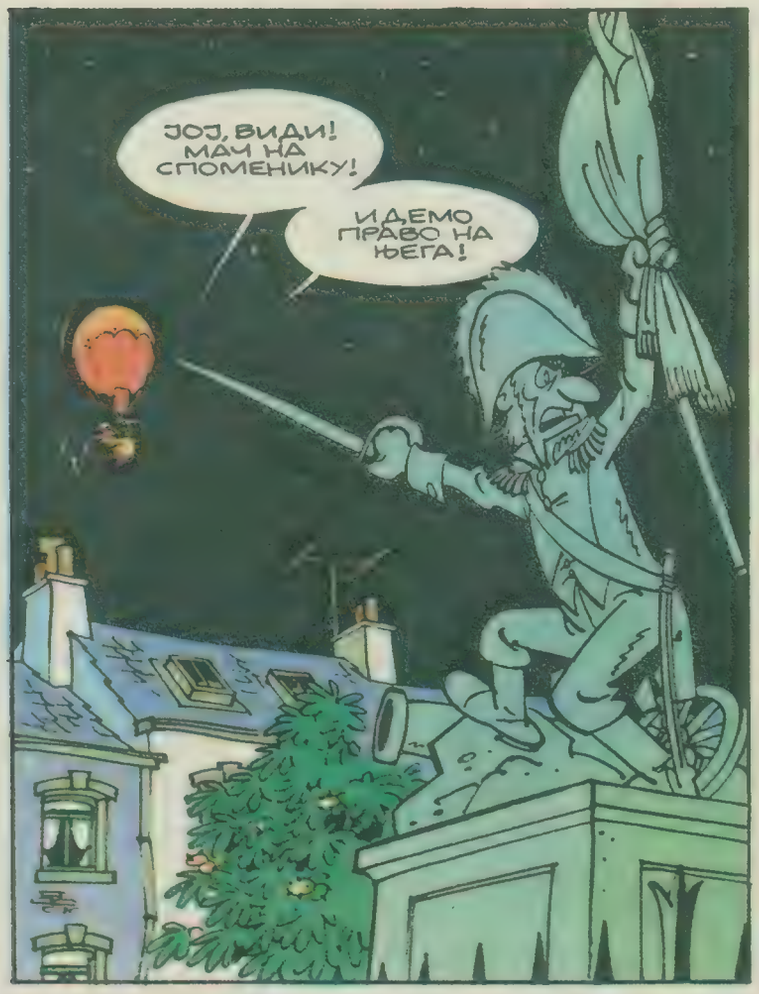

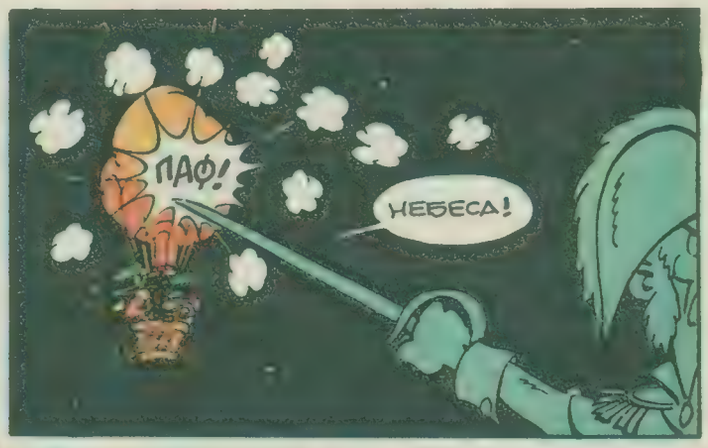

ПРЕКО БРДА И ДОЛИНА, ХОДАЈУЋИ НОЋУ, А ОДМАРАЈУЋИ СЕ ДАЊУ, КРЦКО И МАЛЕЦКИ СУ ХРЛИЛИ ПРЕМА СВОМ ЗАВИЧАЈУ...

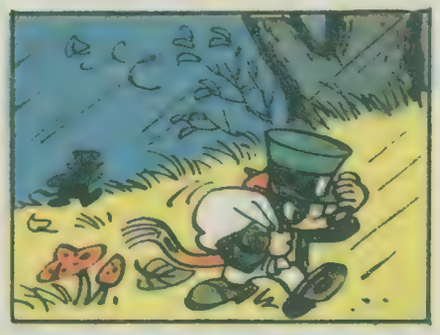

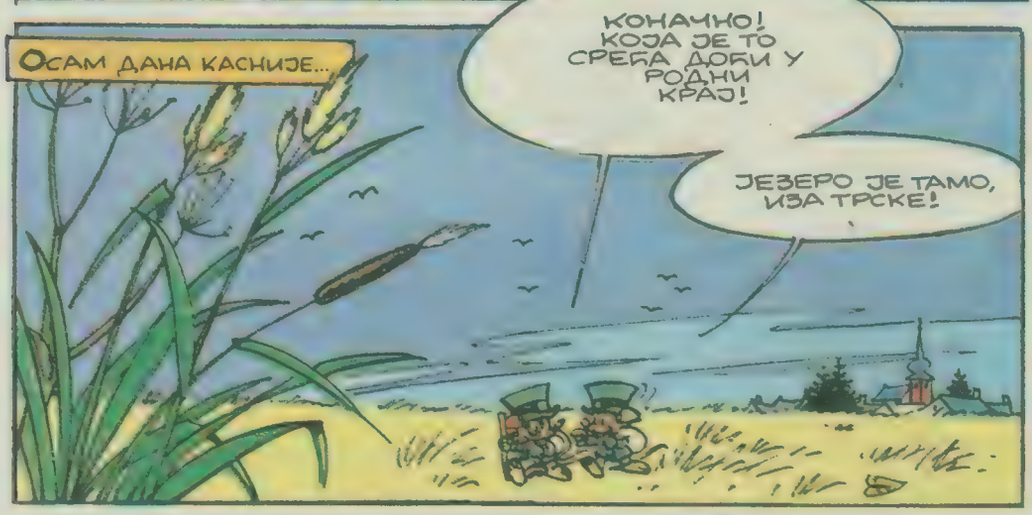

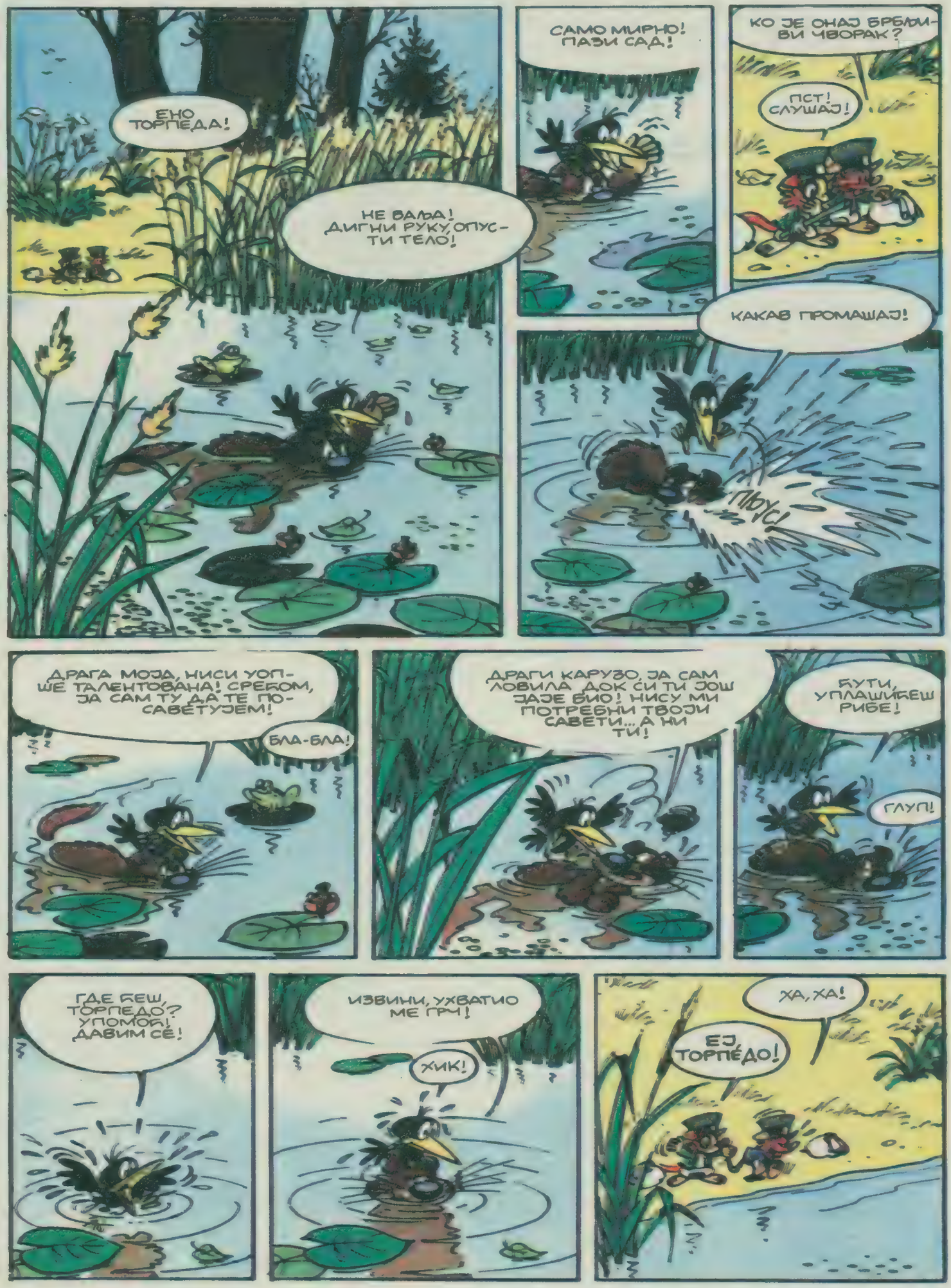
ЕНО ТОРПЕДА!
НЕ ВАЉА! ДИГНИ РУКУ, ОПУСТИ ТЕЛО!
САМО МИРНО! ПАЗИ САД!
КО ЈЕ ОНАЈ БРБЉИВИ ЧВОРАК?
ПСТ! СЛУШАЈ!
КАКАВ ПРОМАШАЈ!
ПЉУС!
ДРАГА МОЈА, НИСИ УОПШЕ ТАЛЕНТОВАНА! СРЕЋОМ, ЈА САМ ТУ ДА ТЕ ПОСАВЕТУЈЕМ!
БЛА-БЛА!
ДРАГИ КАРУЗО, ЈА САМ ЛОВИЛА ДОК СИ ТИ ЈОШ ЈАЈЕ БИО! НИСУ МИ ПОТРЕБНИ ТВОЈИ САВЕТИ... А НИ ТИ!
БУТИ, УПЛАШИЋЕШ РИБЕ!
ГЛУП!
ГДЕ БЕШ, ТОРПЕДО? УПОМОЋ! ДАВИМ СЕ!
ИЗВИНИ, УХВАТИО МЕ ГРЧ!
ХИК!
ХА, ХА!
ЕЈ, ТОРПЕДО!

Е-ХЕЈ!
КО ЈЕ ТО?
ДВА МИША С ЦИЛИНДРИМА!
ЕЈ, ТОРПЕДО!
КРЦКО! МАЛЕЦКИ!
ЈУ-ХУУУ!
КО СУ, БРЕ, ОВИ МАСКИРАНИ ТИПОВИ?
ХА! ХА! АЛ' САМ СРЕЋАН ШТО ВАС ВИДИМ!
ЕЈ, ЛАКШЕ!
ДА СЕ ПРЕДСТАВИМ: ЈА САМ КАРУЗО, ТОРПЕДОВ ПРИЈАТЕЉ! ДОБРО ДОШЛИ! ПРИЈАТЕЉИ МОГА ПРИЈАТЕЉА СУ И МОЈИ ПРИЈАТЕЉИ, КАО ШТО РЕЧЕ... ОВАЈ... УХ... ХМ...!
КАО ШТО РЕЧЕ... ХМ... ОСЕЋАЈТЕ СЕ КАО КОД КУЋЕ...
И...
?

САМО ОНО ЖБУЊЕ ЈЕ ОСТАЛО ОД ТВОГ ОСТРВА, КРЦКО?
ДА! ПОПЛАВИЛЕ СУ ГА ВЕЛИКЕ КИШЕ!
МОРАЋЕМО НАЋИ НЕКО ДРУГО!
А ШТА ЈЕ С НАШИМ ДРУГАРИМА, ТОРПЕДО?
ПА... БОЦКО ЈЕ ОТИШАО НА СЕВЕР, ШМРЦКО У СЕЛО, А САЛАТКО ЈЕ...
КРЦКО! МАЛЕЦКИ!
О, ПРИЈАТЕЉУ!
ДРАГИ, 'ОЋЕШ ЛИ ЈОШ ДУГО?
ЗАР СИ ЗАБОРАВИО ДА НАС МОЈА МАМА ЧЕКА НА РУЧАК?
НЕ... ОВАЈ... ВИДИМО СЕ, ДРУГАРИ!
ЗНАЧИ, „СРЕЋНО" СЕ ОЖЕНИО И ДОБИО ДЕЦУ!

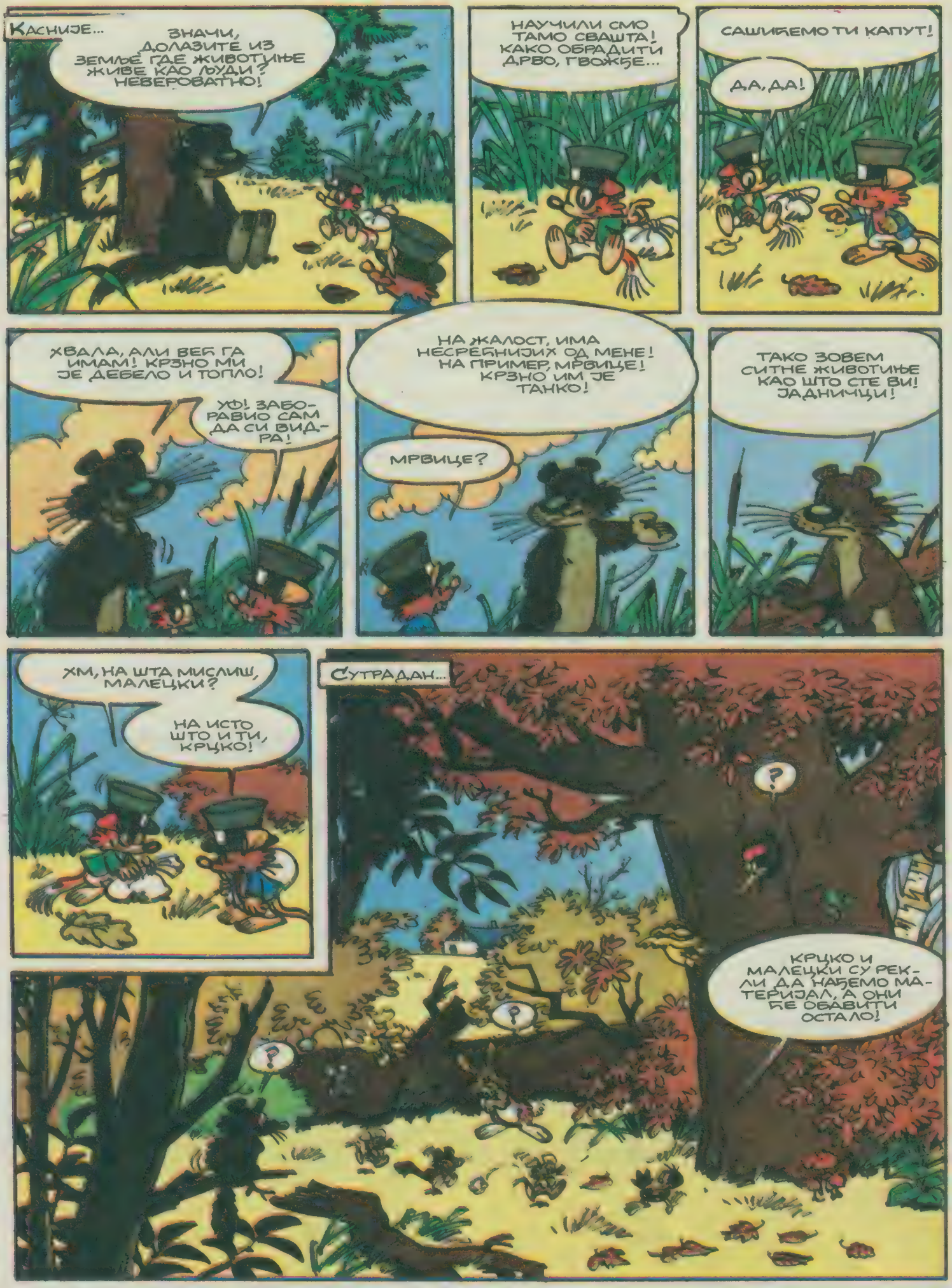
Касније...
ЗНАЧИ, ДОЛАЗИТЕ ИЗ ЗЕМЉЕ ГДЕ ЖИВОТИЊЕ ЖИВЕ КАО ЉУДИ? НЕВЕРОВАТНО!
НАУЧИЛИ СМО ТАМО СВАШТА! КАКО ОБРАДИТИ ДРВО, ГВОЖЂЕ...
САШИЋЕМО ТИ КАПУТ!
ДА, ДА!
ХВАЛА, АЛИ ВЕЋ ГА ИМАМ! КРЗНО МИ ЈЕ ДЕБЕЛО И ТОПЛО!
УФ! ЗАБОРАВИО САМ ДА СИ ВИДРА!
НА ЖАЛОСТ, ИМА НЕСРЕЋНИЈИХ ОД МЕНЕ! НА ПРИМЕР, МРВИЦЕ! КРЗНО ИМ ЈЕ ТАНКО!
МРВИЦЕ?
ТАКО ЗОВЕМ СИТНЕ ЖИВОТИЊЕ КАО ШТО СТЕ ВИ! ЈАДНИЧИЦИ!
ХМ, НА ШТА МИСЛИШ, МАЛЕЦКИ?
НА ИСТО ШТО И ТИ, КРЦКО!
Сутрадан...
?
?
?
КРЦКО И МАЛЕЦКИ СУ РЕКЛИ ДА НАЂЕМО МАТЕРИЈАЛ, А ОНИ ЋЕ ОБАВИТИ ОСТАЛО!

СТРАШИЛО! БАШ НАМ ТО ТРЕБА!
НЕ БОЈ'ТЕ СЕ! ДОБИТЕ!
!?!
ИШ, ОДВРАТНЕ ПТИМУРИНЕ!
ЗМАЈ!
ПЛАТНО! ИМАМО МАТЕ-РИЈАЛ!
ПОМОЗИ МИ ДА ГА ОТКАЧИМ, ЗВЕЦКО!
ТАКО!
ЕЈ, ГДЕ ЋЕШ?
УПОМОЋ!

УПОМОЋ!
ДРЖ' СЕ, ЗВЕЦКО!
УФ! БОДЕ!
НЕВЕСА!
УПОМОЋ!
КРК!
БАФ!
!?!
МАЛО КАСНИЈЕ...
ПЛАТНО ЈЕ БИЛО МЕКА-НО, КАО ПАПЕРЈЕ! ДУГО САМ ОКЛЕВАО...
ОКЛЕВАО?
... А ОНДА ПОМИСЛИХ ДА ЈЕ УМРЕТИ ОД ЗИМЕ ГОРЕ ОД РУПЕ У КРЕВЕТУ!
ИСПРАВНО!
УОСТАЛОМ, ВЛАСНИКУ САМ, КАО НАДОКНАДУ, ОСТАВИО ЗМАЈА!
ЛЕП ГЕСТ!

Исто вече, испред крцкове и малецкове куће, било је толико материјала да се обуку све животиње из околине...
Две недеље су протекле у мукотрпном раду...
За данас је доста! Црк'о сам!
Издржи још мало, малецки! Остају нам још само браћа медиби и готови смо!
Ово ми је већ досадило!
Добро вече! Хтела бих хаљину за сајам животиња који је идуће недеље!
!?
Не бих чак могао да сашијем капут ни за најобичнијег мрава!
Куц! Куц!
?

Кад је дрвеће изгубило и свој последњи лист, сви су били обучени у топла одела...
... али, акција се наставила...
Не ленчарите, Битанге, већ нам помозите!
Треба нам стари метал!
Је л' то хоће да нам направе оклопе?
Две недеље су чекићи непрекидно ударали...
А кад је дошла зима...
Фантастично! То се зове прогрес!
И први пут те зиме, мрвице су са осмехом гледале како пада снег...

Пролазили су дани...
Стигла је и нова година...
СРЕЋНА НОВА, ПРИЈАТЕЉИ!
УФ! ЕВО ОНОГ ДОСАДЊАКОВИЋА!
НАДАМ СЕ ДА ЋЕ НОВА ГОДИНА ЗА ВАС БИТИ ГОДИНА КОЈА... УФ... ХМ... ОВАЈ... ГОДИНА СРЕЋЕ!
БРАВО! КАКАВ ДИВАН ГОВОР!
КОРИСТИМ ПРИЛИКУ ДА ВАС... ХМ... УФ... ОВАЈ... ДА ВАМ ИСКАЖЕМ... ХМ... ОВАЈ... МОЈЕ, МОЈУ ЗАХВАЛНОСТ... ХМ... ЗА СВЕ...
ИЗВИНИТЕ, ЖУРИМ! ИДЕМ ДА ЧЕСТИТАМ ПРИЈАТЕЉУ У СЕЛУ!
УФ!
САТ КАСНИЈЕ...
ДА, СТАРИ МОЈ! САШИЛИ СУ НАМ ОДЕЛА, НАПРАВИЛИ КУЋЕ!
!?!
ЧАК СУ НАМ И ГРЕЈАЊЕ ОБЕЗБЕДИЛИ!

ТРЕБАЛО БИ ДА ОДЕШ ДО ЊИХ! ОНИ ЖИВЕ ИСПОД ЈАВОРА, У БЛИЗИНИ БОРА! ЛАКО БЕШ ИХ НАШИ!
КАЖИ САМО ДА, ТЕ ЈА ШАЉЕМ!
ДА, КАРУЗО!
НИСУ ПРИМЕТИЛИ ДА ИХ ДВА СЈАЈНА ОКА ПОСМАТРАЈУ ИЗ СЕНКЕ...
И СЛЕДЕЋИ ДАН ЈЕ БИО КАО И СВИ ДРУГИ...
АЛИ, МАЛО ПРЕ ПОНОЋИ...
ЛЕПО СМО СЕ ПРОВЕЛИ КОД МИРКА И МИРКЕ! ДИВАН ПАР!
А ТЕК ЊИХОВА... ХИК... ВИШЊЕВАЧА... ХИК! САВРШЕНА!
ТРА-ЛА-ЛА!
УЛАЗИ БРЗО!
БРРР! КАКАВ МРАЗ!
ТРА-ЛА-ЛА! ХИК!

НИШТА БОЉЕ... ХИК... ОД ТОПЛЕ... ХИК... КУБИЦЕ!
УПОМОООЋ!
ЈЕСИ ЛИ ЧУО?
ПОЗИВ У ПОМОЋ!
ТО МОРА ДА ЈЕ НЕКА ПТИЦА! ЈАДНИЦА!
ЈА ЋУ У ОВОМ ПРАВЦУ! УЗМИ ЛАМПУ И ИДИ НА ДРУГУ СТРАНУ!
ХИК!
ГОСПОДЕ! КАКАВ МРАЗ!
ВЕТАР НОСИ СНЕГ СА ГРАНА!
Е, ЈА СЕ ВРАЋАМ! САМО МИ ФАЛИ ДА ЗАРАДИМ УПАЛУ ПЛУБА!
ЕЈ, КРЛЕ, ЈЕСИ ЛИ ЈЕ НАШАО?
ГДЕ ЛИ ЈЕ?
НЕБЕСА! ЊЕГОВА ЛАМПА!

КРЦКО!
КРЛЕ! УФ!
МАЛЕЦКИ, ШТА СЕ ДЕСИЛО?
КРЦКО ЈЕ НЕСТАО!
САТ КАСНИЈЕ...
ТРАГОВИ КОЈИ ОДЈЕДНОМ ПРЕСТАЈУ, ПОЛОМЉЕНА ЛАМПА... БЕЗ СУМЊЕ, МАЛЕЦКИ, КРЦКА ЈЕ СИГУРНО КИДНАПОВАО НЕКИ НОЋНИ МАНГУП! НЕЋЕМО ГА ВИШЕ НИКАД ВИДЕТИ!
ТО НИЈЕ МОГУЋЕ!

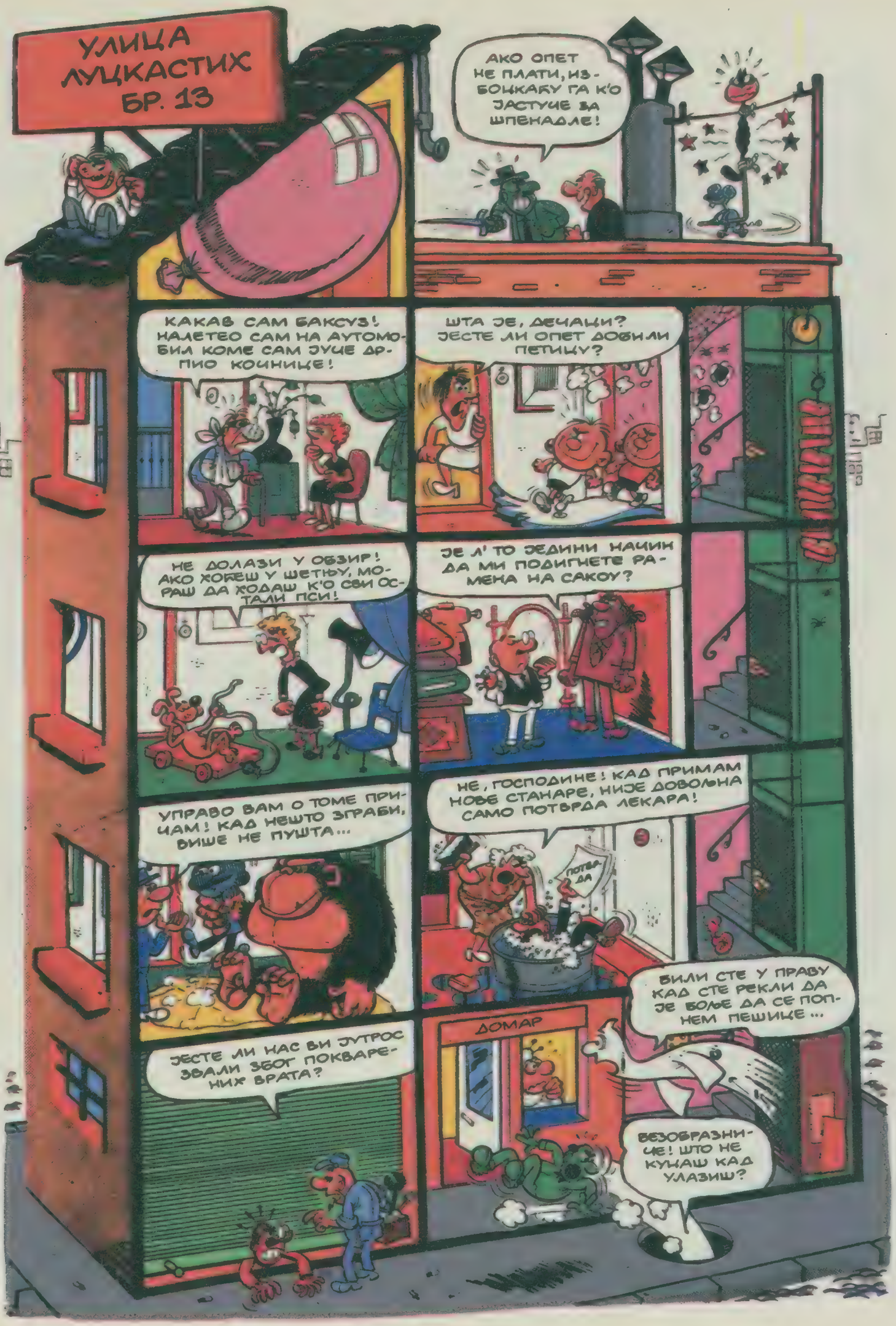
УЛИЦА ЛУЦКАСТИХ БР. 13
АКО ОПЕТ НЕ ПЛАТИ, ИЗБОЦКАЋУ ГА К'О ЈАСТУЧЕ ЗА ШПЕНАДЛЕ!
КАКАВ САМ БАКСУЗ! НАЛЕТЕО САМ НА АУТОМОБИЛ КОМЕ САМ ЈУЧЕ ДРПИО КОШНИЦЕ!
ШТА ЈЕ, ДЕЧАЦИ? ЈЕСТЕ ЛИ ОПЕТ ДОБИЛИ ПЕТИЦУ?
НЕ ДОЛАЗИ У ОБЗИР! АКО ХОЋЕШ У ШЕТЊУ, МОРАШ ДА ХОДАШ К'О СВИ ОСТАЛИ ПСИ!
ЈЕ Л' ТО ЈЕДИНИ НАЧИН ДА МИ ПОДИГНЕТЕ РАМЕНА НА САКОУ?
УПРАВО ВАМ О ТОМЕ ПРИЧАМ! КАД НЕШТО ЗГРАБИ, ВИШЕ НЕ ПУШТА...
НЕ, ГОСПОДИНЕ! КАД ПРИМАМ НОВЕ СТАНАРЕ, НИЈЕ ДОВОЉНА САМО ПОТВРДА ЛЕКАРА!
ПОТВРДА
ВИЛИ СТЕ У ПРАВУ КАД СТЕ РЕКЛИ ДА ЈЕ БОЉЕ ДА СЕ ПОПНЕМ ПЕШИЦКЕ...
ДОМАР
ЈЕСТЕ ЛИ НАС ВИ ЈУТРОС ЗВАЛИ ЗБОГ ПОКВАРЕНИХ ВРАТА?
БЕЗОБРАЗНИЧЕ! ШТО НЕ КУЊАШ КАД УЛАЗИШ?

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЧЕКОВНИ РАЧУН БРОЈ 53.002

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

1 ДИНАР

ИЗЛАЗИ УТОРНИКОМ И ПЕТКОМ

ГОДИНА I — БРОЈ 23 — уторак 16 мај 1939

Мики Маус и његови другови

ПОЛА И ПОЛА

Текст и цртежи од Волта Дизнија

ЗДРАВО, МИКИ! КУДА СИ ПОШАО?
МОЈ УЈАК СЕ РАЗБОЛЕО, ПА ME ЈЕ ЗАМОЛИО ДА УПРАВЉАМ ЊЕГОВОМ АУТОМОБИЛСКОМ СТАНИЦОМ!
А ДА ЛИ БИ ТАМО БИЛО НЕШТО И ЗА МЕНЕ? ЈА ВЕЋ ОДАВНО ЖЕЛИМ ДА ИМАМ ПОСЛА СА АУТОМОБИЛИМА
ШТО ДА НЕ? АКО ЖЕЛИШ ДА РАДИШ, ПОЂИ СА МНОМ!
ЗНАШ.. ЈА ТИ НИСАМ КАЗАО ДА ЖЕЛИМ ДА РАДИМ...
НАРАВНО ДА НИСИ... КУД БИ ТИ ТАКО НЕШТО МОГАО ДА КАЖЕШ? АЛИ ИПАК ПОЂИ СА МНОМ!
ГЛЕ, ОВДЕ ЈЕ ЧИТАВА ЗБИРКА НЕИСПЛАЋЕНИХ РАЧУНА! УЈАК МИ ЈЕ РЕКАО ДА МОГУ ДА ЗАДРЖИМ СВЕ ШТО УСПЕМ ДА НАПЛАТИМ!
ДАЈ ОДМАХ ТЕ РАЧУНЕ! ЈА ЋУ ИХ НАПЛАТИТИ
ЈА САМ У НАПЛАЋИВАЊУ РАЧУНА ВРЛО ВЕШТ! ЗНАШ, ДА ИМАМ У СЕБИ НЕКУ ТАЈАНСТВЕНУ СНАГУ КОЈА ПРОСТО ПОБЕЂУЈЕ ЉУДЕ!
ДОБРО... ЕВО, ДАЈЕМ ТИ САМО ЈЕДАН СТАРИ РАЧУН ДА ГА НАПЛАТИШ... ОД ОНОГА ШТО БУДЕШ ДОБИО ЗАДРЖАЋЕШ ПОЛА ЗА СЕБЕ, А ПОЛА ЋЕШ ДАТИ МЕНИ
НИШТА ЛАКШЕ ОД ТОГА! ХВАЛА ТИ, МИКИ!
ЈАДНИ ШИЈОЈ! ОН ВЕРУЈЕ ДА НАПЛАЋИВАЊЕ РАЧУНА НИЈЕ РАД! ЈА БИХ РАДИЈЕ ПОПРАВИО ТУЦЕ РУМА НЕРО ШТО БИХ ОТИШАО ДА НАПЛАТИМ СТАРИ РАЧУН!
ШТА..? ЗАР СИ СЕ ТАКО БРЗО ВРАТИО? ЈЕСИ ЛИ ДОБИО НОВАЦ?
ОВАЈ... НИСАМ! ЈА НЕ ВОЛИМ ТАЈ ПОСАО, ТИ СИ МЕ НАТЕРАО...
ШТА ТИ ЈЕ? ЈЕ СИ ЛИ ПОЛУДЕО!
ТИ СИ МИ КАЗАО ДА ТЕБИ ДАМ ПОЛОВИНУ ОД ОНОГА ШТО ДОБИЈЕМ...
...А ЈА САМ ДОБИО ДВА УДАРЦА ПЕСНИЦОМ!

ЧАРЛС СИЛСФИЛД

БЕЛА РУЖА

Садржај ранијих наставака: Почетком прошлог века крчму близу реке Кузе у Америци држи капетан Копленд. Индијански поглавица доноси његовој жени на чување једно бело дете. Кад је дете одрасло, он га одводи у индијанско село. Бела Ружа — тако је име она добила — другује с поглавичином ћерком, која се зове Кандах. Оне налазе у шуми једног младића, настрадалог у борби са алигатором. Младић вели да је британски поморски капетан који је побегао од гусара. Кандах међутим сумња да је он амерички шпијун. Млади Енглез је поздравио и одлази. Гусар Лафит, кога Индијанци називају поглавицом Слапог Језера, примећује да су ови охладнели према њему и да га не сматрају више својим пријатељем. Чује да они знају да је он уцењен са 500 долара, па им нуди десет хиљада.

Изгледало је као да су ове речи увредиле Мика, јер он прекиде гусара:

— Ти се налазиш у колиби племена Окони. Ту ти не прети никаква опасност. Људи племена Окони сироти су, али никада неће посегнути за богатством једног разбојника.

— Ја сам веровао да је Мико човек! — рече гусар. — Али сада видим да је довољан само један комад хартије, па да Мико изда свог некадашњег пријатеља...

Очи Микове севнуле су код тих речи као две варнице.

— Ја сам у своме животу више рана добио и другима задао него што поглавица Слапог Језера има прстију на обема рукама. Зато на речи Лафитове могу само да се насмејем.

— Зашто се онда плашите једне потернице која вас се ништа не тиче? Зашто ми, који живимо у Мексику, да бринемо бригу за Американце?

— У Мексику? — понови Мико изненађен. — Како поглавица Слапог Језера назива ову земљу у којој се налазимо?

— Ми се сви налазимо у мексиканској провинцији Тексасу (у то време Тексас је још припадао Мексику) — рече гусар.

Доселивши се на обалу реке Начеса, Мико је био чврсто уверен, да се са својим народом још увек налази у границама Сједињених Држава. Али кад је чуо да се он налази у мексиканској провинцији, Мико искрено одахну као да му је са срца пао огроман терет.

— Дакле Мико и његов народ не живе на земљишту које Велики Отац белих људи сматра својим? — запита Мико после краћег ћутања.

— Наравно! Могу да вам покажем географску карту, па да се сами уверите.

Мико је међутим био утонуо у дубока размишљања. Ова вест била је за њега од необично великог значаја.

— Рука Великог Духа — проговори он најзад — почива над црвеним народом као огроман терет. Време је да закопамо оружје, или ће црвени људи ускоро потпуно нестати са земљине кугле. Црвени људи имају много непријатеља, они не би смели још више да их добију. Они зато никако не могу да закључе савез са поглавицом Слапог Језера и његовим људима.

Са огромном пажњом гусар је слушао сваку реч, најзад се диже са свога места и рече охоло:

— Мико! Ја сам дошао овамо да се братимим са племеном Окони. Све благо што поседујем нека отсада буде својина свију нас! Лафит, страх и трепет Мексичког Залива нуди вам, заједно са својим ваљаним људима, пријатељство и братство. Он ће вас штитити. Ниједан Американац неће смети да вам скине ни длаку с главе... То је моја последња понуда!

Јачина и достојанство са којима је гусар умео да изговори своје речи изненадиле су Индијанце. Али ни то није направило никакав утисак на Мика који с непоколебљивим миром одговори:

— Мико није побегао од белих људи да би примио у своје срце једнога који је најгори између њих.

— Е, па онда смо квит! — узвикну гусар бесно. — Али и поред свега тога ваше обећање још важи: ја зато сада свечано од вас захтевам да ми дате Белу Ружу коју сте ми обећали!

— Мико је обећао Белу Ружу поглавици Слапог Језера, пријатељу племена Окони и непријатељу Американаца, великом ратнику. Али је није обећао једном обичном лопову и разбојнику!

Ужарене очи гусарске још једном обухватише цео скуп, а затим, са пакосним осмехом на уснама, он се диже са свога места и брзим корацима изиђе из колибе...

XV.

У само подне, када је сунце стајало управо изнад индијанског насеља, започело је већање племена Окони са гостима племена Куманчи. Скупштина се одржавала под ведрим небом. У прописној удаљености очекивали су радознало резултат већања жене, младићи, девојке, па чак и деца. Почасна места били су заузели Куманчи. Усред овога збора седели су Мико и Ел Сол.

Пре него што се прешло на већање, била је запаљена „лула мира". Мико је повукао први дим који је испустио у три правца: горе — Великом Духу, доле — мајци земљи и право — према својим ратницима да би им на тај начин ставио до знања да је добре воље. После ове мале церемоније он пружа лулу Ел Солу, који је на исти начин испустио дим из својих уста, а затим предао лулу осталима. Пошто су сви повукли по један дим, отворио је скупштину Мико.

— Дошло је време да поново саставимо обруч који је раскинуло слепило индијанских народа. Велики Дух је проговорио преко моћног поглавице племена Куманчи, који ће поново саставити ланац свих индијанских племена. Моје руке и ноге већ су малаксале. Али Велики Дух послао ми је сада мога наследника. И тако неће нестати са земље крв моја и мојих предака. Она ће, помешана са крвљу племена Куманчи, тећи и даље у жилама Ел Солових синова. Ратници племена Окони! Управите ваше погледе на Ел Сола, јер је он од данас син вашега Мика!

Сви погледи присутних, пуни дивљења управише се одједном на младића који устаде са свога места и, поклонивши се Мику, рече:

„Прошло је много година отада када су млади ратници племена Тојаска прешли преко високих планина, које су их раздвајале од сочних ливада Индијанаца у великој земљи Мексику. Када бејаху стигли на то место, сви ти људи рекоше:

— Останимо овде, јер има много бивола и јелена!...

Пошто су ту ловили пуних десет дана, пронађоше Индијанци Мексика њихове трагове и дојурише на коњима, замрачена чела и са пушкама у рукама. Индијанци племена Тојаска велики су ратници и зато се нису надали у бекство угледавши људе непријатељски расположене према њима. Напротив, ратници оба црвена племена сукобише се и двојица мексиканских Индијанаца осташе на бојишту док остали побегоше на својим брзим коњима.

Од једног мексиканског ратника који је био на умору, ратници племена Тојаска сазнадоше да су људи који их беху напали били ратници племена Куманчи. Чим чуше за ово, ратници племена Тојаска скупише своје шаторе и кренуше натраг преко планина у своја села са скалповима убијених нападача.

Велика радост била је обузела Индијанце племена Тојаска када су се у њиховом насељу појавили млади ратници са скалповима својих непријатеља. Али Етовах, најстарији међу поглавицама, обрати се свима озбиљна лица:

— Браћо и ратници племена Тојаска. Сви се ви радујете што су наши млади ратници донели скалпове које су скинули са глава двојице припадника најмоћнијег индијанског племена. Ратници тога племена многобројнији су од небројених крда бивола по нашим пољима и шумама, њихови коњи су бржи од саме мање, њихова освета смртоноснија је од најјачег змијског отрова. Неће проћи много времена а они ће прећи преко планина, попалиће наша села и поскидати скалпове са наших глава и украсити њима своје колибе. Браћо и ратници племена Тојаска. Ви сте погрешили што сте ушли у земљу на коју ваша нога никада незвано не би смела да крочи. Ви сте се упустили у борбу када ниста били у праву. Ви сте прешли планине које је Велики Дух поставио као живу границу између два племена. Браћо! На нама је свима сада да исправимо оно што су наши млади ратници погрешили. Ми не смемо да допустимо да се племе Куманчи нама освети. Зато је боље да умре десеторица наших људи него да изгине цело наше племе.

Тако је говорио велики Етовах" — настави Ел Сол. — „Закукало је много жена и деце из племена Тојаска после тих речи. Али ратници Етовахови разумели су добро своја најстаријег поглавицу. Јер они су знали да Етовах говори истину. Све поглавице племена Тојаска и ратници сакупише се затим у вече, а нешто доцније зачула се већ по насељу посмртна песма коју је запевао Црни Орао, јединац син Етовахов. Велики поглавица гледао је свога јединца, али није пустио ниједне сузе. Напротив, у томе тренутку његова душа била је испуњена радошћу. Још девет ратника запевало је исту посмртну песму, а затим десет ратника племена Тојаска напустише своје колибе и одјахаше преко планина, према најближем насељу племена Куманчи.

Куманчи су моћан, још више, они су племенит и храбар народ; они су цвет и понос Индијанаца.

— Великом Духу не би било драго — говораху они кад угледаше десеторицу ратника из племена Тојаска — кад бисмо убили оне који у миру долазе нама. Наша браћа из племена Тојаска немају чега да се плаше. Али двојица синова наших врлих ратника изгубили су у окршају са вама своје животе. Зато двојица од вас треба да постану њихови синови; остали могу слободно да се врате своме селу и својим породицама.

Црни Орао био је један од оне двојице на које је пао избор да се више не врате у своје село већ да постану синови племена Куманчи.

Пуних двадесет година Црни Орао је провео у новој постојбини. За то време одликовао се неколико пута у рату против непријатељских племена. Умео је и да се бори и да укроти дивљег коња. Цело племе Куманчи заволело га је, а наше девојке бацале су врло често погледе пуне чежње на великог ловца. Али у његовој души било је ипак пусто; његове мисли биле су стално код његовог оца, код народа, код његове браће.

Волео је лов на биволе и дивље коње. Једном, када је на свом коњу летео преко бескрајних прерија племена Куманчи, угледао је једног коња који је био бржи од јелена, бељи од снега и поноснији од најхрабријег ратника.

Покушао је да ухвати тог дивног коња, али овај побеже од њега као мува. Два дана га је гонио док га најзад није сустигао на ливади великог поглавице племена Куманчи. Црни Орао завитла свој ласо и ухвати овог дивног коња. У истом тренутку на вратима колибе поглавице подиже се бивоља кожа и из колибе изиђе поглавичина ћерка. Тај белац био је њен најмилији коњ. Био је побегао са ливаде поглавичине да би посетио своју дивљу браћу.

Када је Црни Орао угледао поглавичину ћерку Корах, њему испаде ласо из руку. Ћерка великог поглавице племена Куманчи била је лепа као јутарње сунце. Белац јој приђе покорно и она поче да га милује по гривни.

— Мој брат — рече девојка младом ловцу — свакако је уморан и Корах ће га одвести у колибу свога оца да би се мало одморио. Мој брат је свакако гладан и жедан и Корах ће му дати најлепша јела и сок од палме. Ходи, брате мој!

Црни Орао пажљиво је саслушао све речи и одједном осети да је његово срце престало да чезне за оцем и племеном Тојаска.

— Близак си ми — шапуташе му ћерка поглавице — као што ми је блиска светлост мојих очију. Моли поглавицу за руку његове ћерке Корах и он ће ти је дати!

Велики поглавица је ценио дела младог ратника и ловца и он му рече:

— Моја ћерка те воли. Али ја не могу да ти је обећам пре него што убијеш бар једног непријатеља нашег племена. Наша браћа ноћи ће за који дан у рат против белих људи Мексика. Ти треба да с њима пођеш у рат. Ако се вратиш као частан победник, даћу ти радо своју ћерку и узећу те за свога сина.

Ове речи великог поглавице много су обрадовале Црног Орла. Он пође у рат и врати се са скалповима двојице мексиканских поглавица, постаде зет великог поглавице и настани се у његовој великој колиби."

Млади поглавица племена Куманчи још једном обухвати погледом читав скуп и настави свечаним гласом:

— Корах и Црни Орао, то су били моји родитељи, родитељи Ел Сола, поглавице племена Куманчи и Тојаска."

Цео скуп без предаха слушао је исповест младог поглавице који после кратке паузе настави:

„Није прошла ни година дана, а мог великог деда обори тешка болест у постељу. Видећи да му је близу крај, он позва све своје ратнике и рече им: „Црни Орао је велики ратник и биће вам добар вођа. Али закон наших отаца забрањује да припадник туђег племена постане наш поглавица. Зато поштујте у његовом сину свога поглавицу, јер у његовим жилама тече крв моје ћерке, крв нашег племена!" Стари поглавица испусти душу после ових речи и тако сам ја имао тек неколико месеца, а већ сам постао поглавица племена Куманчи.

Црни Орао се вратио своме племену Тојаска. Са њим су пошли Корах и Ел Сол. Четири поглавице племена Куманчи пратиле су их да би заштитиле свог будућег поглавицу и да би га вратиле у своје племе чим одрасте.

(Наставиће се)

Кад треба ићи у школу

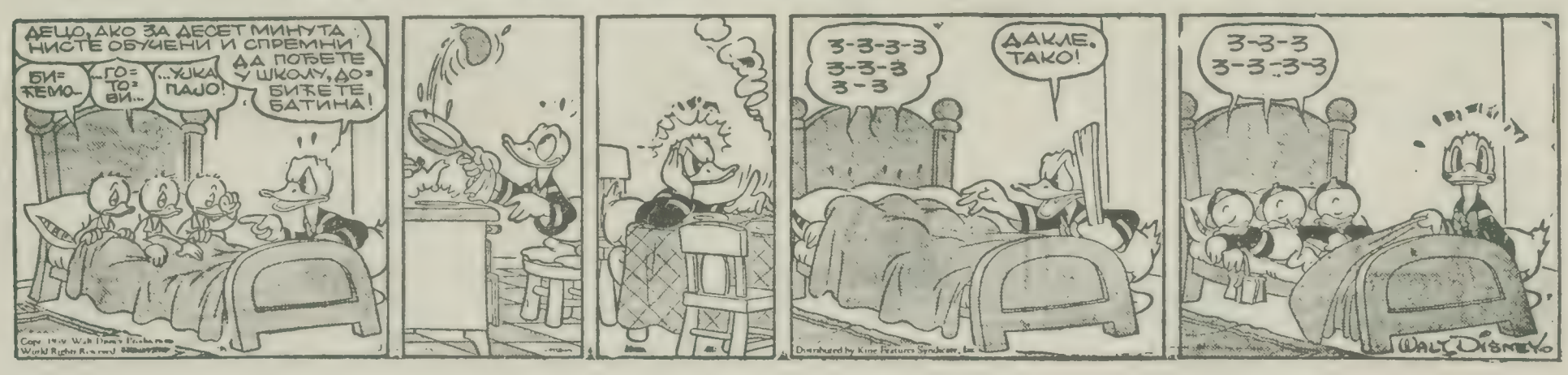
ДЕЦО, АКО ЗА ДЕСЕТ МИНУТА НИСТЕ ОБУЧЕНИ И СПРЕМНИ ДА ПОЂЕТЕ У ШКОЛУ, ДО= БИЋЕТЕ БАТИНА!
БИ= ЋЕМО-
...ГО= ТО= ВИ...
...УЈКА ПАЈО!
3-3-3-3 3-3-3 3-3
ДАКЛЕ, ТАКО!
3-3-3 3-3-3-3
WALT DISNEY'S

БИМ И БУМ

МИС АЛГЕБРА ЈЕ ОДЛИЧНА ГУВЕРНАНТА

ЗА БИМА И БУМА НИЈЕ ПОТРЕБНА ГУВЕРНАНТА, ВЕЋ УКРОТИТЕЉ ЛАВОВА!

МИ ЋЕМО ПОД ОВИМ ДРВЕТОМ ЛЕПО ДА УЧИМО! ЈЕ Л'ТАКО, МОЈА ДОБРА ДЕЦО? ДА СЕ ДРЖИМ НАЧЕЛА ДОБРОГ ОПХОЂЕЊА ПРЕМА ДЕЦИ!

ЈЕ Л' ТЕ?

СТАНИ! НЕ СМЕШ ТО ДА УЧИНИШ!

ЛЕНО, ПРОЧИТАЈ ПИТАЊЕ А ЈА ЋУ ДА ГА НАПИШЕМ НА ТАБЛИ!

ХОЋУ, МИС АЛГЕБРО!

КОЈЕ ЈЕ ГОДИНЕ КОЛУМБО ОТКРИО АМЕРИКУ

НЕКА НАМ БИМ И БУМ ОДГОВОРЕ НА ОВО ПИТАЊЕ

МИС АЛГЕБРО! ОНИ СУ НЕСТАЛИ!

КЛАДИМ СЕ ДА СУ СЕ ПОПЕЛИ НА ВРХ ОВОГ ДРВЕТА!

СИЛАЗИТЕ ОДМАХ ОПАСНО ЈЕ ЗА МАЛУ ДЕЦУ ДА СЕ ПЕЊУ ТАКО ВИСОКО!

ШТА?.. ОВО МИ ЈЕ ПРВИ ПУТ ДА ВИДИМ ЈЕДНУ ЖЕНУ ДА СЕ ПЕЊЕ НА ДРВО!

МИС АЛГЕБРА ЈЕ ПРВАК СВЕТА У ПУЗАЊУ УЗ ДРВЕЋЕ

ОНИ ЋЕ ОДМАХ СИЋИ, ЛЕНО! ПРИПРЕМИ СЕ ДА ИХ ДОЧЕКАШ КАКО ТРЕБА!

РАЗУМЕМ, ГОСПОЂИЦЕ!

ВРЛО ДОБРО, ЛЕНО!

ЈЕДАН ЈЕ ГОТОВ, МИС АЛГЕБРО!

ТО СУ ШКОЛСКЕ КЛУПЕ ЗАЂАКЕ КАО ШТО СТЕ ВИ!

ШТА ТО ЗНАЧИ?

А САДА, ДРАГА ДЕЦО, МАЛО ПАЖЊЕ! КОЈЕ ЈЕ ГОДИНЕ КОЛУМБО ОТКРИО АМЕРИКУ?

ХА! ХА!

opera mundi

АЛИЈЕВ ТАТА

ОДНЕСИ ОВАЈ ВЕНТИЛАТОР У ПОДРУМ! НИЈЕ НАМ ВИШЕ ПОТРЕБАН!

А ШТА ТРЕБА САД ДА РАДИМ, МАМА?

САД ИДИ У ДВОРИШТЕ И ПОЧИСТИ ЛИШЋЕ КОЈЕ ЈЕ ОПАЛО С ДРВЕЋА!

...И ЊЕГОВ МАЛИ БАТА

ЈЕДВА ЧЕКАМ ДА СТИГНЕМ КУЋИ!

МАМА, ДАЈ МИ МАСТИЛА! УЧИТЕЉ МИ ЈЕ КАЗАО ДА ПИШЕМ ДОМАЋЕ ЗАДАТКЕ МАСТИЛОМ!

ХМ... ДОБРО, АЛИ НЕ У ОВОЈ СОБИ... ХОДИ ЗА МНОМ!

КАКО СУ НЕКАДА СКЛАПАНИ УГОВОРИ О МИРУ

УЛОГУ ВЕРСАЉА, СЕН-ЖЕРМЕНА И ТРИАНОНА ЈЕДНОМ СУ ОДИГРАЛИ И СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ

Чувени карловачки мир закључен је 1699 године у Сремским Карловцима на месту где се данас налази Капела мира

Путници, који пролазе возом или лађом поред Карловаца, запазиће у доњем делу града, на брегу, велику округлу грађевину која и не личи много на храм божји: то је чувена Капела мира. Ретко да ће се који од посетилаца овог историског нашег града сетити да посети ову капелу за чији значај и не слути. Међутим, на томе месту је пре 240 година, 1699 године, склопљен чувени карловачки мир.

Ратови који су претходили миру

Читава Европа је 1699 године с узбуђењем и нестрпљењем очекивала вести из Карловаца, из тога, како су називали „малог и незнатног места у дивљем крају", очекујући да из њега сине давно и жељно очекивани мир. А мир је требало да дође после победа Евгенија Савојског, једног од генијалних војсковођа у прошлости.

Рат је трајао шеснаест година, још од 1683 када су Турци, под вођством великог везира Кара Мустафе, ударили са 200.000 војника на Беч. Аустриски цар Леополд побегао је и аустриску престоницу остао је да брани Ридигер Штаремберг, чији је потомак, кнез Штаремберг, и у бившој аустриској републици после Светског рата играо видну улогу. Поред све храбрости Штарембера Беч се не би спасао, да му није дошао у помоћ пољски краљ Јован Собјески, удружен са четама Карла Лотарингшког. Јуначка словенска мишица је спасла тада Беч. На Каленбергу код Беча Турци су тако били разбијени, да је ослобођен не само Беч већ и цела Средња Европа.

Аустриска војска пошла је са Собјеским у потеру за Турцима, али они више нису давали правог отпора. Победницима су се придружили још и Млеци, који су започели на мору рат против Турака. Собјески се затим вратио у Пољску, аустриска војска је наставила рат сама, гонећи Турке стално према југоистоку. Турци су постепено протерани из Угарске и Славоније, па је рат пребачен у саму Турску. И српски народ се тада дигао на оружје надајући се да ће и себе ослободити. После победа код Баточине и Ниша није више било Турака у Србији.

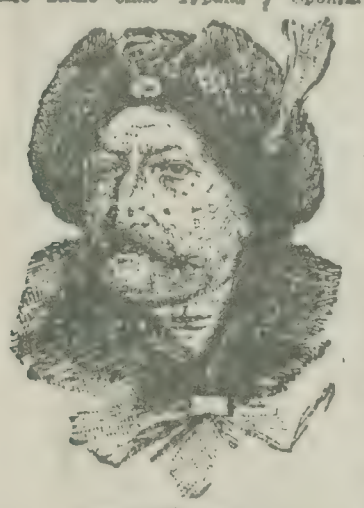

Јован Собјески

Час слободе је изгледало да је куцнуо. Цар је позвао сав српски народ у борбу. Но зора српске слободе још није гранула. Када се гроф Ђорђе Бранковић као вођа српског народа прогласио за српског деспота Аустријанцима се учинио опасан. Они су га по царевом налогу затворили у Егер где је и умро.

То још није била сва несрећа за српски народ. Када је француски владар Луј XIV пошао на Аустријанце, аустриска војска напустила је Србију и кренула на запад, на француску границу. Србија и ненаоружани народ српски остали су без одбране на милост и немилост огорченим Турцима. У тој невољи патријарх у Пећи Арсеније Чарнојевић склопио је са аустриским царем уговор да овај да Србима повеље и привилегије, па да се они преселе у крајеве северно од Саве и Дунава. Чарнојевић је на основу тога 1690 године оставио своју дотадашњу домовину па је са 36.000 породица прешао у нови завичај.

Србија је опет дошла под Турке, а рат се пренео у Војводину. Године 1691 Турци су били тучени код Сланкамена, а 1697 код Сенте. Турска сила била је скрхана и они су се од тога доба бринули само како да се бране. Али ни Аустријанци нису могли много шта да постигну. Цар се је у непрекидним ратовима толико истрошио да није могао да набавља све што је за рат потребно. Принц Евгеније упао је у Босну, продро до Сарајева, па се опет вратио натраг. Аустриски савезници напали су опет Турке са других страна. Да би се сачували од већих губитака, Турци су потражили пута и начина да се измире са Аустријом и њеним савезницима. А згодну прилику за мир једва је чекала и Аустрија, која је била исцрпена толиким ратовима а сем тога јој је велике бриге задавао немирни и освајачки сусед француски краљ Луј XIV. Као посредници јавили су се Енглеска и Холандија. Најпосле су се двори споразумели да им се посланици састану у Карловцима.

Склапање мира

Никада Карловци, мало и идилично место на падинама Фрушке Горе, није имало толико значајних гостију из целе Европе као 24 октобра 1699. Читава Европа упрла је погледе у ово место у које су стизале делегације са свих страна. Аустриски изасланици били су гроф Етинген и обрстваћтмајстер Шлик, турски Реиз-ефендија и Грк Маврокордато, руски Прокоп Богдановић Возницин, млетачки Карло Руцини, а пољски Малаковски. Били су ту такође и посланици посредничких сила и то са енглеске стране Уиљем Пецет, а од холандске Јаков Колиер.

На једној узвишици у доњем делу Карловаца, одакле је ванредан поглед на Дунав, Бачку и Фрушку Гору, начињена је од дасака већница са три одаје и великом „дворано" где ће се водити преговори. Код већнице настанили су се посредници Пецет и Колиер. Аустриски, руски, пољски и млетачки посланици ударили су свој табор на по сата даље од већнице, тамо према Варадину, а Турци такође подалеко од већнице, у правцу према Београду.

Посланици су 27 и 28 октобар провели у међусобним посетама, а 30 су октобра измењали своја пуномоћја.

Све је било учињено да не би још почетка долазило до размимоилажења међу делегатима. Да не би делегација морала давати другој при-

Принц Евгеније Савојски

већству при уласку у конгресну „дворану", свака је имала своја посебна врата, на која је улазила. Касније су — када је закључен мир — турска врата зазидана. Решено је било да отпадне све што би евентуално могло дати повода каквим сукобима, као што су например ђаволчић поздрави, свечаности, церемоније итд.

Претсобља у тој великој згради од дасака искоришћена су била за саветовања појединих делегација у току конгреса, који је одржаван у великој „сали", дворници.

На дан 3 новембра биле су седнице отворене са великом помпом, а потрајале су све до 26 јануара. Држано је укупно 36 таквих седница и то на италијанском језику. Често пута било је таквих несугласица, да је већ изгледало да ће се посланици разићи несвршена посла. Али ревносним настојавањем енглеског и холандског посланика изглађене су несугласице и пут споразуму био је утрвен, те су се коначно преговори срећно свршили.

Потписивање уговора

Тај мир био је за савезнике врло повољан. Аустрија је добила Угарску са Ердељом изузев једног дела Баната, затим Славонију и већи део Срема; Млеци Мореју и скоро читаву Далмацију; Пољаци Камјенец, Подолију и Украјину с оне стране Дњепра. Једино се руски посланик није сложио са погодбама, па је уговорио само примирје на две године.

Када је све то било решено, посланици су се 26 јануара састали у већници да потпишу уговоре. Ипак не сви, јер је руски после потписаног примирја већ био отпутовао, а млетачки није хтео да дође од беса што су остали посланици уговорили погодбе са Турцима за Млетке, пошто се он сам није са њима могао да погоди.

Када су прочитани још једном сви уговори и требало око 10 часова да се приступи потписивању уговора, први турски изасланик Реиз-ефендија је умолио да причекају до 11.45 часова, јер ће тек тада положај звезда бити погодан да се цела ствар срећно сврши. Ово је било примљено и турском посланику учињено по вољи. Ово је можда последњи пут у оваквим приликама да је астролошко схватање избило на површину.

Када је дошло време да се приступи потписивању уговора, војничка пратња је испалила три плотуна, а у исти мах се на две стране заорила далека грмљавина. То су били топови који су из Београда и Варадина јављали на све стране свету радосну вест, да је склопљен мир и учињен крај дугом и крвавом рату.

После потписа уговора о миру енглески посланик сер Уиљем Пецет дао је свечани ручак, а сутрадан су се посланици разишли да своје владаре обавесте шта су учинили.

Карловачки мир био је један од најзначајнијих које су икада хришћанске државе склопиле са Турцима. Губитком великих територија Турска је почела да пропада. Није ту помогла ни астролотија у коју је толико веровао турски изасланик. Истина, београдским миром 1739 Турци су опет понешто потисли Аустрију, али су тада почели већ и балкански народи да спроводе своју већу акцију за своје ослобођење. Карловачки мир одбио је Турке из Средње Европе и дефинитивно запечатио њихову славну епоху у прошлости.

За спомен на тај велики догађај на месту древне зграде, већнице, сазидана је у Карловцима Капела мира. Око ње је увек мир и тишина. Само у јесен, када је дан тога храма, слетне се ту силан свет из места и околине. Већина од њих и не слути какви су се ту значајни догађаји одиграли пре 20 година.

О. М.

Капела мира која је у Сремским Карловцима сазидана за спомен на догађаје који су се одиграли на овоме месту пре 240 година

ИЗ ШИЉИНЕ „ПОЕЗИЈЕ"

Космет ћурак од медведа сура
На страшна је огрнуо плећа.
Челна жила на змију те сећа.
У очима замаглила бура.
Два му брка к'о два тешка лука.
Грекће гавран на капи од вука.

Д. Филиповић

Фрулу тури у пртену торбу
Овчар Јанко, син Омоља стрвна.
Прекрсти се, тешки лук подиже,
Узе стрелу што вука прожиже,
Па погледа преко поља равна.

Ђ. Јакшић

☆

(Вас, наравно, нису збунила имена која је Шиља испод ових стихова ставио, јер вероватно знате да су све то стихови Д. Филиповића, из познате и популарне збирке „Косовски божури").

ОГЛЕДАЛО ОД АЛУМИНИЈУМА

Алуминијум је до сада нашао многобројну примену за израду најразновреснијих предмета, како корисних и потребних, тако и раскошних. Сада је пронађено да се од алуминијума могу правити огледала. До сада алуминијум никако није могао да се наглача, јер је увек после извесног времена тамнео због танке оксидне навлаке која се временом јављала. Сада је пронађен начин да се спречи појављивање тог танког оксидног слоја, па једном углачани алуминијум може дуго да служи као одлично огледало.

СКРИВАЛИЦА

ГДЕ ЈЕ ДРВОДЕЉА?

Дрво није могло само пасти већ га је оборио дрвосеча Јанко. Он је, наравно, ту. Можете га и ви наћи само ако себи дате мало труда. Дакле, помучите се мало!...

НЕУСТРАШИВИ КАПЕТАН ГРИН

Садржај ранијих наставака: Једног дана 1690 године гусари, под командом гусарског капетана Тофета заузели су трговачки брод „Џеси", који је пловио Карибиским Морем, и бацили капетана Саутерна и његову ћерку у затвор. Капетан Грин, који се налазио на гусарском броду, спасава заробљенике из затвора и они у једном чамцу беже на Корњачино Острво. На острво стиже једног јутра неколико Црвенокожаца на једном чамцу.

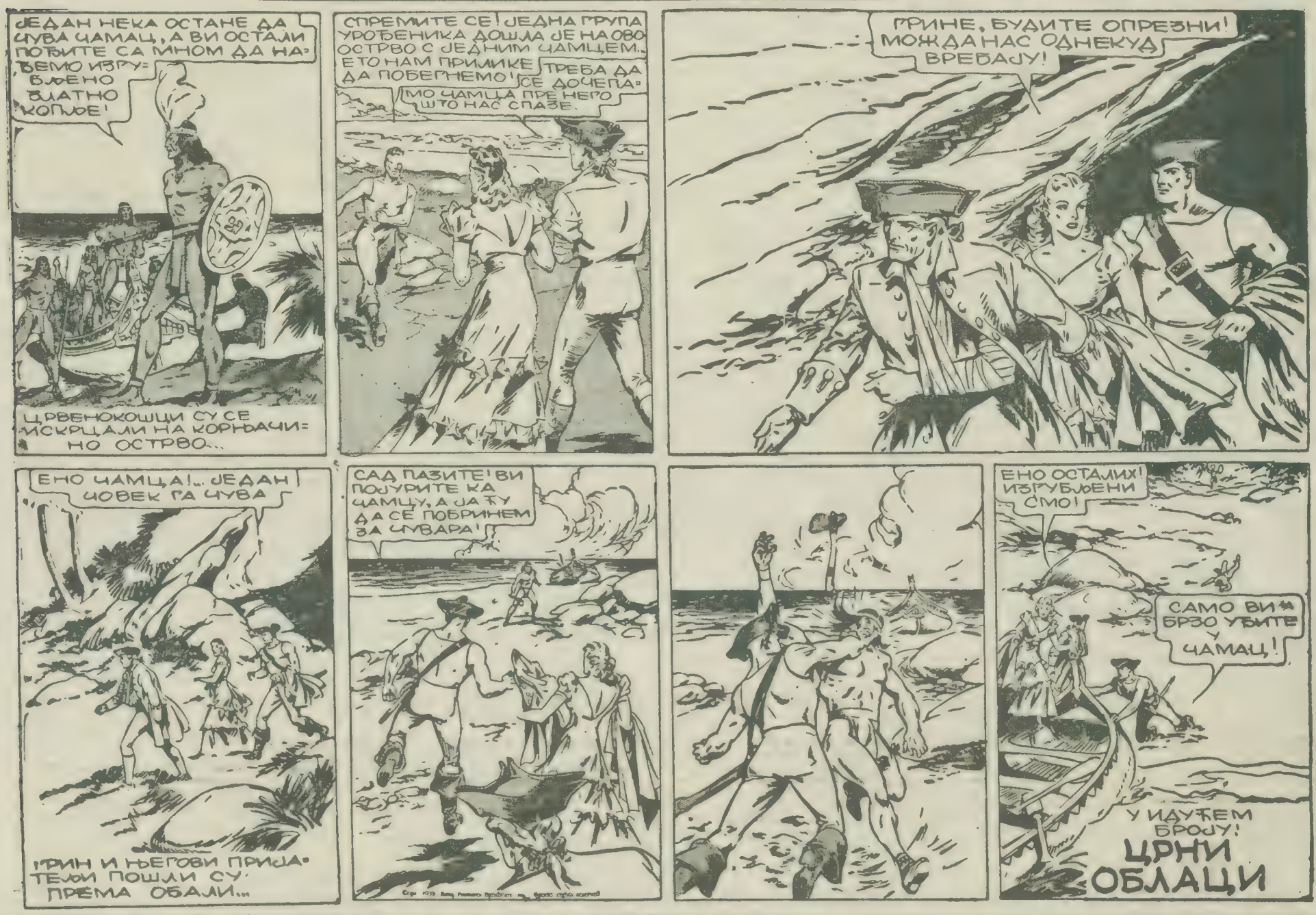
ЈЕДАН НЕКА ОСТАНЕ ДА ЧУВА ЧАМАЦ, А ВИ ОСТАЛИ ПОЂИТЕ СА МНОМ ДА НАЂЕМО ИЗГУБЉЕНО БЛАГО КОПЉЕ!
ЦРВЕНОКОШЦИ СУ СЕ ИСКРЦАЛИ НА КОРЊАЧИНО ОСТРВО...
СПРЕМИТЕ СЕ! ЈЕДНА ГРУПА УРОЂЕНИКА ДОШЛА ЈЕ НА ОВО ОСТРВО С ЈЕДНИМ ЧАМЦЕМ.. ЕТО НАМ ПРИЛИКЕ ДА ПОБЕРНЕМО!
ТРЕБА ДА СЕ ДОЧЕПАМО ЧАМЦА ПРЕ НЕГО ШТО НАС СПАЗЕ.
ГРИНЕ, БУДИТЕ ОПРЕЗНИ! МОЖДА НАС ОДНЕКУД ВРЕБАЦУ!
ЕНО ЧАМЦА!.. ЈЕДАН ЧОВЕК ГА ЧУВА
ГРИН И ЊЕГОВИ ПРИЈАТЕЉИ ПОШЛИ СУ ПРЕМА ОБАЛИ...
САД ПАЗИТЕ! ВИ ПОЈУРИТЕ КА ЧАМЦУ, А ЈА ЋУ ДА СЕ ПОБРИНЕМ ЗА ЧУВАРА!
ЕНО ОСТАЛИХ! ИЗГУБЉЕНИ СМО!
САМО ВИ БРЗО УБИТЕ У ЧАМАЦ!
У ИДУЋЕМ БРОЈУ! ЦРНИ ОБЛАЦИ

ЗУБИ ЈАВАНСКОГ МОРА

3. ЏИМ ПОЧИЊЕ ПОСАО

ЏИМ ИЗ ЏУНГЛЕ И НЕ СЛУТИ ДА ЈЕ И ЛИЛИ ДЕ ВРИЛ СТИГЛА У СИНГАПУР...
ОХО! ШТА ЈЕ ОВО? ЏИМ ИЗ ЏУНГЛЕ НЕСТАО ИЗ СВОЈЕ ХОТЕЛСКЕ СОБЕ... НОЋАС ЈЕ ПОСЛЕДЊИ ПУТ ВИЂЕН С ЈЕДНИМ СТРАНЦЕМ"... БОЖЕ...!
АЛО! ОВДЕ ЈЕ ЛИЛИ ДЕ ВРИЛ... МОЖДА ВАМ ЈЕ ЏИМ БРАДЛИ ГОВОРИО О МЕНИ! ХТЕЛА БИХ ДА ГОВОРИМ С ВАМА... СТВАР ЈЕ ХИТНА!
АЛО... ДА, ОВДЕ ЈЕ ЛАУРА КРАНЦ
ЛИ ВОНГ ЈЕ ДОШАО У ПОСЕТУ МАТЕРИЈАЛНО УПРОПАШЋЕНОМ КРАНЦУ...
ЈА САМ СПРЕМАН ДА ВАМ ДАМ У ЗАЈАМ ЧЕТИРИ МИЛИОНА, КРАНЦЕ...
ХВАЛА ВАМ, ЛИ... АЛИ ШТА СВЕ ТО ВРЕДИ? ЏИМ ИЗ ЏУНГЛЕ ЈЕ БИО НАША ПОСЛЕДЊА НАДА, А САД ЈЕ НЕСТАО... „ДУХ" ЋЕ УБРЗО ДА УПРОПАСТИ СВЕ НАС...
У ЈЕДНОМ ЗЛОГЛАСНОМ ПРЕДГРАЂУ СИНГАПУРА...
ДАКЛЕ, КОЛУ, НАШ „НЕСТАНАК" ИЗГЛЕДА ДОСТА УБЕДЉИВО! А САД ХАЈДЕМО ДО ЛИ ВОНГА!
ВРЕМЕ ЈЕ, ГОСПОДАРУ!

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ЛИЛИ ДЕ ВРИЛ ИМА СВОЈ ПЛАН

КАУБОЈ РЕД

ПОШТО СУ СТАНОВНИЦИ ЂАВОЉЕ ДАМЕ, КОЈИ СУ ГА ИЗАБРАЛИ ЗА ШЕРИФА, ПОВЕРОВАЛИ ДА ЈЕ ОН ИЗВРШИО РАЗБОЈНИШТВО У ВИЛИСОВОЈ БАНЦИ, РЕД СЕ КРИЈЕ У ОКОЛИНИ ГРАДА И ТРАЖИ ПРАВЕ ВИНОВНИКЕ, ЗА КОЈЕ ВЕРУЈЕ ДА ИМ ЈЕ ВОЂА ЕЈС ХЕНЛОН...

70.000 НАГРАДЕ ... РЕД РАЈДЕРА ... РАЗБОЈНИШТВО

ГРОМЕ, ДРУЖЕ, ЕЈС ХЕНЛОН ЈЕ ПОКРЕНУО ЦЕО ГРАД ПРОТИВ НАС! АЛИ МИ ЋЕМО ИПАК ПРОНАЋИ СТВАРНЕ КРИВЦЕ! ИМАМ ЈЕДНОГ ПРИЈАТЕЉА КОЈИ ЗНА ДА ЈА НИСАМ КРИВ!

ЗДРАВО, БЕНЕ! ИМАШ ЛИ НЕКЕ НОВОСТИ ИЗ ГРАДА?

ХЕНЛОН ЈЕ УХВАТИО ВЕЛИКОГ ДАБРА И ПОКУШАВА ДА САЗНА ГДЕ СЕ ТИ КРИЈЕШ!

ЗАР НЕЋЕШ НЕШТО ДА ЈЕДЕШ ПРЕ НЕГО ШТО ОДЕШ?

НЕ! ВЕЛИКИ ДАБАР ЈЕ МОЈ ПРИЈАТЕЉ И ЈА МОРАМ ПРВО ДА СПАСЕМ ЊЕГА!

ГДЕ ЈЕ РЕД РАЈДЕР? ГОВОРИ, ИНАЧЕ НЕЋЕШ ОКУСИТИ ЈЕЛО ЈОШ 3 ДАНА

ВЕЛИКИ ДАБАР НЕ ЗНА ГДЕ ЈЕ РЕД! А И ДА ЗНА, НЕ БИ ТО КАЗАО!

ЕВО МЕ, ХЕНЛОНЕ! ДОВЕДИ СВОГА ПОНИЈА, ДАБРЕ! ОДЛАЗИМО ОДАВДЕ!

РЕЂЕ, ЧУО САМ КАД ЈЕ ХЕНЛОН КАЗАО ДА СЕ РАЗБОЈНИЦИ КРИЈУ У СИВОЈ КЛИСУРИ!

КАДА БУДЕМ ПОХВАТАО ТВОЈЕ ПРИЈАТЕЉЕ, РАЗБОЈНИКЕ ИЗ ЂАВОЉЕ ДАМЕ, ДОЋИ ЋУ ДА СЕ ОБРАЧУНАМ С ТОБОМ!

РЕД ЈЕ ОТИШАО У НАШЕ СКРОВИШТЕ! ИДИ, УХВАТИ РЕДА И ЗАДРЖИ ГА ДОК НЕ ОКУПИМ ЈЕДНУ ГРУПУ ПОШТЕНИХ ГРАЂАНА!

ОСТАВИ ГА САМО МЕНИ! ЈА ЋУ ГА ВЕЋ УДЕСИТИ!

РАЈДЕР ЈЕ БИО У ГРАДУ! МАЛОЧАС ЈЕ ОПЉАЧКАО МОЈУ КАСУ! ОДЈУРИО ЈЕ У СИВУ КЛИСУРУ! ИМА ЛИ ПОШТЕНИХ ГРАЂАНА КОЈИ БИ ПОШЛИ СА МНОМ ДА ГА УХВАТИМО?

ИМА!

ИМА!

ОБЕСИЋЕМО ГА О ПРВО ДРВО!

ОТИЋИ ЋУ ПРАВО У СИВУ КЛИСУРУ ДА УХВАТИМ РАЗБОЈНИКЕ, ПРЕНЕГО ШТО ХЕНЛОН ПОКУША ДА УХВАТИ МЕНЕ!

ЈА НЕ БИХ СПАСАВАО ГРАЂАНЕ ОД ТИХ РАЗБОЈНИКА! ВИ СТЕ ИМ БИЛИ ДОБАР ШЕРИФ, А ОНИ ВИШЕ ВЕРУЈУ ХЕНЛОНУ!

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: СИВА КЛИСУРА

COPR. 1939 BY NEA SERVICE IN.

МАЛА АНА И ЊЕН ПАС НУЛИЦА МЕЂУ СКИТНИЦАМА

1 ДВЕ СКИТНИЦЕ У КОЛИМА

КУДА ЋЕМО САД, НУЛИЦЕ? СТРАХ ИВ ЈЕ ОВАКО САМУ У ШУМИ, А ЧУЈЕМ И НЕКЕ ГЛАСОВЕ... АКО СУ РАЗБОЈНИЦИ!

ДОЗВОЛИ ДА ТИ КАЖЕМ, ШЕМСЕ БАШЕ! ДОК САМ ЈА БОРАВИО У ДИВЉИМ КРАЉЕВИМА, ТИ СИ БИО ЈОШ У ЗАБАВИШТУ!

ЈА САМ БИО ПРИЈАТЕЉ И ДРУГ СА СВИМ ИНДИЈАНСКИМ ПОГЛАВИЦАМА! ОНИ СУ МЕ ЗВАЛИ „ЧОВЕК КОЈИ СЕ СМЕЈЕ СМЕЋЕ ОПАСНО СТИМА"! ОНМ... ХЕЈ, ШЕМСЕ, ПОГЛЕДАЈ ТАМО!

ИЗВИНИТЕ ШТО ВАМ СЕ ОБРАЋАМ, МАЛА ГОСПОЂИЦЕ! ДА ЛИ БИСТЕ БИЛИ ТАКО ЉУБАЗНИ ДА ОБАВЕСТИТЕ ДВЕ ЗАЛУТАЛЕ ОВЦЕ ДА ЛИ ОВАЈ НАЗОВИ-ПУТ ВОДИ У ВЕСТВИЛ?

ОХ! МЕНИ ЈЕ ВРЛО ЖАО, АЛИ И ЈА САМ ОВДЕ СТРАНА И НЕ БИХ ЗНАЛА ДА ВАМ ОДГОВОРИМ

РЕЋ, И ОНА ОПАДА У ЗАМКА ТАЛВ ОВЦЕ!

ОПРОСТИТЕ МОМ ДРУГУ ШТО ЈЕ ПОМАЛО НЕОТЕСАН – ЗНАТЕ, ТО ДОЛАЗИ СА СТАРОШКУ! АЛИ ЈА СЕ ЈОШ УВЕК НАДАМ ДА ЋЕ ЈЕДНОГ ДАНА ДА НАУЧИ КАКО ЧОВЕК ТРЕБА ДА СЕ ОБРАЋА ЈЕДНОЈ ДАМИ!

ШЕМСЕ, КЛЕВЕТНИКЕ! ПРЕСТАНИ С ОГОВАРАЊЕМ И МИСЛИ НА ВАЖНИЈЕ СТВАРИ – НЕМОЈ ДА ЗАБОРАВИШ ДА НАША КОЛА ВУКУ МАЗГЕ, А НЕ КАМИЛЕ, А ДА МАЗГЕ НЕЋЕ НИ ДА СЕ МАКНУ ДОК ИМ НЕ ДАМО ВОДЕ!

ВОДЕ? ЕВО, ТАМО САМ ВИДЕЛА КРАСАН ИЗВОР! БАШ НА НЕКОЛИКО КОРАКА ОД ПУТА! ВОДА ЈЕ ПРИЈАТНА И СВЕЖА И ШУМИ КАО ДА ЈЕ ПУНА СИЋУШНИХ ЗВОНАЦА!

ОДАКЛЕ ДОЛАЗИ ОВО ДЕТЕ, НИЈЕ ВАЖНО! АЛИ ЈЕ, ИЗВЕСНО ДА... НЕ СМЕМО ДА ЈЕ ОСТАВИМО САМУ У ОВОЈ ШУМИ!

ОНА ЈЕ ЗАИСТА ЈЕДНА, УМИЉАТА ДЕВОЈЧИЦА! МОЖДА ЋЕМО СУТРА МОЋИ ДА СМИСЛИМО ШТА ДА УРАДИМО С ЊОМ!

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ВЕСЕЛО ПУТОВАЊЕ

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

ИЗЛАЗИ ДВАПУТ НЕДЕЉНО: УТОРКОМ И ПЕТКОМ
ПОЈЕДИНИ ПРИМЕРАК СТАЈЕ 1 ДИНАР

НАЈВАЖНИЈА СТВАР НА СВЕТУ ЈЕ ВОДА

НАЈВЕЋИ ВОДОВОД НА СВЕТУ ПОСТОЈИ У ЛОНДОНУ, ЈЕР СНАБДЕВА ВОДОМ ПОВРШИНУ ОД 800 КВАДРАТНИХ КИЛОМЕТАРА

Без воде не бисмо могли живети више од пет-шест дана, а да бисмо остали у животу треба нам просечно око литар и по воде дневно. Три четвртине нашег тела је вода, а како се та вода сваких шест месеци потпуно измени у нашем организму, то ми стварно сваких шест месеци мењамо три четвртине свога тела. Ако бисмо живели седамдесет година, три године бисмо провели пијући воду, а шест година узимајући храну.

Познато је да се у свакидашњој храни налази велика количина воде, па иако ништа не пијемо воду и када једемо. На пример у кромпиру има 75% воде. У бутеру се налази три четвртине воде, јаје садржи у себи две трећине воде, а воће 90%.

Становништво Велике Британије дневно попије око 80.000.000 литара воде. Замислите сада колико попију сви остали људи на земљи!

Наравно, оно што се попије само је релативно мали део онога што се потроши на прање и индустрију. Производња свиле, сапуна и хартије не да се ни замислити без огромне количине воде. Да човек дође до тих великих количина воде у нашем савременом друштву, потребна су џиновска водоводна постројења.

И заиста водоводи Лондона, Париза, Њујорка, Лос Анђелоса или Бостона и Токија, огромне су мреже које се рачвају под тим градовима, и цевима и цевчицама улазе у зграде, фабрике, купатила док не разнесу воду по целој вароши.

Лондонски водовод има да снабде водом 8.000.000 својих становника, а уз то има још да снабде и своју индустрију и да очисти све улице. Тај водовод поставља цеви на земљишту које се простире читавих осам стотина квадратних километара. Сваки шести Британац зависи од њега. Он је толико огроман, да када би се сазидале куће око целог екватора све би оне биле снабдевене водом из тог једног јединог водовода. Када би се сама главне цеви спојиле у праву линију, оне би допрле до Шангаја, толико је мрежа ових цеви велика.

Одакле сва та вода долази? Великим делом она се црпе из Темзе. Око 64% лондонске воде долази из Темзе, а остало се црпе из реке Ли и нарочито копаних бунара који се дубоко спуштају у лондонско тле. Људи, који то тле добро познају, кажу да је састављено из креде, а да се испод слоја креде налази слој воде. Тако би стварно Лондон почивао на једном огромном језеру. Како се сваког тренутка вода тог подлондонског језера црпе, њена се површина спушта. И спустила се за последњих 55 година за више од три метра.

Иако воде има у изобиљу, ипак се она штеди, бар у Енглеској. Водоводна централа има своју полицију која уходи све славине. Она тачно

све док се не испчисти тако да на сваком кубном сантиметру остане само један микроб.

Сваког се дана вода за пиће подвргава бактериолошкој контроли. Узимају се примерци воде из свих извора, из филтра, из главних одводних цеви, и најзад из сваког краја града. Она се прегледа, и ако би се нашао заразни микроб тада се извор у коме је он нађен одмах искључује. Води се истрага, извор се чисти, микроби се убијају, а потом се очишћен извор поново пушта у рад.

Лабораторије лондонског водовода стога имају пуне руке посла. То су прави зоолошки вртови за микробе који се чувају у инкубаторима и који се чак и хране да би се одржали у животу док се испитивање не заврши.

Ти лондонски микроби изгледа да имају велики апетит. Они поједу 600 килограма меса, 320 јаја, 46 кг. шећера и 20 кг. соли. Издржавање тих микроба кошта врло много, а још више издржавање те бактериолошке полиције.

Резултати овакног рада су донели здравље Британцима. У време када Лондон није имао модеран водовод, Темза је била главни извор за воду. Она је била тако запрљана да је једне године парламенат морао да прекине рад за два летња месеца само због тога што је Темза толико заударала, да се у згради која лежи на једној обали није могло дисати.

Приватна друштва су разносила воду по граду и вода је била врло скупа. Како се у Енглеској недељом ништа не ради, то Лондонци недељом нису имали ни трунке свеже воде. Пили су воду од суботе, као што и данас једу хлеб недељом који је печен дан раније.

Страховите заразне болести су владале. Азиска колера је убила 60.000 људи само једне године. Она је била исто тако страшна као и куга. Становништво је било пљавo, и готово жедно. Болест је немилице косила.

Пре шездесет година у Енглеској је заведен модеран водоводни систем. Као последица тога болести су почеле бивати ређе. Још у почетку овог века у току једне године у Лондону је било 5.000 случајева тифуса. Данас се тај број свео на 500 случајева. Пре седамдесет година људи који су живели у енглеској престоници имали су просечан живот од четрдесет година. Данас се може очекивати да тај просечан живот може да се попне и до шездесете године.

Тако ствар стоји са Лондоном, а исто и са свим осталим градовима. Без савременог водовода не да се ни замислити велики урбанистички напредак за који је везана у многоме и наша савремена цивилизација.

Из свега се овог види, да је вода изванредно везан елеменат за човеков живот, а да је снабдевање људи водом посао од првенствене важности. Кадгод попијете чашу воде сетите се труда који је уложен да она дође до вас, и сетите се њене ванредне важности. То је нарочито важно за наше прилике где ни остали услови за живот нису увек најповољнији, па бар да је вода добра.

И наши градови уколико су већи утолико имају мање изворску воду. Београд, на пример, делом добија воду са извора на Белим Водама у Макишу, а делом из Саве. Наравно, та

савска вода прво се филтрира на Белим Водама, па се тек онда пушта у водоводне цеви.

Чим који град добије модеран водовод, прилике се у њему знатно поправе. Типичан пример је за то и Крагујевац, који је до недавно био нездрава варош, јер није имао водовод. Сада, када је добио модеран водовод на Грошници, Крагујевац као да се препородио.

Дакле, пре свега добре воде, а затим што више воде!

ЧИЈИ ЈЕ ОВО ЖИВОТОПИС?

Познајете ли великане свога народа? Даћемо вам неколико карактеристичних појединости из живота једног нашег заслужног човека, а то прво оне које су познатије, па затим оне које су мање познате. Према томе на коме се жести сетите о коме је реч, моћи ћете да оцените своје знање историје нашег народа.

Свакако је наш највећи народни песник-гуслар. Рођен је око 1765 године у Босни, у селу Мећашима, у зворничкој области. У младости је ослепео од богиња и потом је као слеп постао гуслар који проси и живи од песме. Тако је лутао најпре по Босни, а затим и по другим крајевима, те је силазио чак и до Скадра.

(Да ли сте се сетили о коме је овде реч? Нисте? Онда наставите даље!)

У Србију је прешао 1809 године са српском војском када се она вратила из Босне. Све до 1813 године живео је по српским логорима око Дрине. Године 1810 био је у опсађеној Лозници, а несрећне 1813 године пребегао је у Срем и настанио се са породицом у селу Грку.

(Сада већ свакако знате о коме је реч. Ако не знате било би добро да прелистате неку историју, а сада наставите).

У селу Грку нашао га је Вук Караџић 1815 године и од њега је забележио скоро све песме које говоре о првом устанку. Те песме је наш слепи гуслар сам певао. Изван тога циклуса могао је Вуку дати само неколико песама, међу њима и песму „Смрт Краљевића Марка".

(Дакле, о коме је овде реч? Још не знате? Онда још свега неколико реди.)

Његове песме су узбудљиве, узвишено реторске, понекад пророчански видовите. Пошто је певао само о догађајима који су се десили у његово доба, најчешће о догађајима којима је и сам био присутан, све су му песме пуне историских факата и тиме се разликују од већине других народних песама, јер имају облик стиховане хронике.

(Ако вам ни сада није јасно о коме је реч, не остаје вам ништа друго него да погледате одговор испод звездице.)

✢

Вук Караџић.

зна колико се воде троши између поноћи и шест часова изјутра. И ако се у то време троши ма и незнатна количина више но што се предвиђа, тада се водоводна полиција даје на посао. Апаратима се одређује у ком се крају Лондона тај вишак потрошње одлива, шаљу се људи с нарочитим стетоскопима који у том и том крају слушају водоводне цеви, утврђују у којој су кући славине покварене, и сутрадан се сопственик куће обавештава да мора да изврши поправку своје инсталације. Поред ове полиције постоји још једна, и то још важнија полиција но људско здравље.

Не само да се свет мора снабдети водом, но се мора снабдети и здравом водом. Дужност те друге полиције је да лови заразне микробе. Када се вода извади из Темзе, у једном кубном сантиметру се налази око 1000 разних микроба. Та запрљана вода се пропушта кроз филтре

КВА-КВА!

УРЕЂУЈЕ: ПАЈА ПАТАК

НАПРАВИТЕ ДУЖИ!

Баш када је Шиља почео да прелистава по својој поезији, нестало је светлости. Почео је наравно да протестује и одмах је звао настојника куће.

— Шта је, да ли ја плаћам или не плаћам уредно стан! Зашто сада немам светлости, баш када сам почео један важан посао!

— Па нисмо ми криви! Кратак спој! — правдао се настојник куће.

— Шта, кратак спој, цицију једне! Умете да наплаћујете кирију, а нисте се сетили да направите дужи спој!

НИЈЕ МИСЛИО НА ЊЕГА

Шиља читао опет неке књиге, па онда почео да говори Пери Ждери:

— Многи људи, који на први поглед изгледају јако интелигентни, то у ствари нису!

— Надам се да тако не мислиш зато што мене сада гледаш! — протестовао је Пера Ждеро.

— Боже сачувај, ја чак никада нисам ни приметио да ти изгледаш интелигентан!

НЕ ЗНАЈУ ЗА НАФТАЛИН!

— Ујка Пајо, хоћеш ли да нам кажеш нешто? Да ли медведи носе и лети своје бунде.

— Па наравно!

— А зашто? Лети мора да им је страшно врућина у бундама!

— Врућина не врућина, тек морају да носе бунде. Само зато што још нису сазнали да постоји нафталин у који бунде преко лета могу да остане без опасности од мољаца!

Пајо Патак, с. р.

Одговорите одлучно: ДА ИЛИ НЕ!

1) Да ли гром може да буде користан?

2) Да ли је св. Сава пио црну кафу?

3) Могу ли козе да се пењу на дрвеће?

Одговори: 1) Да. Гром може да буде и користан, јер приликом сваког удара муње у земљу из ваздуха се у земљу преносе многобројни састојци који су јако корисни за растиње. Рачуна се да годишње падне на земљу 16 милиона муња. — 2) Не. Постојбина кафе је свакако Етиопија. Употреба кафе на Истоку раширила се тек током петнаестог столећа, а св. Сава је умро у Трнову 1235 године. — 3) Да. Постоје у Африци такозване афричке козе-кепеци, које могу да се попењу до врха дрвећа, па чак ако су висока и десет метара. Ове козе пењу се на дрвеће било да брсте младо лишће, било да се на високим гранама несметано

ХУМОР

А ЧИМЕ ОНДА ЗВОНИ

Два господина стоје на трамвајској платформи и разговарају о тешком животу трамвајских кочничара.

— Тежак вам је то живот! — каже један господин. — По цео дан мора да стоји и увек је једном ногом у затвору, а другом у гробу!

Кочничар, који је чуо ове речи, нагло се окренуо и љутито рекао:

— А чиме онда звоним? Не звоним ваљда носем!

* *

А ШТО ЈЕ ГЛАВНО...

Вожицу страшно боли зуб, али никако да се одлучи да оде зубару и да га извади. Мама га теши и каже му да то није ништа и да треба одмах да оде.

— Неће те много болети, а затим ћеш бити потпуно миран! — каже мама.

— А што је главно, имаћеш један зуб мање да переш! — додаје сестрица Мица.

* *

КОД ЗУБАРА

Тоша платно лекару за намештени зуб. Лекар узео стотинарку, загледа је па ће онда рећи:

— Ова ми је стотинарка нешто сумњива? Да случајно није лажна!?

— А шта би било и да је лажна!? Па зар ми нисте наместили лажан зуб. Тако бисмо бар били квит!

* *

КАКАВ ПОЧЕТНИК

Аутомобил налетео на дрво и сав се слупао. Саобраћајац пришао неспретном шоферу да види како је дошло до несреће, па му каже:

— Ви сте свакако почетник!

— Шта, ја почетник?! Па ово је трећи аутомобил који сам овако

ИЗ ЖИВОТИЊСКОГ ЦАРСТВА

ДА ЛИ ВАМ ЈЕ БИЛО ПОЗНАТО...

...да буљина летн потпуно нечујно. Она има крила која приликом лета не праве никакав шум.

РИБЕ ИЗ ТРОПСКИХ ПРЕДЕЛА

Испитивачи риба из тропских предела никако нису успевали да одрже рибе у животу. После кратког времена све рибе из тропских крајева одмах би у ропству утонуле. Тек када су почели да их хране нарочитим препаратима са витаминима,

Х. Џ. Велс

НЕВИДЉИВИ ЧОВЕК

Садржај ранијих наставака: У мало енглеско село Ипинг дошао је једног дана један тајанствени странац, сав умотан у неке крпе. Сељаци су убрзо утврдили да тај човек крије сваки део свог тела — зато што је невидљив. У својој вили, доктор Кемп ради и чуди се како може свет да верује у невидљивог човека. Утом се њему јавља невидљиви човек у његовој кући. Каже му да је он Грифин, његов школски друг са универзитета. Тражи помоћ од њега. Објашњава му како је открио поступак по коме видљиво тело може да постане невидљиво. Прича му како је и само своје тело учинио невидљивим и изишао на улицу. Хладно му је и он улази у један магазин, где чека вече, а онда се облачи и хоће да једе.

Тамо мало даље: играчке. Паде ми на ум сјајна мисао... Било је тамо оних лажних носева, де, оних носева од картона, знате ваљда? Ух, кад бих нашао и црне наочари; али Omnium није продавао оптичарске артикле. Нос ме је мало бацао у бригу; али ово откриће ми отвори вољу за перикама, за мацама и тако даље. Најзад, спаваћу на рпи топлих и удобних ћебади.

Моје последње мисли пре но што заспах беху моје најведрије мисли од часа мога преображења. Уживао сам у тој физичкој удобности и чак се због тога и духовно окрепих. Мислио сам да ћу се, изјутра, моћи некако извући неопажено, са оделом на себи, заклањајући лице једним великим белим шалом који сам био изабрао; са најећим новцем купићу наочаре и тако ћу употпунити своје порушење.

У сну ми одмах изиђоше сви бурни и фантастични догађаји које сам преживео последњих дана. Видео сам одвратног кућевласника који закерао; видех његова два ошамућена зета и избраздано лице старице која је тражила своју мачку. Опет осетих онај чудни осећај кад ишчезава тиво, па онда себе видех на оном ветровитом брежуљку, на гробљу мог родног градића, и чух старог свештеника како шмрче и мумла над отвореним гробом мога оца: „... од праха си постао у прах ћеш се вратити...“ „И ти такође!“ — рече неки глас. И, одједном, неко ме гурну и ја се претурих. Почех да се браним, да вичем, да дозивам у помоћ људе из спровода; али, не мање хладни од стена, они су немо продужавали да слушају заупокојену службу. Чак ни стари свештеник не престајаше да мрмља и шмрче по свом обичају. Разумедох да ме нико више не може ни видети ни чути и да сам сав под влашћу неке неодољиве и немерљиве силе. Узалуд сам се борио, нешто ме је одвукло до ивице, мртвачки ковчег потмуло одјекну кад падох преко њега, и грумење земље поче да пада одозго на моје тело. Нико на то не обраћаше пажње, нико и не примећиваше да сам ја доле у гробу. Учиних крајњи напор и пробудих се сав се тресући.

Појављиваше се праскозорје, оно бледуњаво лондонско праскозорје; моје скровиште је било осветљено сивом и хладном светлошћу, која се пробијала кроз ролетне. Усталох и ситавих неколико тренутака, не могадох да дођем к себи где ли сам ја то, у каквој то огромној просторији са тим тезгама, стубовима умотаних штофова, тим гпама тепиха и јастука, тим гвозденим сводовима. Затим ми се поврати сећање и ја чух гласове.

Доле, тамо доле, у светлости једне тезге пред којом је већ била подигнута ролетна, угледах два човека и шмугнух устрану тражећи којим путем бих могао да умакнем. Али шум мојих покрета им скрену пажњу на моју присутност: они бесумње приметише једну људску прилику која је одлазила што је могућно нечујније и што је могућно брже.

— Ко је то? — повика један. — Стој! повика други.

Ја нагло скренух за угао и натрапах — ја, тело без главе, не заборавите то! — на неког дечурлића од петнаестак година. Он запрепашћено вриснух, ја га оборих на земљу, прескочих га, заокренух још за један угао и, по неком срећном надахнућу, баших се потрбушке испод једне тезге. Скоро одмах потом чух кораке у трку поред тезге, затим отрчаше даље; људи су викали: „Сви на врата!“ И сви су се питали шта се то дешава. Усто је свако имао да каже најпаметнији предлог како би ме ухватили.

Лежећи на поду, усплахирен, изгубих хладнокрвност. Ма како то изгледало чудновато, тог тренутка ми ни на ум не паде да скинем одело као што је требало да урадим. Био сам увртео у главу мисао да треба да одем са оделом и то ми никако није могло изићи из свести.

Међутим, претраживање из међу тезги заврши се повиком: „Ево га! Ево га!“ Скочих на ноге, брзо узех једну столицу и баших је у ноге том клипану који се драо; кад се окренух, набасах на другог, на крају галерије, оборих га и полетех степеницама све по четири басамака. Овај се полиже, заурла нешто као: „Тајаут! тајаут!“ и, пун ватреног жара, полете степеницама да ме гони. Са свим горе беше поређано мноштво оних светло обојених ваза... како се каже?“

— Уметничких ваза! — поможе му Кемп.

„Да, уметничких ваза. Згра бих једну и разбих је о главу тог клипана кад ми се приближи. Међутим, сруши се на земљу цео низ тих ваза: зачух крике и кораке који су долазили са свих страна. Појурих према бифеу: тамо беше неки човек обучен у бело, као неки кувар, шта ли је био, па се и он даде у трк за мном. Очајно заокренух устрану и најох се у одељку за лопте и лустере. Заклоних се иза тезге, очекнух мало кувара и кад је он баш хтео да се баци на мене, ринух га једном шипком тако да се он само преви надвоје. Онда се стропоштах; за то време, притешњен у своме заклону, почех да свлачим одело што сам могао брже. Врскапут, капут, панталоне, ципеле, све је то летело на све стране; али се онај прслук од јагњеће вуне ђаволски био припио уз тело. Чух како пристижу и остали; кувар, онесвешћен или само онемео од страха, јечао је непомичан с друге стране тезге: требало је још једном полетети као без главе, попут зеца који налети из шуме.

Неко повика:

— Овуда, г. полицајче!

Пројурих кроз онај одсек за постеље, затим кроз ожеан конфекција. Јурио сам као суманут, онда се пружих по земљи, с муком свлачећи прслук; и, скоро без даха, избезумљен, ослободих се баш у тренутку кад се појавише полицајац и три продавца. Они се бацише на мој прслук и панталоне, дочепаше се и моје поткошуље. Један од младића повика: „А, дакле, он оставља своју пљачку. Значи да је овде негде!...“ Па, ипак, не открише ме. Остадох ту један тренутак, посматрајући их како ме траже и проклињући злу коб што сам тако изгубио одело. Затим се вратих у бифе, попих мало топлог млека и седох поред ватре размишљајући шта сад да радим.

Ускоро дођоше два помоћника и почеше ватрено да причају о јутрошњем догађају као праве будале. Чух ту причу са тако невероватним преувеличавањима и са врло бистрим претпоставкама где ли је сад, не може да нестане, мора ту бити.

Тада ми се опет родише планови. Понети одавде било шта, сада када се дигла оволика бука, била је немогућна ствар. Сићох доле да бих видео да ли се може на неком пакету написати моја адреса да би ми га послали; али никако нисам могао да схватим како се обавља надзор над пошиљкама.

Око једанаест сати, снег се падајући топио, дан је био мало лепши и топлији него јучерашњи и, пошто сам видео да овде више немам чему да се надам, изиђох на улицу, очајан због своје худе среће и са најнеодређенијим намерама.

ГЛАВА XXIII

У близини Дрери Лејна

„Ви почињете да увиђате све незгоде моје невидљивости. Бејах без склоништва, без икога ко бих могао да ставим на себе; а опет на-

БРИЧЕ, ВИ ЋЕТЕ ДА УПРАВЉАТЕ АВИОНОМ!
СВЕ ШТО НАМ ЈЕ ПОТРЕБНО ВЕЋ ЈЕ У АВИОНУ, САМО НАМ ОСТАЈЕ ДА КРЕНЕМО!
У РЕДУ! ПОЂИМО!
УБИТЕ У АВИОН, ТОРКИЛЕ! ПОЛАЗИМО У ВАШУ ЗЕМЉУ!
ТОРКИЛЕ! УСКОРО ЋЕМО БИТИ НА ОСТРВИМА ИЗА ЛЕДЕНОГ ЗИДА! ПОУЗДАЈТЕ СЕ У БРИКА!
ПОСЛЕ ШЕСТ ЧАСОВА ЛЕТЕЊА...
ЕНО ЗЕМЉЕ! ГЛЕДАЈ, ЏУН, ДВА БРДА!
НА ХОРИЗОНТУ СЕ ПОЈАВИЛА ЗЕМЉА...
ТО ЈЕ ОСТРВО ЈОТУНХАЈМ... ПРВО ОД ОСТРВА ИЗА ЛЕДА
ЕВО ЗГОДНОГ ТЕРЕНА ЗА СПУШТАЊЕ
ОВО ОСТРВО НИЈЕ ПОД МОЈОМ ВЛАШЋУ..
ПА... НЕ ЖИВЕ, ВАЉДА, НА ЊЕМУ ВАШИ НЕПРИЈАТЕЉИ?
НЕ... ОСТРВО ЈЕ НЕНАСЕЉЕНО... НА ЊЕМУ САМО ЈОВИМО..
ТОРКИЛ МИ ИЗГЛЕДА НЕСПОКОЈАН... НЕ РАЗУМЕМ МНОГО...
КАД СУ СЕ ИСКРЦАЛИ ИЗ АВИОНА..
ДОБРО, ИДИТЕ У ЛОВ... ТОРКИЛ И ЈА ЧУВАЋЕМО АВИОН...
НАДАМ СЕ ДА ИМ СЕ НЕЋЕ НИШТА ДОГОДИТИ ДОК СЕ НЕ ВРАТИМО!
ПОСЛЕ ЈЕДНОГ САТА, НА ОБАЛИ...
ТОРКИЛЕ, КАКАВ ЈЕ ОНО БРОД?
НЕ ЗНАМ... БОЈИМ СЕ...
МОЖДА СУ ПРИЈАТЕЉИ ...АКО СУ НЕПРИЈАТЕЉИ, МОЖЕМО РАЧУНАТИ ДА СМО МРТВИ..
ARTHUR T. GRAY

БРИК БРАДФОРД У ЗЕМЉИ ИЗА ЛЕДЕНОГ ЗИДА...

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ХАРАЛД

бавити одело значило би одрећи се свих мојих преимућстава, значило би да од себе направим стравично и необично чудовиште. Што је још горе, морадох да гладујем, јер јести, напунити стомак храном која се одмах не би сварила, то би значило поново постати видљив у то на најглупљи начин."

— Видите, на то нисам ни мислио, — рече Кемп.

„Ни ја исто тако!... Снег ми је показао и другу опасност. По снегу нисам могао ићи: купећи се по мени, он би ме одао. Киша би ми, такође, од тела направила неку смесу која се комично и фантастично прелива и пресијава... А тек магла!... у магли бих био као нека скамењена авет, као сумњиво и чудно људско обличје. Осталом, на ваздуху — на том лондонском ваздуху! — по мени се скупљало блато, дим, гареж, прашина. Не могах тачно одредити кроз колико ли ћу времена од саме те гарежи и прљавштине постати видљив, али то се сигурно врло брзо морало десити.

Дакле, бежати из Лондона по сваку цену.

Упутих се према предграђу у правцу Грејт Портланда и прођох поред куће у којој сам становао; нисам ушао: гомила је стојала и посматрала дим који је још тињао на зидина куће, коју сам упалио. Најхитнија ствар за мене беше да добавим одело. Приметих тада, у једној од оних малих радњи у којима се продаје све — новине, бонбоне, играчке, хартије, потребе за карневал, и тако даље, и тако даље — спазих, дакле, тамо велики број маски и лажних носева: присетих се намере коју сам имао међу играчкама у Omnium-у. Сада сам себи поставио циљ: упутих се, стално обилазећи живе улице, према оним уличицама северно од Стренда; сетих се да тамо има доста старинарских радњи и продаваца позоришних костима, али нисам баш тачно знао где се оне налазе.

Било је хладно; улицама је брисао северац. Корачао сам журно да не бих навукао кијавицу и назеб. Сваки прелаз преко улице претстављао је опасност, сваког пролазника се требало клонити. Неки човек кад хтедох да га прођем, на углу улице Бедфорт, нагло се окрете и принуди ме да слетим на коловоз, скоро под један фијакер. А кочијашима се учини као да је сам тај човек некако чудно отскочио устрану.

(Наставиће се)

БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА ИЗ НАРОДНИХ ПРИПОВЕДАКА

БАШ ЧЕЛИК, ЗАРОБЉЕН У ЈЕДНОЈ СОБИ ДВОРЦА У БИСЕРГРАДУ, ЗАМОЛИО ЈЕ ЦАРЕВИЋА МИЛОША ДА МУ СИПА ЧАШУ ВОДЕ НА ГЛАВУ...
КАД ЈЕ ЦАРЕВИЋ УСЛИШИО МОЛБУ СУЖЊА...
1
...ОВАЈ ЈЕ ПОКИДАО СВЕ ЛАНЦЕ И СКОЧИО РАШИРЕНИХ КРИЛА...
2
3
ПРЕ НЕГО ШТО СЕ ЦАРЕВИЋ ПРИБРАО, БАШ ЧЕЛИК ЈЕ ДОХВАТИО ПРИНЦЕЗУ БИСЕРКУ...
ТИ САД ИМАШ ТРИ ЖИВОТА, А ЈА ТВОЈУ ВЕРЕНИЦУ!
4
И ПРОБИВШИ ЗИД...
5
ОДЛЕТЕО С ЊОМ...
6

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Број 22:

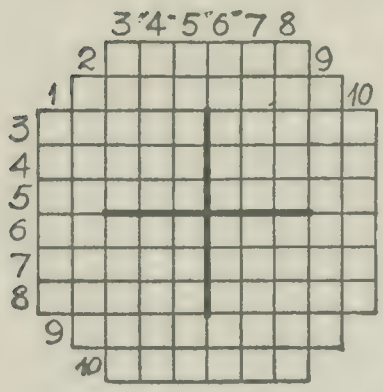

Водоравно: 1) Мера за електричну струју (у множини). 2) Река у Северној Америци. 3) Троножац од гвожђа који служи за кување на ватри. — Турског свештеника. 4) Мирис. — Тријумфуј! 5) Злато за рузмарине. — Тако су поздрављали Христа кад је ушао у Јерусалим. 6) Поседујемо. — Наопако: јасно за читање. 7) Римски император који је запалио Рим. — Укрућује. 8) Црвено (турски). — Личност из опере „Пајаци". 9) Врста угља. 10) Арабљанин.

Усправно: 1) Која припада Сави. 2) Врста бонбона. 3) Врх на Старој Планини. — Поприште за борбу. 4) Наопако: Носачи. — Часовник (француски). 5) Шор. — Балзаково име (у падежу). 6) Облик глагола увити. — Наопако: пловко! 7) Турско мушко име. — Праве које образују угао. 8) Постојбина Одисејева. — Који припада Тоди. 9) Право народних посланика да их власт не може позвати на одговорност без одобрења парламента. 10) Родно место Наполеоново.

Решење броја 21: Водоравно: 1) Аритметика. 2) В, в. — Горданин. 3) Грац. — Сахат. — Д. (динар). 4) Аткинс. — Отка. 5) Неон. — Атос. — Ал. 6) И. — Овим. — Обасу. 7) Срп. — Коломаз. 8) Т. —Улар. — Арапи. 9) Адиђари. — Ри! 10) Неколицина.

Усправно: 1) Авганистан. 2) Р. — Вртео. — Ру (Roue). — Де. 3) Иг. — Аков. — Плик. 4) То. — Цинник. — Ађо. 5) Мрена. — Морал. 6) Еда. — Скроз до краја: Столари. 7) Тахо. — Обор. — И. Ц. (Иван Цанкар). 8) Инат. — Самар. — И. 9) Кит. — Ка сапин. 10) Андалузија.

Најјасније огледало

Огледало које даје најјасније слике добија се када се стакло намаже натријумом. Тада се постиже одблесак слике за 99.7 процената. Огледало које је добијено када је стакло намазано с једне стране сребром, даје само 82 процента, а челик углачан да сија само 55 процената одбијања слика.

ЗА ОНЕ КОЈИ ЗНАЈУ ОСНОВЕ ШАХА

ДРУГИХ ПЕТНАЕСТ ШАХОВСКИХ ЛЕКЦИЈА

V лекција: Матирање са два ловца

Други пример матирања са два ловца нека буде овај:

Бели: Ке1, Лс1. Црни: Ке8.

Бели ће, дакле, да игра као што је правило: потиснути црнога краља у угао. Према томе:

Бели:	Црни:
1) Лf1 — h3	Ке8 — d8
2) Лс1 — f4	Кd8 — e7
3) Ке1 — f2	Ке7 — f6
4) Кf2 — f3	Кf6 — e7
5) Лh3 — f5	Ке7 — f6
6) Кf3 — g4	Кf6 — e7
7) Кg4 — g5	Ке7 — d8
8) Кg5 — f6	Кd8 — e8
9) Лf4 — c7	Ке8 — f8
10) Лf5 — d7	Кf6 — g8
11) Кf6 — g8	Кg8 — f8
12) Лс7 — d6 +	Кf8 — g8
13) Лd7 — e6 +	Кg8 — h8
14) Лd6 — c5 мат.	

И из овог примера видели сте шта треба да се игра. Ловцима треба играти тако да црноме краљу остаје све мање простора за кретање. Али тај простор за кретање, који је све мањи и мањи, мора да се смањује према углу где противничкога краља чека сигуран мат. Треба само избегавати пат.

Увешћемо сада трећи пример (из књиге „Уџбеник шаха" од Недељковића).

Бели: Кf6, Ле6 и f2. Црни: Кh6.

Опет бели има да игра према већ утврђеноме правилу: потиснути противничкога краља у угао где му више неће бити спаса. Наравно, и овде се мора пазити да се црни краљ не нађе у пату.

Дакле:

Бели:	Црни:
1) Ле6 — g4	Кh6 — h7
2) Кf6 — f7	Кh7 — h6
3) Лf2 — e3 +	Кh6 — h7
4) Лg4 — f5 +	Кh7 — h8
5) Лe3 — d4 мат.	

И из овог, трећег примера научили сте такорећи све што је дужност беломе краљу и његовим ловцима: црни краљ, хтео не хтео, мора да иде у угао. Сила је и у шаху сила, и свак јој се мора покорити, па и црни краљ.

Да бисте знали са лакоћом да изводите ове матове, потребно је да се вежбате и сами. Узмите, например, ове задатке (али не чекајте на наша решења):

1) Бели: Кh1, Ла1 и b1. Црни: Ка8.
2) Бели: Ке8, Ла7 и а2. Црни: Ка5.
3) Бели: Кс7, Лс5 и с6. Црни: Кс3.
4) Бели: Кg7, Лh5 и h6. Црни: Ка1.
5) Бели: Кg1, Лf3 и h2. Црни: Кс1.

Врх Мицора

Врх Мицора, највиши врх на Старој Планини, сав је од самог црвеног пешчара. Тај такозвани црвени пешчар јако је распрострањен у Србији. Има га доста у Честобродици, између манастира Манасије и Св. Петке, затим око Ртња. И на самој Старој Планини има га доста.

◆ ◆ ◆

Вредност алуминиума

Године 1853 један килограм алуминијума коштао је у Француској три хиљаде франака. Скупоћа алуминијума долазила је због тога што се тада у целом свету производио алуминијум свега 13 тона годишње.

МАЛО РАЗОНОДЕ

ЧЕТИРИ СТРЕЛЦА

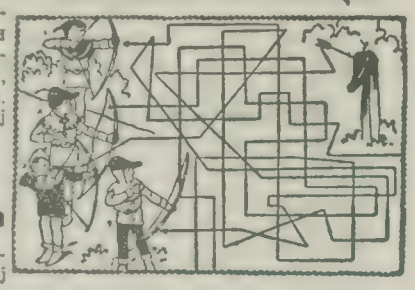

Четири стрелца гађају стрелом у мету, али је само један погодио. Који? Ако боље загледате, видећете и сами без наше помоћи.

Аркадије Аверченко:

ЋУРАН

Госпођа је погледала у собу и довикнула мужу:

— Василије Алексијевићу, дошао ти је нећак!

— Па шта он хоће?

— Да ти честита!

— Нека иде до ђавола!

— Па он је ипак твој рођак, сиромах човек... Изиђи и дај му штогод!

— Па зар не можеш ти то са њиме да свршиш?

— Боже мој! Не могу ја да се раскинем... Не могу ја да стигнем свуда... Ја треба ипак да будем у кујни да печем ћурана...

— Хм... Ћуран... Шта да радимо?

— Па ми имамо само једног ћурана, а ти си позвао госте и за данас и за сутра. Са свега једним ћураном не можеш ти почастити толико људи... Ја сам сва очајна!

— Па зар не може да се удеси да половину ћурана сервираш данас, а половину сутра?

— То не иде! Људи ће нам се смејати... Сутра би то знала већ цела варош.

— Хм... Незгодна ситуација! Где је тај мамлаз Стјопа!

— Стјопа? Ено га седи у претсобљу.

— Пошаљи га овамо! Експедираћу га док не наиђу гости!

У собу је ушао нећак Стјопа. Био је то висок снажан младић, са широким устима, водњикавим уплашеним очима и широким прсима. Руке су му за четврт метра вириле из рукава, а чакшире му давно нису биле глачане. Коса му је дубоко падала на чело тако да се чело није видело. Између десне ноздрве и врата имао је једну огромну брадавицу. Једном речју, Стјопа није био Адонис.

— Добар дан, Стјопа! — поздравио га је ујак. — Шта је с тобом?

— Хвала, добро! Честитам ти наступајуће празнике и желим свако добро!

— Хвала... да... шта сам хтео да кажем... Стјопа, можеш ли ми набавити негде ћурана?

— Данас?

— Да, данас...

— Па где бих ја могао да набавим ћурана? Данас је празник и све су радње затворене!

— Хм... затворене... Знаш како је, Стјопа, ми имамо само једнога ћурана, а позвали смо госте и за данас и за сутра. Ситуација је врло неугодна.

— Ох, Боже мој, зар гостима, када дођу, не можете рећи да сте болесни?

— Видели су ме данас на улици!

— Реците им да је куварица заборавила на ћурана, па је изгорео...

— Је ли? А када они пођу у кујну? Они морају да виде да заиста немамо ћурана. Само не би требало да га једу... Тада би га ми сутра подгрејали и сервирали га другим гостима...

— Ујо, па зар неки од гостију не би могао да каже да је сит и да је штета сећи ћурана?

Ујак се нервозно угризао за усну и после кратког размишљања рекао:

— Стјопа, остани у подне на ручку... Ти ћеш бити тај који неће дати да се ћуран трансшира!

— Ујо, па људи ће да се наљуте!

— Врло важно! Они ће у себи да псују. Ја ћу форме ради протестовати, али ћеш ти остати упорно при свом захтеву. Стјопа, зашто стојиш, седи!

— Ујо! — рекао је Стјопа и погледао своје подеране ципеле. — Ви зато морате да ми купите нове ципеле...

— Добро, добићеш најмодерније ципеле! Главно је да ствар са ћураном добро испадне...

•

Када су гости сели за сто, рекао је домаћин показујући на Стјопу:

— Господо моја, то је мој нећак, врло оригиналан младић. Стјопане Фјодоровићу, узмите место! Желите ли чашу вотке?

Стјопа се смешкао, протрљао кошчате руке и па искап испио вотку.

— Познавао сам једног чувеног генерала — рекао је затим — који је пио вотку директно из боце!

— Је ли то тај генерал који те је крстио? — упитао је ујак.

— Не, већ један други. Када сам недавно био у Европи, виђао сам мало генерала.

— Ви сте били у иностранству?

— Да, сваке године путујем у иностранство. Радо посећујем оперу. Ја уопште уживам у животу. Да, моја господо — рекао је Стјопа и снажно загризао сандвич са ајваром — треба у животу бити уметник.

— Стјопане Фјодоровићу, служите се! Узмите пастету уз супу!

— Енглези уопште не једу супу... Да, у Енглеској...

Стјопа је водио реч. Причао је управо невероватне ствари. А у тренутку када је почео да говори о хапшењу неког међународног обијача који се ванредно пењао уз фасаде, отворила су се врата и Даша, служавка, ушла је у собу са дивно испеченим ћураном. Сви су пожудно кледали печење.

— Шта, зар још и ћуран! Па то је ужасно! Човек готово да изгуби памет! Уважена господо, па ми смо већ толико јели! Зар има смисла да уопште сечемо ћурана?

Гости су само нешто тихо промрмљали.

— И ја то исто мислим — узвикнуо је Стјопа — молим, изнесите ћурана!

Домаћин је реда ради почео да протестује:

— Штета! Када већ гости неће да једу, изнесите ћурана натраг у кујну. Чудо да немате анестита. Тако лепа птица, испуњена кестењем!

— Кестењем? — промрмљао је Стјопа. — Ах, када је ћуран испуњен кестењем, то сасвим мења ствар... тада се мора пробати парче.

Нож за трансширање задрхтао је у руци домаћина. Остала је још само једина нада да Стјопа каже:

— Шалио сам се! Носите печеницу напоље!

Али Стјопа је категорички рекао:

— Ујо, отсеците ми једно парче!

— Молим! — рекао је ујак дрхтавим гласом.

— Када већ сечете ћурана, да ли бих вао и ја смела замолити за један комад — добацила је смејући се Стјопина сусетка, нека лепа плавуша.

— Дајте и мени!

После пет минута ћурану више није било трага...

Домаћин је устао, погледао Стјопу и рекао:

— Заборавио сам вам рећи, генерал је мало час телефонирао, жели да с вама говори. Ходите да вам покажем где је телефон.

Стјопа је устао и пошао за ујаком као осуђеник на смрт.

Када су изашли из трпезарије и ушли у ујаков кабинет, овај је чврсто затворио врата и викнуо:

— Пропалице једна! Обећао си да ћеш удесити да ћуран неокрњен оде са стола. Уместо тога, ти си први тражио парче печења! Шта то има да значи?

Стјопа је ставио руке на груди и почео да се прави:

— Ујо, зашто ми раније ниси рекао да је ћуран напуњен кестењем? А ја кестење тако волим! Никада још нисам јео ћурана с кестењем. То ме је и навело!

— Напоље! Нећу више да те видим!

Ујак је зграбио Стјопу за јаку, ошамарио га и избацио кроз врата.

— Ујо, а ципеле? — гласом пуним очајања викнуо је Стјопа с капије.

Ујак је појурио за њим, отео Стјопи кост коју је овај још увек држао у руци, ударио га њоме и дрекнуо:

— Сад ћеш ти добити ципеле... Чекај!

Одмах затим излетели су из претсобља редом Стјопин џемпер, капут и штап.

Тако је Стјопа због кестења којим је био испуњен ћуран заувек изгубио ујакову наклоност и обећане нове ципеле.

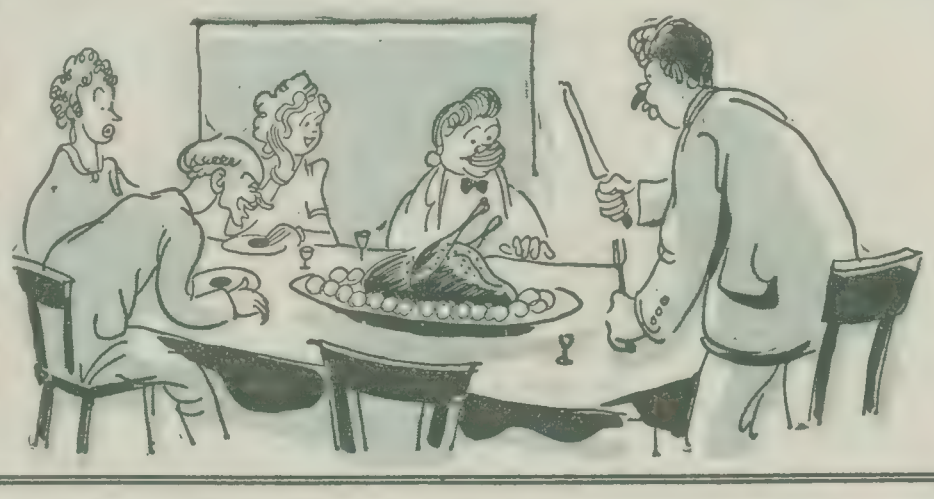

ЗА ДОБРЕ ОЧИ И БИСТРУ ПАМЕТ!

КОЛИКО ТУ ИМА СКАУТА?

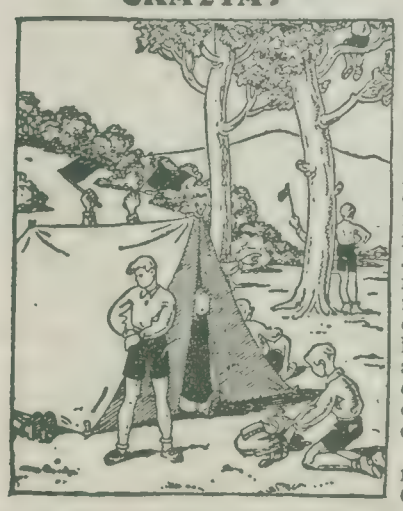

Скаути су дошли у овај лепи крај и подигли свој логор. Колико има скаута? Сви су заступљени на слици бар једним делом тела. Сматрамо да је одговор толико лак да вам наше решење није потребно. Дакле, колико скаута има на слици?

НЕКОЛИКО ПОЈЕДИНОСТИ О ГИБРАЛТАРУ,

НАЈСТРАШНИЈЕМ УТВРЂЕЊУ ЕНГЛЕСКОМ

У последње време било је врло много речи о Гибралтару, енглеском утврђењу које брани улазак из Атлантског Океана у Средоземно Море. Но иако се о томе тако важном утврђењу толико много говори, ипак се о њему на крају крајева не зна много. Шта скрива та огромна стена, која у дужину достиже око три хиљаде метара? Колико је у њој скривено муниције, колико топова и другог оружја? Да ли је тај чувар улаза у Средоземно Море толико утврђен да се не може ни са које стране заузети, или се може напасти како са копна тако и са воде? И шта би се догодило ако би до тога напада сутра дошло?

Претпоставља се да би на први метак који би био испаљен на Гибралтар, француске трупе умарширале у шпански Мароко, који би на сваки начин могле лако да освоје.

У сваком случају јасно је да ће Енглези увек одлучно бранити Гибралтар, јер је Гибралтар поред осталога врло важна база за снабдевање енглеске флоте горивом. Највећи део енглеских бродова употребљава данас нафту као погонско средство, а у Гибралтару се налазе огромни танкови који садрже толико погонског материјала, да би могли целу енглеску флоту годину дана да снабдевају горивом.

Гибралтар је познат због својих топова, месецима се вежба и тежи да већ првим метком погоди циљ, па ма се он налазио и на четрдесет миља далеко од Гибралтара. Како уверавају они који знају те ствари, постигнути су задовољавајући резултати.

Око Гибралтара биле су до сада многе битке. Први главнији и познатији освајач Гибралтара био је сарацески поглавица Тарик који је 711 године заузео Гибралтар са својих 12 хиљада ратника и дао му своје име. Гибралтар се тада звао Гебел ел Тарик: Тариков брег. Од Гебел ел Тарика временом је постао Гибралтар!

Од 711 до 1540 године на Гибралтар нападали су Шпанци и Арабљани, али га нису могли освојити. Тек 1704 године Гибралтар су освојили Британци, који су извршили изненадни напад на шпански гарнизон, који је у то време држао Гибралтар. Британци су се у то време борили за ерцхерцога Карла Аустриског, а против Француза и Шпанаца.

Године 1779 Французи и Шпанци напали су заједнички на Гибралтар. Шпанци су нападали са копна, а Французи са мора. Опсада је трајала три године и шест месеци, али је Гибралтар успео да одоли свима нападима. Да би могли да одоле енглеској артилерији, Французи су градили нарочите бродове са изванредно дебелим дрвеним зидовима и када су имали довољно таквих бродова отпочео је напад у коме је учествовало сто хиљада људи.

Британци су опет били победиоци, јер су се поред осталог бранили и запаљивим бомбама, које су истина биле примитивне, али помоћу којих су успели да запале највећи део француских бродова.

После ових неуспеха Французи су закључили мир са Енглезима, који су пристали да им за Гибралтар плате извесну суму и да Шпанцима предаду Флориду. Шпанци су тада направили рђав посао, јер је Флорида касније, када је дошло до америчког рата за ослобођење, ушла у састав Сједињених Америчких Држава.

Данас у Гибралтару станује скоро двадесет хиљада душа од којих највећи део нису Енглези. Отуда је Гибралтар летло шпијунаже и Интелиџенс сервис ретко где има толико својих агената као у Гибралтару.

По једној легенди Енглези ће изгубити Гибралтар када са Гибралтара потпуно нестану дивљи мајмуни, којих сада тамо још има. Године 1914 број тих мајмуна био је спао на 26, али се касније опет удвостручио.

По другој легенди енглески војници немају се бојати никаквог изненадног напада, јер ће пре него што би неко напао Гибралтар сви дивљи мајмуни побећи у сам град. У данашњој ситуацији енглески војници можда очекују сваког часа да виде [illegible]

Гибралтар снимљен из авиона

ЛУПНИТЕ МАЛО ГЛАВОМ!

ШТА ЈЕ СВЕ ПОГРЕШНО НА ОВОЈ СЛИЦИ

Сунце сија тако јако, да су топли зраци ударили сликара у главу те није баш много пазио када је сликао. Због тога је на својој слици направио више погрешака. Које су?

Ако сами нисте у стању да нађете, прочитајте одговор.

☆

1) Кад сунце сија буљина не излази из свога заклона. 2) Поред тога буљина нема једно ухо. 3) На једном дрвету никада се не налази разнолико лишће. 4) Каишеви на ранцу нису на свом месту. 5) На леном времену када нема ветра ранац не може да је, када виси, одмакнут од дрвета о које је обешен. 6) Наслов новина није добро написан. 7) На једној ципели човек нема клинаца. 8) Лонац на ватри стоји у ваздуху. 9) Лонац нема дршку. 10) Кад нас пије воду кругови полазе од тачке где нас додирује воду језиком. 11) Сенка коју баца пао погрешна је. 12) Цвеће на сунцу мора да стоји усправно, а не да полегне. 13) Слика коју ради сликарка окренута је наопако. 14) Ветрењача нема два крила. 15) Жаба не плива тако.

МАЛЕ ШАЛЕ

Боји се да га неко не купи

Сељак дотерао прасе на пијацу да га прода. А дотерао га је зато што је прасе било болесно, стално је дрхтало, па се сељак бојао да му не цркне.

Да прасе дрхти приметио је један од купаца и запитао сељака шта то значи.

— Ама, ништа, господине, осетило да ћу да га продам па дрхти од страха!

Чији је отац бољи!

Перица и Јовица хвале своје оце. Сваки би хтео да је његов отац бољи.

— Мој тата, када се врати са посла, не доноси ми ништа! — уздахнуо је Јовица.

— А што твој тата не доноси парче од онога што прави?

— Не може. Мој тата ради на грађењу великих прекоокеанских бродова!

Најстарија честитка за Нову годину

До сада позната најстарија карта-честитка за Нову годину потиче из 1530 године.

Да ли знате?

ОВОГ МИНУТА -СВАКОГ МИНУТА

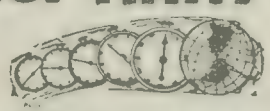

Ове редове прочитаћете за 60 секунди. Док их будете читали, тачно за то време догодиће се у свету оно што у њима пише. Свакога минута се у свету све то догађа. Шта се догађа у свету за један минут?

☆ Свет производи хиљаду килограма азбеста сваког минута.

☆ Берзе рада у Енглеској запосле по пет лица свакипут кад се покрене секундна сказаљка на вашем часовнику.

☆ Пароброд „Нормандија" троши 100 галона горива — сваког минута за време пловидбе. На истом броду у сваком минуту служи се 30 килограма разног јестива...

☆ У једном минуту у Америци поквари се за игру „безбола" 15 лопти, 6 штапова и 2 пара рукавица.

☆ Свет производи триста педесет буради пива сваких 60 секунди.

☆ Британске железнице саме штампају своје путничке карте — 1400 комада сваког минута!

☆ Египат производи хиљаду килограма памука сваких 60 секунди.

☆ Француске колоније имају данас велику важност... У једном минуту Тунис производи: 76 галона вина, осам галона маслиновог уља!...

☆ Становници Сједињених Држава у једном минуту троше четири хиљаде долара на астрологију, пет хиљада долара на играње брица...

☆ Атом, најситнији досада познати делић материје, путује 3.000 миља за 60 секунди... тачно онолико колико износи раздаљина између Париза и Њујорка!

☆ Дневни промет новина на француском језику у Канади износи три стотине примерака сваког минута!

☆ Трошкови Француске за народну одбрану: четрдесет хиљада франака сваког минута за војску, морнарицу и ваздухопловство... тридесет пет хиљада франака сваког минута за заштиту колонија...

ПИРОТСКО ЋИЛИМАРСТВО

Пиротски ћилимови познати су широм целог света. Били су цењени и пре рата, цене их и сада, те се њихова производња из дана у дан само повећава, а никако се не смањује.

У историји пиротског ћилимарства има врло много занимљивих момената. Тако је занимљиво када је и за кога израђен до данас највећи пиротски ћилим. Два су велика ћилима наручена и то у време женидбе Краља Александра. Оба је наручио сам Краљ (1922 године). Први ћилим био је квадратног облика чија је свака страна имала седам метара. Други је био широк шест метара, а дугачак једанаест метара. Затим су у исто време поручена и два застирача, сваки широк метар и по, а дугачки: један двадесет и шест метара, други двадесет три метра. У свима овим ћилимовима преовлађивала је плава боја, те је она зато од тада и добила име Краљева боја.

На ћилиму, који је био дугачак и широк по седам метара, радило је десет радница, са две надзорнице. Радило се форсирано тако да је ћилим био готов за 25 дана. Сваки квадратни аршин плаћан је по сто динара.

Како за смештај великих разбоја није било места у Пироту, смештени су у сали окружног начелства.

Гладан као вук

Каже се врло често за некога, који је отпаднео јако: гладан као вук. Како је постала та изрека?

Одмах се мора рећи да та изрека није скорашња, већ је постала у доба када су вуци заиста били опаснији него што су данас. Данас су вуци готово у свима земљама сведени на најмањи број и ретко се чује да су, за време највећих зима, напали на људе или стоку и причинили штету.

Међутим, некада су вуци претстављали праву напаст, јер их је због великих шума било врло много. Тако је забележено да су гладни вуци 1423 године продрли и у сам Париз. Није било ноћи да их по париским улицама није убијено по неколико. Забележено је да је септембра 1437 године један вук растргао четрнаест особа између Монмартра и Сен Денна. Децембра исте године један вук је растргао четири жене, а дан касније вуци су напали седамнаест особа од којих је једанаест умрло због уједа. Године 1712 забележен је велики број вукова у шумама код Орлеана.

Но вукови се јављају и у доба када су приморани да беже од све гушћих људских насеља. Тако је само током зиме 1883 године у Француској убијено 5.157 вукова. Због вукова у то време сви чобани морали су бити наоружани.

Због те прождрљивости вукова и постала је пословица: гладан као вук, па се задржала и до данашњих дана кад вукови више нису ни толико бројни ни толико опасни као некада!

Апарати за усисавање прашине

Обично се мисли да су апарати за усисавање прашине изум најновијег датума и да претстављају последњу реч у техници. Међутим, такво мишљење није тачно, јер је већ 1869 године забележено постојање таквих апарата.

Ти стари апарати за усисавање прашине били су засновани на истом принципу као и данашњи, само је уместо електричног мотора, који данас покреће пумпу за ваздух, постојала пумпа која се покретала помоћу руке.

Суша у Аустралији

Од извесног времена Аустралија пати од велике суше. Од тога нарочито страда Средња Аустралија, која долази у ред предела који не обилују водом. Утврђено је да у средњем делу Аустралије има деце од три године, која уопште не знају шта је то киша, јер од њиховог рођења киша није падала.

Због овако велике суше догодило се да је један воз, који је пошао из једног пристаништа Јужне Аустралије, стигао у један град Централне Аустралије са задоцњењем од 34 дана. А то је у исто време био и једини воз који је у то место стигао за последњих шест недеља. Срећом, неколико дана касније могло је да стигне још неколико возова са животним намирницама, те тако није наступила глад.

Опет Гренланд

У Данској је изабрана научна комисија којој је поверено научно испитивање Гренланда. Као први задатак ове мисије је геолошко испитивање Гренланда. Ова испитивања имају да буду изведена на најширој основи, а циљ им је да реше многа спорна питања око којих се дискутује већ годинама. У првом реду има да се утврди колико рудног богатства скрива у себи Гренланд и да ли би се експлоатација тога блага исплатила у садашњим приликама!

Нова индустрија...

У Сједињеним Америчким Државама не путују само циркуси из једног места у друго. Постоји тамо читава једна индустрија, која своје производе мора да носи и нуди из града у град.

Та нова индустрија прави све вештачки, у првом реду материјал за одела. Агенти те индустрије у сваком граду излажу и нуде на продају одела, за људе и жене, која су направљена од краљует мдрва. Затим продају свилене чарапе, које су направљене од једне комбинације: угља, ваздуха и воде. Поред тога са много успеха ова индустрија прави одела од метала, стакла и каучука...

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

На први поглед изгледа невероватно, али је потпуно тачно да је потребна температура од две хиљаде степени да би од пшеничног зрна никла пшеница. Наравно, сва та толика топлота није потребна за један дан, већ је распоређена на све дане клијања. Жито не може да сазри изнад седамдесетог степена се-

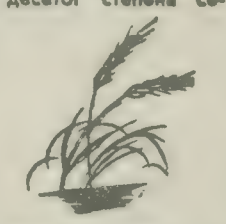

верне ширине и то само због тога што у тим крајевима за време клијања не може да накупи толико топлоте колико му је потребно.

*

Мајмуни врло воле остриге. Утврђено је да мајмуни у-

мају врло вешто да отварају остриге помоћу камена.

*

Такозвано летње време заведено је тек 1916 године и то најпре у Француској, па онда и у многим другим државама. У време када су дани дужи, сат се помера за шездесет минута напред, а када дани почну да крађају, поново се враћа за шездесет минута. Летње време обично се сада одређује споразумно између држава које су га

увеле.

*

Два америчка научника бавили су

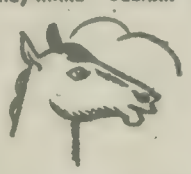

се нарочито испитивањима како животиње виде. После напорног рада дошли су до закључка да коњ има такве очи, да му човек изгледа два и по пута већи него што је. Овца види човека за једну трећину већег него што је стварно, а пас међутим види човека знатно мањег него што је...

С МАЛО НАПРЕЗАЊА СЕТИЋЕТЕ СЕ...

ГДЕ СЕ НАЛАЗИ ОВАЈ НАШ ПОЗНАТИ ЖЕЛЕЗНИЧКИ ТУНЕЛ?

Дајемо вам неколико карактеристичних појединости, које вам морају бити познате и о којима сте сигурно већ једном чули. Са мало напрезања сетићете се о коме је нашем познатом железничком тунелу реч и обновићете своје знање. Дакле, где се налази овај тунел?

1) То је највећи тунел у Југославији израђен после 1918 године (већих тунела има, али се цели не налазе на нашој територији већ само делимично). Грађен је у циљу избегавања зупчасте пруге на линији Рашелица—Брадина. Дугачак је преко три хиљаде метара. Грађење овог тунела коштало је преко 48 милиона динара. Где се налази овај тудел?

2) Једини кружни тунел у нашој земљи налази се у једном нашем познатом граду. Нагиб му је врло велики, 21 промил, и због тога има велики недостатак што се при вучи тешких возова узбрдо развијају велике количине дима. То претставља велику опасност по здравље железничарског особља. Питање вентилације тунела није успешно решено. Под којим именом је познат овај тунел?

3) Наш гранични тунел, који има улазну тачку код станице Бистрица, дугачак је 6.339 метара од чега је на нашој територији 3.933 метра. Радови на овом тунелу почели су 1900 године, пробијање тунела извршено је 1904 године, а тунел је потпуно довршен 29 априла 1905 године. Под којим именом је познат овај тунел?

Одговори: 1) Тунел на Иван планини. — 2) Сушачки тунел. — 3) Бохињски тунел.

ПРОВЕРИТЕ ДА ЛИ СТЕ ПОВРШНИ

КОЛИКО ИМА ГОДИНА МАРШАЛ ПЕТЕН?

Свакога дана читате новине. Прочитате масу имена: лица, ствари. Сазнате за многе важне догађаје. Да ли сте у стању да запамтите бар оне што је најважније и што није било тако давно? Или све читате површно, те од читања немате никакве користи. Покушајте да проверите; ево вам најобичнијих питања.

1) Колико има година француски маршал Петен?

2) Коју је то важну меру одбране предузела Енглеска?

3) Какво је стање наталитета у Француској?

4) Када је био састанак у Венецији? И ко се ту састао?

5) Како се зове нов јерменски патријарх?

Одговори: 1) Двадесет и петог априла француски маршал Петен прославио је свој 83 рођендан. — 2) Енглеска је крајем априла одлучила да заведе шестомесечну војну обавезу за регруте између 20 и 21 године. Рачуна се да ће ова мера обухватити 450.000 регрута. — 3) У односу према 1937 години, број рађања у Француској смањио се током 1938 године. Године 1937 родило се 618.000 деце, док је тај број 1938 износио 612.000. — 4) Гроф Галеацо Ћано и др. Александар Цинцар-Марковић, југословенски министар иностраних послова, састали су се у Венецији 22 и 23 априла. — 5) Јерменска црквена заједница изабрала је новог јерменског патријарха који се зове Нишаннани Масраб. Он је дошао на место преминулог патријарха Гусакнана.

ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ

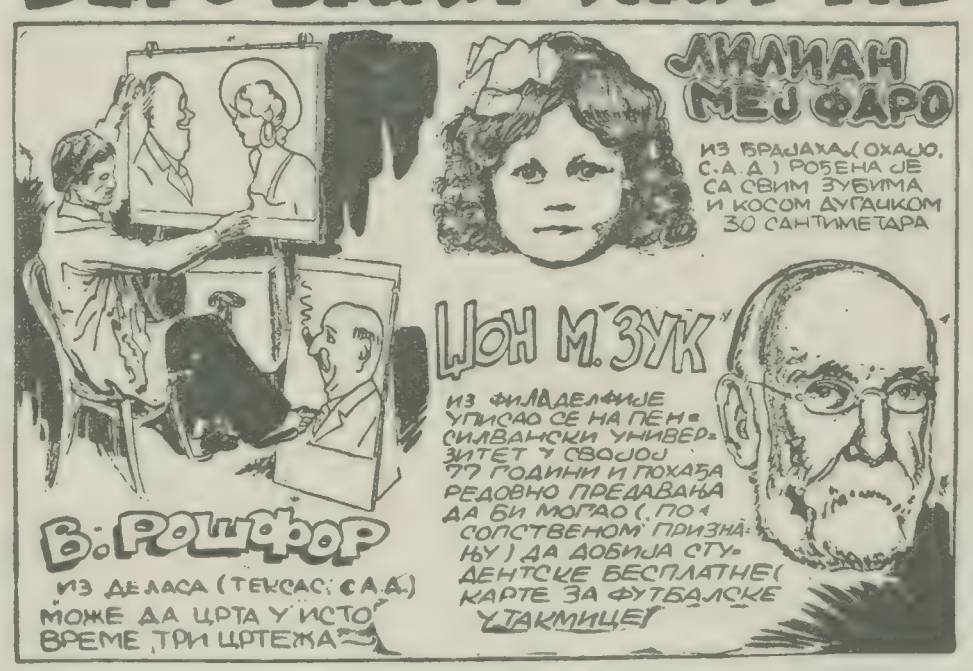
ЛИЛИАН МЕЈ ФАРО
ИЗ БРАЏАХА (ОХАЈО, С.А.Д.) РОЂЕНА ЈЕ СА СВИМ ЗУБИМА И КОСОМ ДУГАЧКОМ 30 САНТИМЕТАРА
ЏОН М. ЗУК
ИЗ ФИЛАДЕЛФИЈЕ УПИСАО СЕ НА ПЕНСИЛВАНСКИ УНИВЕРЗИТЕТ У СВОЈОЈ 77 ГОДИНИ И ПОХАЂА РЕДОВНО ПРЕДАВАЊА ДА БИ МОГАО (ПО СОПСТВЕНОМ ПРИЗНАЊУ) ДА ДОБИЈА СТУДЕНТСКЕ БЕСПЛАТНЕ КАРТЕ ЗА ФУТБАЛСКЕ УТАКМИЦЕ
В. РОШФОР
ИЗ ДЕЛАСА (ТЕКСАС; С.А.Д.) МОЖЕ ДА ЦРТА У ИСТО ВРЕМЕ ТРИ ЦРТЕЖА

ЧУДА ДАЛЕКИХ ЗЕМАЉА — НОВИ ХЕБРИДИ (ЕНГЛ.-ФРАНЦ. ПОСЕДИ)

ПРЕ МНОГО ГОДИНА НА ТОМЕ, ПУСТОМ И ДИВЉЕМ ОСТРВУ ЖИВЕЛИ СУ ФРАНЦУСКИ И БРИТАНСКИ МИСИОНАРИ, ТРГОВЦИ И ФАРМЕРИ ПОШТО НИ ФРАНЦУЗИ НИ ЕНГЛЕЗИ НИСУ ХТЕЛИ ЈЕДАН ДРУГОМ ДА УСТУПЕ ТО ОСТРВО, ОНО ЈЕ ОСТАЛО НИХОВ ЗАЈЕДНИЧКИ ПОСЕД ТАКО У ПРИСТАНИШТУ ВИЛИ ФРАНЦУСКА И ЕНГЛЕСКА ЗАСТАВА ВИЈУ СЕ ЈЕДНА ПОРЕД ДРУГЕ. СУДОВИ, ПОЛИЦИЈА СУ ЕНГЛЕСКИ И ФРАНЦУСКИ
НОВИ ХЕБРИДИ НА СОЛОМОНСКИМ ОСТРВИМА ВАЖЕ ЗА НАЈДИВЉИЈИ КРАЈЕВИ У ПАЦИФИКУ
НА МНОГИМ ОСТРВИМА МИСИОНАРИ СУ УСПЕЛИ ДА ПРИПИТОМЕ УРОЂЕНИКЕ И НАУЧЕ ИХ ДА ЧИТАЈУ И ПИШУ
АЛИ У ДОЊ НЕИСПИТАНОЈ УНУТРАШЊОСТИ ОГРОМНОГ ОСТРВА МАТИКОЛО ЖИВЕ ЦРНИ ГОРОСТАСНИ КАНИБАЛИ, А НА НАЈВЕЋЕМ ОСТРВУ САНТА ЖИВЕ ПИГМЕЈИ КОЈИ ВАЖЕ ЗА НАЈМАЊЕ ЉУДЕ НА СВЕТУ - АЛИ СЕ НИКО НЕ УСУЂУЈЕ ДА ЗАЂЕ У ПРАШУМЕ ГДЕ СУ ОНИ
ОВО НИСУ ИДОЛИ, ВЕЋ ЛИКОВИ УМРЛИХ ПОГЛАВИЦА, НАЧИЊЕНИ У ВИДУ ШУПЉИХ ДОБОША
ИГРАЧ ЈЕДНЕ СЕКТЕ ОВОЈЕН ЈЕ ЦРВЕНО, БЕЛО, ЦРНО И ИМА НА ГЛАВИ УКРАС ОД МИШЈА ДУГАЧАК 3 МЕТРА
КАД УРОЂЕНИКИЊА ЖЕНА КАЖЕ „ДОВИЂАЊА" ОНА ВАМ ОКРЕНЕ ПОТИЉАК
СВИ УРОЂЕНИЦИ ЗВИЖДЕ УМЕСТО ДА ТАПШУ У ЗНАК ОДОБРАВАЊА
АЛИГАТОРИ СУ БИЛИ НЕПОЗНАТИ СВЕ ДО НЕДАВНО, КАДА СУ СЕ ИЗНЕНАДА ПОЈАВИЛА ДВА СВАКАКО СУ ДОПЛИВАЛИ ОД СОЛОМОНА И ПОРЕД ДРУГИХ ОСТРВА - РАЗДАЉЕНА ОД ПРЕКО 600 МИЉА
МОРЕ ЈЕ ПУНО РАЗНИХ ВРСТА АЈКУЛА. АЈКУЛА СА ГЛАВОМ КАО МАЈО ЈЕ НАЈОПАСНИЈА - ОНА НЕ НАПАДА УЈЕДАЊЕМ, ВЕЋ ГЛЕДА ДА ОБОРИ ЧАМАЦ
ДЕСЕТ ХЛЕБНИХ ДРВЕТА ДОВОЉНА СУ ИСХРАНА ЈЕДНОЈ ПОРОДИЦИ ЗА ЦЕО ЖИВОТ. - ПЛОД ИМА УКУС КАО БАРЕН КРОМПИР И СВЕЖ ХЛЕБ. ГЛАВНА ХРАНА УРОЂЕНИКА ЈЕ ПЕКМЕЗ, ЈЕДНА ВРСТА КОРЕНА КОЈИ СЕ ИСТРУЖЕ, ИСПЕЧЕ И ЈЕДЕ СА КОКОСОВИМ ОРАХОМ.
ЈЕДНИМ ВЕОМА РЂАВИМ ЕНГЛЕСКИМ ДИЈАЛЕКТОМ - „ПИЏИН ИНГЛИШ" СЛУЖЕ СЕ ВЕЛЦИ И УРОЂЕНИЦИ, А КАД ФРАНЦУЗ И ЕНГЛЕЗ НЕ МОГУ ДА СЕ СПОРАЗУМЕЈУ ГОВОРЕ ТИМ ДИЈАЛЕКТОМ.

ПОПАЈ СЕ НЕ БОЈИ

БАШ МИ ЈЕ САСВИМ СВЕЈЕДНО ШТО И САВА КОШАВА ЈЕДЕ СПАНАЋ!
ТО МЕ СЕ НИШТА НЕ ТИЧЕ!... БАШ НИШТА! НИШТА!! НИШТА!!! РАЗУМЕШ ЛИ?
РАЗУМЕМ! ВИДИМ ДА СЕ БОЈИШ
КО? ЈА! КОЈЕШТА!
НЕМОЈ ДА СЕ ТОЛИКО ХВАЛИШ... ТАЈ ЋЕ ТЕ ЛАКО ПОТУЋИ
АКО НИСИ ЗНАО, ЈА ЋУДАТИ КАЖЕМ: ОН ЈЕДЕ ВИШЕ СПАНАЋА ОД ТЕБЕ
БАШ МЕ БРИГА ШТО ОН ЈЕДЕ СПАНАЋ!... ВРЛО ВАЖНО! МЕНЕ ТО НИШТА НЕ ПЛАШИ
ДА, МЕНИ ЈЕ БАШ МИЛО... АКО, НЕКА ГА, НЕК' ЈЕДЕ СПАНАЋА... АКО! ШТА МЕ СЕ ТО ТИЧЕ!
ЕЈ, ГАЗДА! ТИ ЗАБОРАВЉАШ ДА САМ ЈА САВА КОШАВА! АКО МИ НЕ ДОНЕСЕШ ЈОШ ЧЕТИРИ ПОРЦИЈЕ СПАНАЋА ПРЕ НЕГО ШТО СЕ НАЉУТИМ, БЕРИ КОЖУ НА ШИЉАК!
ТРАС!
МОЖДА САМ МУ УЧИНИЛА НА ЖАО!... ОН ЋЕ ДА СЕ ЗАБРИНЕ... ИДЕМ ДА ГА ОХРАБРИМ!
ЕХЕ-ЕЈ, ПОПАЈЕ! ГДЕ СИ?
НЕМОЈ ДА СЕ БОЈИШ!
КО? ЈА ДА СЕ БОЈИМ? ХА! ХА! ХА!
УЧИНИЛО МИ СЕ ДА СИ НЕШТО ЗАМИШЉЕН!
ЈА ЗАМИШЉЕН? ХА! ХА! ХА!
ЗАР ЗАИСТА НИСИ НЕСПОКОЈАН?
НЕСПО... ШТА? ХА! ХА! ХА!
ТА ЗАР НЕ ПРИМЕЋУЈЕШ ДА СЕ ЈА ПРЕВИЈАМ ОД СМЕХА... ХА! ХА!.. ДА ЋУ ДА ПУКНЕМ ОД СМЕХА?
ХА!
ХА! ХА!
КАД ЈЕ ТАКО, ОНДА МИ ЈЕ ЛАКШЕ... ЗДРАВО, ПОПАЈЕ!
ДОВИЂЕЊА!
ЈА ДА БУДЕМ НЕСПО... КАКО ОНО РЕЧЕ? ПРОСТО ДА ПУКНЕМ ОД СМЕХА... ХА! ХА! ХА! БАШ МИ ЈЕ МИЛО ШТО И ОН ЈЕДЕ СПАНАЋА! БАШ МИ ЈЕ МИЛО!
Copyright opera mundi
SEGAR

Штампарија „Политике". Власник: Штампарско-издавачко предузеће „Политика" а. д. Одговорни уредник Мирослав Дим. Спасојевић, Косовореза ул. бр. 33.

ОВАЈ БРОЈ ЗАБАВНИКА ЈЕ РЕПРИНТ ИЗДАЊА ИЗ 1939. ГОДИНЕ

BAMBIJEV

KEKS PLUS

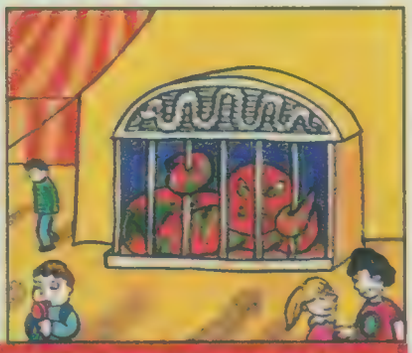

Kuda je prvi put probao

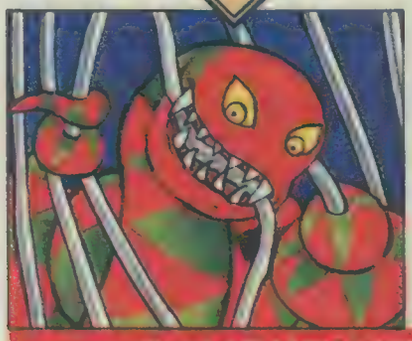

BAMBIJEV KEKS PLUS shvatio je da se s njim događa nešto

čudesno. Ogromna energija koju je dobio učinila je od njega

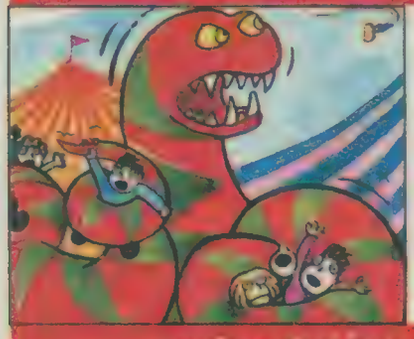

najsnažnijeg dečaka na svetu, najhrabrijeg borca za pravdu i

najboljeg đaka.

Rezultat formule snage je trideset. Trideset komponenti od kojih je sačinjen Najbogatiji keks na svetu !

bambi

Proizvođač ok ukuda

Fabrika dečijeg keksa i vafla, Požarevac

mark·plan

НЕИНТЕЛИГЕНТНИ ГЕНИЈЕ АНРИ ПОЕНКАРЕ

НАПАМЕТ

Сваку књигу коју би прочитао славни математичар и физичар могао је једноставно да баци: његов мозак би, као компјутер, памтио баш све, до најмањих детаља. Али, он се ипак пријатељима редовно жалио како има – слабо памћење!

Анри Поенкаре

Француска академија, једна од најпознатијих на свету, чувена је и по томе што је број њених чланова ограничен на само 40 и што се нови академик, без обзира на његове заслуге, славу и године, прима тек кад једно место остане празно. Тим више задивљује податак да је славни француски математичар, физичар и филозоф Анри Поенкаре био двоструки академик: истовремено је био на челу академије француских бесмртника, сигурно најстроже такве установе на свету, и члан њеног књижевног одсека поставши то у – тридесет трећој години живота!

И данас, осам деценија после смрти овог истинског великана, кад су научне дисциплине којима се бавио досегле чудесне размере, његово огромно дело је незаобилазно, поготово у математици и физици. А кад се упозна и његов необични живот, долази се до сазнања у којем се преплићу чуђење и дивљење.

Утеха за смртнике

Анри Поенкаре је био прави изданак француске интелектуалне породице: деда му је заузимао важан положај у Наполеоновом санитету, а отац истакнути лекар и професор медицинског факултета. Његов брат од стрица Рејмон Поенкаре, такође академик, био је чувени председник Француске републике: током Првог светског рата и на мировним конференцијама подржавао је националне интересе Србије и Југославије. (По њему се данашња Македонска, у којој се налази „Политика" и „Забавник", некада звала Поенкареова).

Анри је рођен 29. априла 1854. у Нансију, покрајини Лорен. Остало је забележено да је упечатљива особина његовог детињства била изразита неспретност. Малишан је готово све чинио лоше и упадљиво је заостајао у свему што су његови вршњаци радили с лакоћом. Слабог вида и готово муцав, лоше је писао и још лошије цртао. (И много касније, као већ славан математичар, Поенкаре ни прост задатак из нацртне геометрије неће умети да реши – цртањем...) У игри с другом децом испадало је као да Анри има две леве руке и две леве ноге. Можда се и због тога дечак уздао у своју интелигенцију, испитујући је целог живота. Наиме, и као већ славни математичар и поштовани академик, Поенкаре се често подвргавао разним тестовима интелигенције, али су резултати увек били запрепашћујући: по њима, овај гениј је упадљиво заостајао за најпросечнијим човеком! (Ето још једне утехе свима који су уверени да су много паметнији него што о њиховом мозгу недвосмислено тврди наука.) А што се Анрија Поенкареа тиче, по тим резултатима тешко да би био уписан у било коју школу, док о неком озбиљнијем послу не би било ни говора. Међутим, његов мозак је чудесном брзином и лакоћом, напамет, решавао и најзамршеније математичке операције и задатке.

Задаци се решавају – сами

Дифтерија коју је преболео у петој години још више га је уназадила. Пуних девет месеци дечак није могао да говори и то је сигурно оставило сталне последице на његову ионако изражену осетљивост. Попут славног земљака Сартра, мали Поенкаре је морао да избегава игре с вршњацима, да седи у соби и данонoћно чита. С тугом је кроз прозор гледао њему далеки живот и свет на улици.

Али, Анри је био заиста генијалан дечак, с памћењем на граници несхватљивог: књигу коју би прочитао могао је слободно да баци јер би све, баш све из ње до у детаље остало у његовом мозгу, као у данашњем компјутеру. У сваком тренутку могао је без тешкоћа да се сети и понови шта је прочитао, сачувавши ову зачуђујућу особину целог живота. Међутим, гениј имају и оне своје, обичним смртницима тешко разумљиве „бубе". И у овоме је Поенкаре заиста био оригиналан: кад год би му се указала прилика, жалио се пријатељима како му је памћење – веома слабо! Савременици и биографи сведоче да је, поред изврсног памћења „очима", у меморију још боље све записивао преко ушију. Зато је на предавањима увек седео на месту одакле је могао најбоље да чује професора, а да он не примети да студент Поенкаре не бележи, што је било обавезно.

Али, он је био и забораван, опет на неки свој начин. Знао је, на пример, да из хотела однесе и оно што није било његово...

И даље усамљен, окренут самом себи, петнаестогодишњи Ан-

У АКАДЕМИЈУ НАУКА

ри открива нову страст и потпуно јој се предаје. То је математика. Задаци у његовој глави као да су се сами решавали и он би коначно решење само написао на таблу, док би професор све посматрао без речи, занемео од изненађења и дивљења. Безбројне математичке проблеме најчешће је решавао у ходу, корачајући из угла у угао собе. Сто му је био потребан само да запише крајњи резултат. Потребнији је био нов тепих јер би се претходни брзо излизао његовим километарским размишљањима.

Нула за најбољег

Међутим, било би погрешно мислити да је Анри Поенкаре живео само у свом зачараном свету математике.

Рат између Пруске и Француске 1870. године он је доживео у својој његовој суровости, као свеопшти ужас. Видео је како Немци, ушавши у Француску, пљачкају, пале, убијају, силују. Видео је како Француска, поражена, губи Алзас и Лорену. Видео је како Француска, понижена, плаћа ратну одштету. Видео је како Француска, обесправљена, трпи окупацију. Видео је како Француска, обесхрабрена, губи самопоуздање.

Дотад невиђених ужаса и пустоши који су остајали свуда иза пруске војске. Али, савладавши немачки језик и упознавши културу љутих непријатеља своје земље, Поенкаре себи није никада допустио да поистовети германски милитаризам и велика дела тог народа. Отворено и беспоштедно осуђивао је пруске злочине, али није мрзео Немце онако као његов рођак Рејмон.

Великом угледу који је стекао у гимназији могао је да захвали што није пао на завршном испиту и то из – математике. Сјајно положивши језик и књижевност, Анри је закаснио на испит из предмета који му већ тада живот значи и због чега се пред геометријском прогресијом. Увиђавни професори су то приметили и пустили га без иједне примедбе: добро су знали шта математика значи за голобрадог младића, наслућујући донекле и шта ће он значити за њу.

Студирајући потом знамениту Политехнику, Поенкаре је настављао да збуњује и зачуђује своје умне професоре. Опет је најсложеније математичке проблеме решавао напамет, брзо и једноставно. Запазивши да се њихов студент слабо служи рукама, професори су желели да му помогну задајући му сложеније задатке који се решавају цртањем. И опет би били зачуђени и ганути: из њих је генијални студент редовно добијао – нулу.

Колеге са студија волеле су свог друга Анрија, хвалећи се и поносећи њим, али и подсмевајући се незлобиво његовој пословичној неспособности да уради и најпростији цртеж. Управо због геометрије Поенкаре није био први у школи, већ је морао да се помири „само" с другим местом. Наравно, данас се ништа не зна о ономе ко је освојио прво место. Непознато је чак и његово име.

30 година – 30 књига

Завршивши са двадесет година Политехнику, Поенкаре се, желећи да постане инжењер, уписује у Рударску школу. Велики део времена и напора посвећује наравно и математици хватајући се укоштац с диференцијалним једначинама. Када је, после три године преданог рада, доставио његове резултате Факултету природних наука, угледни професори могли су само да најаве, с нескривеним задовољством, појаву великог математичара.

Захваљујући управо својим радовима из математике, Поенкаре није постао рударски инжењер. Као професор математике прво ради у Сену, да би ускоро, у 27. години прешао на славну Сорбону, где остаје до краја живота.

Држећи се гесла свог земљака, математичког физичара Фурије да је „темељито проучавање природе најбогатији извор математичких открића", Поенкаре је створио огромно и по разноврсности тешко схватљиво дело. Сматра се да ниједан математичар тог доба није владао тако великим бројем дисциплина. Увек свеж, професор Поенкаре је сваке године држао предавања из новог предмета. Та предавања су издавали његови слушаоци, а обухватала су изузетно широку област: теорију потенцијала, оптику, електрицитет, проводљивост топлоте, капиларност, електромагнетизам, хидродинамику, небеску механику, термодинамику и теорију вероватноће – више од пет стотина радова, односно тридесетак књига из свих подручја математике, физике, теоретске физике и теоретске астрономије, уз многобројне популарне огледе о филозофији природних наука. Када се зна да је све ово створено за само 34 године, и данашњи најблиставији умови осећају искрено страхопоштовање пред таквим обиљем једног духа.

Речено је да, иако по много чему онај расејани професор математике из анегдота, Поенкаре није живео „у облацима". Готово сваки нови технички проналазак, као на пример бежични телеграф, одмах је објашњавао на свој, математички начин. Истовремено, у науци је познат и као претеча многим такође славним физичарима и мислиоцима, чак и једном Ајнштајну или Биркофу.

Поред мноштва стручних дела иза себе је оставио и низ популарних књига, намењених нарочито младима. Међу њима су најпознатије „Вредност науке" и „Наука и хипотеза".

После математике, Анри Поенкаре је највише волео симфонијску музику. Ако је био у питању симфонијски концерт, професор Поенкаре би остављао и предавање и решавање за њега тако привлачних математичких или филозофских проблема предајући се чарима нота.

Кад је умро 17. јула 1912, у 58. години, дакле у напону стваралачке снаге, забележено је да је његова величанствена сахрана међу француским великанима била у ствари незапамћени тријумф науке.

Иван Лончар

Илустровао: Брана Јовановић

ОЛИМПИЈАДА ПОМЕРА ПЛАНИНЕ

Албервилу у Француској припали су одговорност и част да буде домаћин 16. зимских олимпијских игара које почињу 8. фебруара 1992. Чланови Међународног олимпијског комитета оптрчали су Земљу и изабрали баш овај градић. Не случајно

Албервил, стиснут у Савојским Алпима у релативној близини тромеђе Француске, Италије и Швајцарске, са својих 19.000 становника биће од 8. до 22. фебруара 1992. године права престоница света. Ово место никада није било помодни центар зимских спортова и многи су за њега први пут чули 17. октобра 1986. када је Хуан Антонио Самаран, председник Међународног олимпијског комитета, објавио да је баш њему поверена организација Зимске олимпијаде.

Снежне стазе његових планина и долина упознаће и проценити око две хиљаде врхунских такмичара, седам хиљада новинара, милион посматрача и око две милијарде осталог дела човечанства испред телевизијских екрана широм Земљине кугле.

Остаје да се види хоће ли до јуче непознати Албервил оправдати поверење и бити на висини конкуренага које је победио: Лилехамера у Норвешкој, Софије у Бугарској, Фалуна у Шведској, Енкорица на Аљасци, Берхтезгадена у Немачкој, славне Кортине д'Ампецо у Италији.

Колективно лудило

Данас се више нико не сећа коме је првом пала на памет сулуда идеја да замисли а затим и изнесе кандидатуру тамо неког Албервила за олимпијске игре. Да ли је то био Мишел Барније, млади председник спортског већа, или Жан Бриније, председник регионалног смучарског комитета Савојских Алпа, или Анри Дижол, градоначелник Албервила?

У сваком случају један од њих тројице и то на малом скупу пре десет година.

„Било нас је седморица", сећа се Лео Лакроа, бивши шампион и добитник сребрне медаље на Зимској олимпијади у Инсбруку, „и мислим да смо сви били свесни да је наш план ван памети. Majушни Албервил да се упушта у такву авантуру! Чак и пре него што смо размислили где би се одвијала такмичења, знали смо да постоји несавладива препрека: најбољи терени засути су унаоколо и како стићи од првог до другог или десетог када их повезују козје стазе?"

„Нема везе", рекли смо. „Тим боље!" И авантура је почела самом помишљу на кандидатуру чије је прво гесло гласило: УБЕДИТИ.

Убедити Жан-Клода Килија, славног незаборавног троструког олимпијског шампиона са Зимских игара у Гренобпу, да се придружи њиховој малој чети. Убедити Градско веће Албервила које је дало свој амин јуна 1982. године и убедити становнике Савојских Алпа међу којима је одмах завладало колективно лудачко одушевљење.

Најтежи орах били су они који заиста одлучују – чланови МОК-а, Међународног олимпијског комитета.

Анри Дижол се, сав срећан, сећа:

„Растурили смо се на све четири стране света да бисмо разговарали са сваким чланом МОК-а посебно. Ја сам, рецимо, у року од четири године тим поводом двапут био на путу око света, од Шведске до Аустралије, од Канаде до Јапана. А и чланови МОК-а су се добро натрчали док нису донели коначан суд."

Кили је изабрао места

Чим је свету објављено да ће домаћин Олимпијаде бити Албервил, тамо је састављен Организациони комитет олимпијских игара чији је садашњи председник Жан-Албер Коран, а потпредседници Жан-Клод Кили и Мишел Барније.

Кили се силно замерио властима и становницима широм Савојских Алпа јер му је дужност била да изабере најпогоднија места за одржавање такмичења, а сви су хтели да то буде баш код њих.

А када су се, усред лета 1989. године, радови на трасирању будуће олимпијске стазе за боб и такмичење санкама изненада прекинули, Савојци су први пут заиста схватили у шта су се упустили јер се планина из све своје моћне снаге опирала онима који су узели на себе да је преобликују.

ТРИНАЕСТ ОЛИМПИЈСКИХ МЕСТА

Такмичења на 16. олимпијским играма у Албервилу и Савоји први пут у историји одиграће се на правим планинским местима, а не на вештачким, подигнутим само за ту прилику. Да бисте се боље снашли ако Олимпијаду будете пратили испред малих екрана, дајемо вам списак тих места као и шта ће се на коме одвијати.

Албервил: Уметничко клизање, играње на леду, брзинско клизање на кратким стазама, церемоније отварања и затварања Олимпијаде.

Лез Арк: Брзинско скијање (демонстрација).

Куршевел: Скијашки скокови, нордијска комбинација.

Ле Менуир/Вал Торан: Алпско скијање за мушкарце (специјални слалом).

Мерибел: Алпско скијање за жене, хокеј на леду.

Ла Плањ: Боб и санке.

Пралоњан-Ла Вановез: Кугпање на леду (демонстрација).

Ле Сезн: Скијашко трчање, биатлон, аренс олимпијског села.

Тињ: Акробатско скијање: летови, скокови и балет (демонстрација).

Вал-д'Изер: Алпско скијање за мушкарце (изузев специјалног слалома).

Брид-ле-Бен: Олимпијско село.

Мутије: Међународни радио-телевизијски центар.

Ла Лешер: Главни прес-центар.

Постављање стазе за боб у Ла Плању каснило је због влажног терена

Тамо горе на Плању, где је замишљена конструкција савршене стазе за боб, измерена је ризична влага терена коју је ваљало хитно санирати. Радови су због тога каснили три недеље и на већ предвиђених 200 милиона франака морало је да се дода још 80 милиона.

Каснило се и у Куршевелу с постављањем скакаонице такође због „неповољних геолошких услова". И ту је терен био влажан па је извршена дренажа воде и с предвиђених 70 милиона рачун је скочио на 102 милиона франака.

Злато за таленат, не за опрему

Стаза за мушки спуст у Вал д' Изеру сада може да се упореди с пистом за трке „формуле 1" и на њој ће заиста доћи до изражаја кондиција и таленат такмичара. Она је направљена по нацртима и саветима светског стручњака бившег швајцарског смучарског шампиона Бернара Росија. Зове се Фас де Белвард и већ је чувена.

Прави техничари којима је поверено њено извођење рекли су: „Немогуће! Никада нећемо успети да попнемо машине до тих стрмина!" И не би, десетак година раније, али је савремена технологија у комбинацији са упорношћу Савојаца, победила.

Стаза је сада ту, техничко ремек-дело, с двадесет три завоја, боље рећи кривине, од којих су неки у облику укоснице и стрминама на којима ће се смучари стрмоглављивати брзином од 140 до 145 километара на сат.

Кажу да ће ова стаза целом својом дужином од три километра дати златну медаљу најбољем скијашу, а не најбољем материјалу. То је први изјавио Жан-Клод Кили који се у те ствари разуме као ретко ко.

Стаза има и других адута. Први пут у историји зимских олимпијских игара посматрачи окупљени око ње моћи ће са својих места да прате као на длану 80 одсто свега што се на њој збива, а не само оно што им у трену пред очима пролети.

На сваком од тринаест такмичарских центара подигнуте су за гледаоце трибине и захваљујући електронским макетама организатори су унапред знали шта ће посматрач с кога места да види. И трибине за судије изграђене су и проверене уз помоћ тих електронских макета.

Местота Олимпијаде у Албервилу која се зове Magique

Завршни рачун показује да Зимске олимпијске игре у Албервилу и његовој околини коштају 8 милијарди франака. Држава је дала отприлике четвртину ове суме, „остатак" око двадесет моћних спонзора. Сума астрономска, али ће се вратити ухиљадостручена, а корист коју већ имају Савојски Алпи је неизмерна.

Планине и њихови врхови остали су на својим местима, али су ипак, на неки начин, померени јер су први пут, и заувек, повезани најмодернијим аутопутевима у дужини од стотинак километара. Железничка мрежа је електрификована, саграђене су три болнице, стазе за скијање, боб и остале дисциплине остаће и после Олимпијаде и до њих ће се лако стизати и путничким колима јер су на све стране саграђени и паркинзи.

Све стазе већ су имале генералну пробу приликом шампионата Француске и за време такмичења за Светски куп.

Човек је у своје руке узео и временске прилике и неприлике које би могле да угрозе одвијање 16. зимске олимпијаде. Метеоролошка служба Француске поставила је по алпским масивима још 1987. године тридесетак станица које из минута у минут могу да дају податке преко компјутера из Метеоролошког центра у Лиону или сателита „метеосат" уколико су телефонске везе блокиране.

И лавине под контролом

Ако не буде било снега, не мари. Сва такмичарска места снабдевена су уређајима за брзо прављење вештачког. Уколико запрете лавине, ту су скупи системи за њихово изазивање унапред а и добровољци за помоћ редовним снагама за рашчишћавање стаза и путева.

Што се тиче магле, која је фебруара 1991. омела такмичење у спусту за мушкарце, за време Светског купа и то баш на стази Фас де Белвард, њој се не може ништа. Због тога је мушки спуст предвиђен за први дан 16. зимских олимпијских игара. Па, ако буде магле, такмичење ће се одложити за први ведар дан.

Такмичаре и посматраче чуваће као зеницу ока осам хиљада стручних људи: полицајци, ватрогасци, војска, чланови цивилне заштите, лекари, болничари. Све је предвиђено: од саобраћајног удеса и лавина до терористичких напада.

Савојски Алпи помало дрхте одбројавајући дане до почетка 131. такмичења после којих ће се најбољима уручити 57 златних медаља и безброј сребрних и бронзаних. Олимпијска ватра стигла је из Грчке у Париз још средином децембра.

Половина лудог сна шачице људи од пре десет година већ је остварена. Читава област увеликo је стекла светски реноме а с њим и благостање. Осим новца, стаза, нових зграда, болница, путева... после Олимпијаде остаће и спознаја да се може утицати на судбину и да се планине, ако не баш померати, гвозденом вољом дају приближити.

Бојана Дожић

КАРИЈЕРЕ: „CULT"

ХИТ ХИТ ХИТ

СА КЛУПЕ У ПАРКУ

Групу „Cult" тренутно чине само два члана: Бил Дафи и Јан Есбјури. Њих двојица су све и започели, а сада настављају новом плочом „Сегетону"

Група има већ три платинаста албума од којих је трећи „Sonic Temple" продат у три милиона примерака. У почетку су се звали „Southern Dead Cult". Пошто су скратили име, постали су популарнији и почели да мењају стил. У једном тренутку цењени амерички продуцент Рик Рубин једноставно им је објаснио какву музику треба да свирају да би постигли светски успех: „Све што треба да урадите јесте да постанете класична енглеска рокенрол група." То су и урадили. А шта је било у почетку, говори гитариста Бил Дафи.

– Као клинац носио сам појачала групи „Nesebleeds" и то је задовољавало све моје амбиције. Једног дана, када се група распала, они који су остали понудили су ми да свирам гитару са њима. Одсвирао сам им увод у једну доста тешку песму и примили су ме. Групи је био потребан певач и ја сам предложио Стивена Морисија који је у то време писао поезију.

За шест месеци имали смо неколико свирки и онда сам видео да са њима нема успеха. Прихватио сам да пређем у групу „Slaughter And The Dogs" која је важила за велику рок групу јер су свирали у Холандији и Француској. Пробали су и Морисија, али су схватили да он нема енергије за јак рок који смо планирали. Са њима сам провео једно време и открио да су луди. Избацили су ме не само из групе, већ и из куће у којој смо живели. Тада сам схватио да рокенрол уме да буде помало окрутан.

Почетком осамдесетих Бој Џорџ који се мувао по клупској сцени, упознао ме са Кирком Брандоном из групе „Theatre Of Hate" и препоручио за гитаристу. Знао сам само једну њихову песму и није ми се допадала, али пристао сам и за неколико дана већ сам свирао концерте пред публиком која је волела групу. У лето 1982. увидео сам да је Кирк забринут за своју каријеру мислећи да га ја угрожавам и добио сам отказ. То се десило уочи нашег наступа у Глазгову. Они нису имали пара да ми плате воз до куће, тако да сам морао да сачекам до краја концерта. Највећа иронија била је када ми је Кирк током свирке прилазио и питао ме како да свира гитару у својим рођеним песмама!

Група је рођена

Када се вратио у Лондон, Били се издржавао продајући своју гардеробу на бувљој пијаци. Надао се бољим данима. И даље је остао у вези са члановима групе „Southern Dead Cult" који су свирали испред „Theatre Of Hate". И тако се певач његове бивше предгрупе Јан Есбјури појавио једног дана у Билијевом стану са намером да се ту настани и понуди му место гитаристе у новој постави групе.

И Јан је имао богату биографију луталице. Детињство је провео мало са оцем у Биркенхеду, мало са мајком у Глазгову. Са 11 година он и мајка преселили су се у Америку где је почео да се занима за историју Индијанаца. Када се мајка разболела од рака, вратили су се у Глазгов, а по њеној смрти, са 17 година, пријавио се у војску. Тамо није издржао дуже од месец дана и поново је дошао у Глазгов.

На концерту групе „Ruts" упознао се са члановима и они су му дозволили да спава у њиховом комбију. „Одмах ми се допао њихов начин живота, музика и путовања. Затим сам ишао на турнеје са групама „Crass" и „Poison Girls". Свака два-три дана терали су ме из хотела јер сам имао фризуру као индијанску кресту и перје у коси. Момцима из групе „Violator" допадало се како сам изгледао и предложили су ми да пробам, као певач, са њима.

И, тако је рођена група „Southern Dead Cult". Позвали су их да свирају као предгрупа на турнеји „Theatre Of Hate" и потписали су уговор за независну дискографску кућу. Добили су и први чек: 1000 фунти за њих четворицу. Одушевљење није дуго трајало. Схватили су да се музички не слажу и Јан је кренуо за Лондон поневши за собом име групе. Нов почетак подразумевао је нова лица, али и краће име. Одбацили су „Southern" да би се разликовали од претходне поставе, а после неколико месеци и телевизијских гостовања схватили су да им ни назив „Dead Cult" (Мртав култ) не одговара. Били каже:

– Постало нам је јасно да са таквим именом нећемо продати много плоча. Постали смо само „Cult", сингл са песмом „Spiritwalker" стигао је на прво место независне топ листе и схватили смо да имамо будућност. У то време још увек сам слушао „Psychedelic Furs" и Билија Ајдола, „Jan Doorse" и Хендрикса, а трудили смо се да правимо алтернативну музику. До преокрета је дошло када смо отпутовали у Америку. Свуда се слушала стара музика и схватили смо да смо старомодни типови који се фолирају да су алтернативци. Класичне рок групе као „Led Zeppelin" или „Free" у Америци не третирају као у Енглеској: ретардирана музика за идиоте који пију пиво. Зато је било тешко променити стил и сте-

ћи статус рок групе. У штампи су обожавали да нас нападају.

Успех је дошао прерано

Промену стила спроводили су поступно. Објавили су албум „Dreamtime", уз који се појавио и концертни снимљен, а затим се 1985. појавила плоча „Love" која им је донела статус звезда. Одмах су урадили нову плочу „Electric", али су тај материјал одбацили и поново га снимили са Риком Рубином који је у то време радио са „Beastie Boys", што је дискографску кућу коштало додатних 300.000 фунти.

– Рик нам је рекао: Баш ме брига шта за вас кажу у Енглеској са тим њиховим меканим независним групама – наставља Били. – И заиста, „Electric" је била поштена плоча. Иза нас је стајао зид „Маршалових" појачала, носили смо мотоциклистичке чизме и изгледали злобно. Постало ми је јасно да, рецимо, група AC/DC представља једноставну истину у року: две добре ритам гитаре увек дижу људе на ноге.

Преобративши се у чистокрвне рокере кренули су на турнеју, у Америци су им као предгрупа наступали „Guns N'Roses", мењали су чланове групе са различитим успехом, у Аустралији су разлупали опрему на сцени и наједном је изгледало да им се планетарни успех прерано догодио.

– Од клинца који је спавао на клупи у парку одједном сам постао певач у групи која је одсвирала најпродаванију турнеју у Енглеској – каже Јан. – Сликали су ме за монденске часописе и прогласили за најлепше лице британске сцене још од Мика Џегера. А имао сма само 23 године. То је било превише и сасвим сам се изгубио.

До кризе је дошло када смо 1989. свирали турнеју поводом албума „Sonic Temple". Прекинуо сам однос са публиком, нисам био задовољан плочом, приватни живот ми се распао, са члановима групе нисам се нарочито слагао, угојио сам се и осећао сам да ми се људи смеју. Схватио сам да нешто морам променити. Средио сам се и ево већ две године све иде како треба.

У прилог томе иду и њихови најновији концерти. Уз пратњу музичара који су ангажовани само за турнеју Јан и Дафи чине чврсто језгро и добар ауторски тандем који се полако враћа почетној креативности која је од њих и направила звезде.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

THERE WILL NEVER BE ANOTHER TONIGHT

Текст и музика: Б. Адамс, Р. Ланг и Ц. Валанс
Изводи: Брајан Адамс

Put on your best dress darling
Can't you see the time is right
There will never be another tonight
C'mon

If you got your motor runin'
Then I got my engines on
Say the word and darling we'll be gone
Outside the world is waitin'
But we won't lose control
So come on now let the good times roll

You gotta ride your broom right into my room
Kick off your shoes and make yourself at home
Wave your little wand weave a little spell
Make a little magic raise some hell

There will never be another tonight
C'mon baby hold on tight
There will never be another tonight
I don't care if it's wrong or right
We got nothing to lose just me and you
In your wildest dreams
There'll never be another tonight
Who carse about tomorrow
Let the wind fill your sails

A runaway train ridin' on the rails
We got the bases loaded
Home run power play
Tonight's the night we're goin' all the way
There will never be another tonight
C'mon baby hold on tight
There will never be another tonight
Flash your diamonds shine your lights
There'll never be another tonight
I don't care if is wrong or right
'Cos we got nothin' to lose just me and you
In your wildest dreams

Some people they're looking for paradise
Others they're searching for inner light
Me I'm just having the time of my life
But I'm headin' out to check it out

НЕЋЕ БИТИ НОЋИ КАО ШТО ЈЕ ОВА

Обуци се најлепше драга
Зар не видиш да је прави тренутак
Неће бити ноћи као што је ова
Крени

Ако ти мотор ради
Онда је и моја машина укључена
Само реци драга и ми нестајемо
Напољу свет чека
Али нећемо изгубити контролу
Зато дођи, нека се добра времена закотрљају

Ујаши на метли право у моју собу
Одбаци ципеле и осећај се као код куће
Махни чаробним штапићем исплети чаролију
Са мало магије створи нешто пакла
Неће бити ноћи као што је ова
Дођи девојко држи се
Неће бити ноћи као што је ова
Брига ме да ли грешимо или не
Немамо шта да изгубимо, само ти и ја
У твојим најжешћим сновима
Неће бити ноћи као што је ова
Кога је брига за сутра
Нека ти ветар напне једра
Побеснели воз јури по шинама
Старт нам је добар
Кућна јурњава, моћна игра
Вечерас је та ноћ, идемо до краја

Неће бити ноћи као што је ова
Дођи девојко, држи се
Неће бити ноћи као што је ова
Блесни дијамантима, засијај пуним сјајем
Неће бити ноћи као што је ова
Брига ме да ли грешимо или не
Немамо шта да изгубимо, само ти и ја
У твојим најжешћим сновима
Неки људи траже рај
Други стреме просветљењу
А ја се проводим најбоље у животу
И баш сам решно да то проверим

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Не бих желео да звучим арогантно. Ако је неко одличан певач, то ћу признати. Али, у овом тренутку не видим никога ко ми је близу."

Мик Хакнел ("Simply Red")

Слободан Анастасијевић

ЉУБАВ СВЕМИРСКОГ ЛЕТАЧА

Тешко је испратио старца до врата, Мартин се вратио за наш сто. Док се старац уморно удаљавао, Мартин је уздахнуо:

– Ко би рекао да смо близанци!

То је била једна страна живота нас, свемирских летача. Мартин и ја још нисмо стигли ни на праг средовечности, а наши вршњаци већ су били старци.

Наиме, у космосу, што смо били ближи брзини светлости, време је за нас протицало све спорије у односу на време на Земљи. После путовања које је по мерењу свемирског брода (а и по нашем биолошком часовнику) трајало неколико месеци, на Земљи је протицало и по неколико година. Неколико таквих путовања – и наши савременици из младости одавно су нестали...

Мартин, његов брат и ја били смо истих година. Гоњени истом жељом, уписали смо се у школу за космонауте. Али, већ први тестови показали су да Мартинов брат има неке сметње у метаболизму, тако да је остао на Земљи. Постао је лекар, и то угледан, имао је и унуке, док смо Мартин и ја били једва нешто старији него по изласку из Академије.

Што се самог посла тиче, признаћу да је он испао много мање узбудљив него што смо очекивали. Ако се изузму прва два или три путовања, када све има драж новог, недоживљеног, све се то после претвара у неку врсту рутине. Ту су и неке тешкоће, пре свега око прилагођавања сасвим друкчијим условима него на Земљи: највише времена проводи се у бестежинском стању, због чега су нам потребне бескрајно досадне физичке вежбе... иначе би нам мишићи толико

ослабили да бисмо се врло тешко кретали по Земљи. Ту је и необичан начин исхране, прилагођен свемирским условима, поремећен биолошки ритам, месеци проведени у скученом простору, са истим лицима...

Али, постојало је и нешто друго, о чему раније нисмо ни размишљали: промене које смо затицали при повратку. То је изгледало као кад бисте читали, рецимо сваку трећу или пету главу Толстојеве „Ане Карењине" или Голсвортијеве „Саге о Форсајтима" прескачући све остале. Људи које смо остављали на Земљи нису више били исти, деца су одрастала, градови су се мењали, наука је напредовала и откривала нове хоризонте незнања које је требало истражити... А у нама је потпуно нестала жеља за оним што се зове дом, завичај, породица... Ако се икад у нама јављала носталгија, то је била носталгија за Земљом.

И та временска неподударност била је разлог што нисмо заснивали породице: какав би то брак био у коме жена, гледано с нашег становишта, за неколико година постане старица, а деца га стигну и престигну тако да им он постане као неки млађи брат!

Наравно, то не значи да смо проводили усамљенички живот. По повратку, читава Земља била је наша! Могли смо да се смучамо у било које доба године по најлепшим теренима света, да лутамо по планинским шумама око језера (како год било, успели смо да сачувамо Земљу од потпуног загађења!) или да се сунчамо на тропским плажама... свако према свом укусу. Са вишегодишњом платом у џепу све нам је то било доступно. Али, сваку везу, свако пријатељство пратила је неизбежна привременост, сазнање да ће потрајати само два или три месеца. Онда смо се отискивали у космос, уз сенку жаљења због растанка, која је брзо бледела...

И сада је било тако. Оставио сам Мартина у бару звучног имена „Галаксија" и кренуо на састанак са Мином, љупком бринетом из свемирске базе у којој су обрађивани подаци са наших путовања.

Упознали смо се свега неколико дана раније, убрзо по мом повратку на Земљу. Свидела ми се већ на први поглед. Топле, смеђе очи из којих су зрачили поверење и искреност, висока, витка фигура, радознала интелигенција, спремност да прихвати ствари онакве какве јесу – све је то утицало да почнем да размишљам: није ли већ дошло време да окончам та свемирска лутања, да се скрасим на месту које ћу изабрати, да заснујем породицу док је још време.

Али, то није уопште било једноставно. Наша обука врло је скупа. Наш је век, по земаљским мерилима, трајао и више од стотину година и требало је исплатити средства уложена у наше школовање. А потписали смо и уговор који не бисмо могли да раскинемо тек тако, без великих невоља.

Ипак, одлучио сам, идући на састанак са Мином: остаћу на Земљи! Морало је постојати неко решење!

Наравно, нисам уопште ни помишљао да јој ништа о томе кажем пре времена.

Преселио сам се код ње. Не да бисмо нешто уштедели – обоје смо имали довољно новца – него да бисмо више били заједно. Њен бунгалов није био велики, али за нас двоје сасвим довољан.

Гледао сам је кад се,

уморна, враћала с посла, кад је устајала ујутру, сва рашчупана и још сањива, кад је, дотерана, полазила са мном да некуда изиђемо, кад смо били у друштву – и волео сам је у сваком, баш у сваком таквом тренутку.

Дани су нам летели, један лепши од другог. У мени је потпуно превладала жеља да останем с њом не само тих неколико месеци, него и да остарим с њом – ако разумете шта хоћу да кажем. И даље јој нисам говорио ништа о томе. Зато ме је утолико више дирнуло кад сам једном, случајно, међу њеним стварчицама, нашао календар на коме је крупно, црном бојом, био заокружен дан мог одласка, а дани од мог пресељења код ње малим, косим цртама. Између тога, између тих обележених дана оних необележених бивало је све мање...

Једном, кад се вратила кући, врло уморна и врло замишљена, рекао сам јој да јој припремам изненађење. Она се бледо осмехнула:

– И ја теби припремам нешто, али не знам још...

Бринуо сам се што је долазила кући све уморнија, много касније него обично. Говорила ми је да има некакав неодложан посао за следећу експедицију. Знао сам да се она бави спектрографским анализама или нечим сличним јер смо ми, крстарећи по свемирским пространствима, били у ствари обични картографи небеских тела: утврђивали смо њихов обим, величину и облик, путању, брзину кретања, а помоћу спектрографа (што се радило на основу података које смо слали) на Земљи се утврђивао састав тих планетоида, метеора, астероида...

Испаљивали смо читаве рафале снимака тих тела, па смо их слали на Земљу преко сателитских станица или их доносили по повратку, где су читаве екипе стручњака радиле на њиховој обради.

И Мина је завршила основне астронаутске течајеве, али баш због таквог начина живота није хтела да иде даље, определила се да мирно живи свој живот радећи у бази. Јер, и ту је било узбуђења напретек кад се долазило до неочекиваних и значајних открића...

Пошто нисам од оних који само маштају, него воле и акцију, нисам губио време. Мартинов брат, који се бавио космонаутском медицином, руководио је тимом стручњака који је тестирао будуће космонауте, а исто тако проверавао њихово здравље између два путовања. Није било баш лако наговорити тог честитог човека, али пристао је кад сам му испричао разлоге. Заузврат, обећао сам му да ћу и даље остати у служби у бази (ништа друго нисам ни желео) као нека врста суперинструктора у академији.

Мартинов брат успео је да у моју компјутерску дискету са подацима о здравственом стању крвотоку или нешто слично, али то није било ни важно. Свега пет дана пре него што је требало да се отиснем са Земље имао сам у џепу решење о ослобађању од даљег летења и уговор о постављању за инструктора.

Пожурио сам кући нестрпљив да Мини коначно откријем велику новост. А она, баш као да је знала шта јој припремам, дочекала ме је у својој најлепшој хаљини, уз раскошно постављен сто за нас двоје, са холографским снимцима најлепших предела који су постојали на Земљи и са најтоплијим осмехом који сам икада видео.

Загрлила ме је пре него што сам ишта стигао да јој кажем:

– Драги, време је за велико изненађење!

– Откуд знаш? – збунио сам се.

– Како откуд? Припремам га откако си овде!

Привила се уз мене још чвршће:

– Знаш, од почетка сам пожелела да се не растајемо. Зато сам ишла на допунску обуку. Данас сам положила и последњи тест и – замисли! – додељена сам твојој посади као млађи анализатор! Драги! Драги... шта ти је? Зар се не радујеш?

– Радујем се, наравно, само... – Нисам знао како да јој кажем.

– Ја сам ти, ето, припремила изненађење, а ти?

– Ја сам ти, ето, припремио... – Нисам знао како да јој кажем.

BEOSOFT – COMMODORE 64/128

игрице за компјутер

BEOSOFT је фирма за продају програма за *Commodore* основана 1989. До сада нам је поверење поклонило преко 6000 чланова из целе Југославије. За квалитетну услугу и фер однос према купцима 1991. године смо по анкети часописа *Svet Kompjutera* проглашени за најбоље продавце програма. Поседујемо преко 3000 програма. Ово је део из наше понуде. Постаните и Ви наш члан!

ЦРТАНИ ФИЛМ	АУТО-МОТО ТРКЕ	ПОЧЕТНИЧКИ
АКЦИОНИ	ФИЛМСКИ ХИТОВИ	ПУЦАЧКИ
СВЕМИРСКИ	РАТНИ	СПОРТСКИ
ДЕТЕКТИВСКИ	БОРИЛАЧКИ	ИГРЕ СА ТОП-ЛИСТА
НИНЏЕ	ЛУНА ПАРК	НАЈБОЉЕ ИГРЕ ЗА Ц-64
ФУДБАЛ	ИГРЕ НА СНЕГУ	КОШАРКА
ЖИВОТИЊСКО ЦАРСТВО	ИГРЕ БЕЗ ГРАНИЦА	НАЈБОЉЕ ИГРЕ 1989
НАЈБОЉЕ ИГРЕ 1990	НАЈБОЉЕ ИГРЕ 1991	ВЕСТЕРН
АВАНТУРИСТИЧКИ	ОЛИМПИЈАДА	ПОРНО
ДРУШТВЕНИ	СИМУЛАЦИЈЕ ЛЕТЕЊА	ЕНГЛЕСКИ ФРАНЦУСКИ НЕМАЧКИ
ХИТОВИ ДЕЦЕМБРА	ХИТОВИ ЈАНУАРА	ХИТОВИ ФЕБРУАРА

СПЕЦИЈАЛНА ПОНУДА

ИЗАБЕРИТЕ 4 КОМПЛЕТА И ДОБИЈЕТЕ ЈОШ 4 БЕСПЛАТНО
(ОКО 200 РАЗЛИЧИТИХ ИГРИЦА
8 комплета на 4 касете)

СПЕЦИЈАЛНА ПОНУДА

Свака касета садржи упутство на нашем језику. Гаранција за све наше услуге је годину дана. Цена једног комплета износи 300" динара. ПТТ трошкове сноси купац. Пошиљку добијате за 3 – 4 дана. Касете можете наручити телефоном или писмом. Цене су подложне променама.

НАРУЏБЕНИЦА

ДА, овим неопозиво наручујем следеће комплете:

.....

.....

име и презиме место и поштански број

.....

улица и број потпис

BEOSOFT, ПОШТАНСКИ ФАХ 25
11050 Београд 22 ☎011-421-355
Радно време: од 08 до 21 ч радног дана и недељом и празницима

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА

Уместо уобичајених описа дајемо вам готова решења сврстана водоравно и усправно по азбучном реду. Ваш је задатак да их сместите на њихова места у лик. Да бисмо вам мало отежали, изоставили смо три црна поља која треба да уцртате. Ако сте све добро урадили, у првом усправном ступцу добићете име и презиме нашег познатог глумца са слике.

ВОДОРАВНО: АЗ, АРАПИН, АРДЕНИ, БОР, ВИНОГОРЈА, ДАДА, ИБЕРКА, ИНИ, ЈОНАС, ЈУЛИ, КРЕ, ЛАП, ЛАСТА, ЛЕСТАР, НАГОСТ, ОВОЈ, ОСТИЈА, ПРИСНОСТ, ПСИКА, СЕ, СКАРА, ТАБЕЛАРИ, ТАНАТОС, ТИНТОРЕТО, ЋА.

УСПРАВНО: АНТАРА, АПОРТИРАТИ, АРАБЕСКА, БЕТ, ГАР, ДАГЕСТАН, ДС, ИПЕРИТ, ИСКАЈАТИ, ИТАЛ, ЈО, КОРАСОН, ЛЕОНИ, ОБАСЈАН, ОНТОЛОЗИ, ПРЕСТАРО, СЕЛ, СТАНАР, УРВИНА.

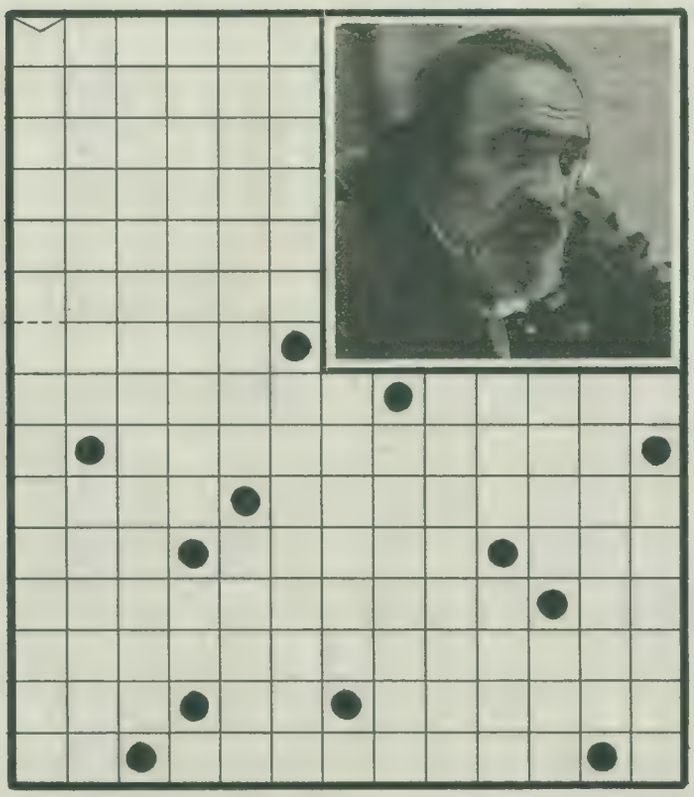

ЗА ОШТРООКО

Горњи и доњи цртеж разликују се у осам појединости. На вама је да их откријете.

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

ЖИВЕТИ СА МАЧКОМ

СУВИ МИШЕВИ ЗА ЗАГРОБНИ ЖИВОТ

У старом Египту је постојала смртна казна за оног ко намерно убије неког од „светих стражара житних амбара" – како су мачке називане. Случајно убиство ове животиње кажњавало се великом новчаном казном. Ако би мачка умрла природном смрћу, оплакивали би је и засипали даровима у облику сушених мишева – за живот у загробном свету, а у знак жалости власник би обријао обрве. Раскошан обред на сахрани личио је по свему судећи на свечаност при погребу фараона. Мали саркофаг украшавали би бронзаним маслинама у облику мачје главе.

Има ли мачка заиста 9 живота?

Судећи по својој причи – има.

Једне мрачне и хладне ноћи у децембру 1964. холандски брод „Тјоба" пловио је низ Рајну. Изненада је брод потресао страшан ударац, он се нагнуо и почео да тоне. Већ после неколико минута лежао је на дну, а посада се борила за живот у леденој води. Спасли су се сви, али, на жалост, шестогодишњи бродски мачак Џекоб није успео да се извуче са доње палубе и отишао је на дно заједно са бродом.

Тек осам дана после хаварије на место несреће стигла је пловећа дизалица. Рониоци су се спустили, везали брод челичним ужадима, завртели су се чекрци и брод је лагано почео да се диже из муља. Кад се „Тјоба" најзад појавио на површини, посада је одлучила да се попне на палубу и узме неке ствари. Кренуо је и капетан, али кад је отворио врата своје кабине, укочио се од запрепашћења: угледао је Џекоба који је дрхтећи од хладноће и глади жалосно мјаукао! Издржао је под водом више од недељу дана користећи при том за дисање ваздух који се задржао у коморама брода!

Радно место – касирка у чајџиници

Почетком 17. века, после дуготрајних прогона, мачка је у Јапану рехабилитована царским декретом. Овај заокрет у њеној судбини подстакао је разне приче које су им врло наклоњене. Једна од њих каже да је власница неке мале посластичарнице, којој посао није баш ишао, добила на поклон од познаника изрезбарену статуету мачкице. Једне ноћи она је изненада оживела и почела да ради за касом у радњи што се прочуло као сензација, па су људи нагрнули у радњу да виде то чудо. Уз помоћ мале маце трговина је процветала.

Од тада, кажу, свака чајџиница у Јапану држи бар једну мачку.

После 14 месеци пешачења и пређених 2500 километара Шутер је добила омиљену порцију рибице и заспала заслуженим сном

Мачка = во

У старој Русији мачкину корисну улогу у домаћинству први су признали свештеници и ставили је под заштиту црквеног закона. Колико је вредела мачка? Одговор се може наћи у „Митрополитовом правосуђу", познатом законику из 16. века. За крађу животиња плаћала се глоба и то: за голуба – 9 куна, а за вола, пса и мачку – по 3 гривеника! Мачка је вредела исто колико и во! А три сребрна гривеника нису биле мале паре.

Још један параграф овог законика је јединствен и сличан је једино кодексима старих држава, посебно Египта: „А ко убије пса или мачку, штета је гривеник и да се да нови пас уместо старог и нова мачка уместо старе."

Морис, интимна биографија

Претеча свих филмских мачора био је Суливанов Феликс, затим су се појавили јунаци Волта Дизнија, па француски, чешки, совјетски филмски јунаци и напокон незаобилазни Гарфилд Џина Дејвиса.

А најпознатији од свих живих био је амерички мачор Морис, огроман и размажен, који се редовно појављивао у најчувенијим рекламама. Код њега нико никад није могао приметити ни трунку неког осећаја, он је једноставно био пелцован од њих.

Године 1973. Морис је добио награду као најбољи телевизијски глумац у рекламним филмовима и постао тако славан да је чак дата и књига о њему под насловом „Морис, интимна биографија". После његове смрти 1978. Морису су нашли замену, али је на тражење наследника утрошено пуних 14 месеци, а нова звезда откривена је у једном мачјем сиротишту. Сада и он, као и његов претходник, живи на сопственом имању у држави Илиноис.

Богородица са мачком

Велики Леонардо да Винчи волео је животиње, посебно мачке. Управо њему приписује се изјава: „Доћи ће дан кад ће усмрћивање животиња бити изједначено са убиством." „Лавље племе", како је он називао мачке, очаравало га је лепотом и елеганцијом. „Чак и најмање мачe је ремек дело" – написао је он. Код Леонарда мачка је изгубила ореол демона, симбола женског рода, путености, она је једноставно лепа. Највећи уметник Ренесансе посвећује јој слику „Мадона са мачком". Животињу која је до тада представљана као симбол демонских сила Леонардо ставља у руке малог Исуса „да би се Лепота сјединила с Милошћу и Божанским". Слика је, на жалост, изгубљена, али је остало осам скица од којих свака има вредност завршеног дела.

Ево мене!

Шугер се родила у малом калифорнијском градићу Андерсону, на обали реке Сакраменто. Мače је било слабашно и дошло је на свет с необичном деформацијом задње леве ноге.

Кад је Шугер имала две године, њена власница је морала да се пресели у Оклахому, удаљену 2.500 километара од Андерсона. Знајући да Шугер не подноси ни сасвим кратку вожњу, власница је после много размишљања одлучила да се растане са својом мачком. Договорила се са суседима да је преузму и нашла нови дом за Шугер. Растанак је био дирљив.

Али, само две недеље касније, суседи су јој телефонирали и јавили непријатну новост: мачка је нестала и сва трагања за њом била су узалудна. После тога прошли су месеци ишчекивања, а никаквих новости није било, па је Шугерина власница закључила да је мачка страдала. Међутим...

Четрнаест месеци касније, док је радила у својој башти изненада се појавила позната полуперсијска мачка која је изнемоглим кораком, шепајући, полако кренула кроз башту. Тренутак-два су се гледале: жена запрепашћена, а мачка са изразом који је био мешавина одушевљења и осећања тријумфа. Затим је Шугер, мјаучући од радости, потрчала кроз траву скачући од превелике среће. А кад је стигла до власнице, почела је да се мази о њене ноге.

Мачка је била врло уморна, али иначе у изванредном стању. Било је довољно да добије конзерву рибица и наспава се.

Тако је, прешавши пола Америке, Шугер успела непогрешиво тачно да нађе град, улицу и кућу своје власнице.

В. М.

Илустровала: Драгана Јовић

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Оптички нишан

Још сам млад, али отац ме је често водио у лов који је тако постао и мој хоби. За годину дана поклониће ми, рекао је, за рођендан ловачки карабин, па бих желео да за њега набавим оптички нишан јапанске производње. Реците ми где може да се купи и колико кошта?

МАРКО
Ужице

Пошто на нашем тржишту влада несташица увозних оптичких нишана, ми ти саветујемо да се одлучиш за један

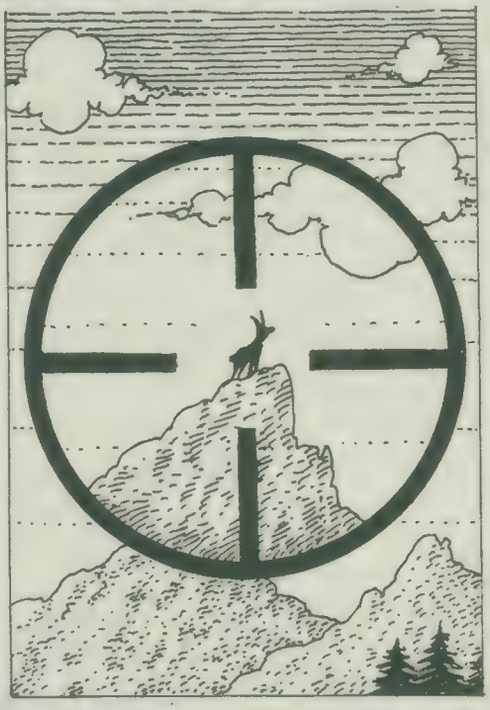

наше производње. У Сарајеву постоји фабрика оптичко механичких инструмената „Зрак" која производи ове нишанске справе које по квалитету не заостају за јапанским, а предност је што су јефтинији и за њих увек има резервних делова. За све детаље обрати се на адресу: РО „Зрак" – Сарајево, ООУР Фабрика оптичко механичких инструмената ФОМИ, 71000 Сарајево, Адема Буће 96.

Ипак заблуда

Да ли се злочинац увек враћа на место злочина или је ово само теорија разних детектива.

НАТАША
Кач

Тврдња да се злочинац увек враћа на место злочина није тачна. Додуше, то се понекад догађа (зато се и помиње у стручној литератури), а прихваћено је

као правило захваљујући књижевности, филму и телевизији. Наиме, за ове врсте медија враћање на место злочина је прилично омиљен мотив који се често јавља. Последица је прилично раширено веровање о тајанственим силама које напросто вуку злочинца тамо где је починио злочин. Права истина је да они заправо избегавају да се врате тамо, али истина је да су и забележени ретки случајеви повратка на место злочина најчешће у страху да није оставио неке трагове који би могли да га терете.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА – ВОДОРАВНО: дада, а, арапин, нагост, иберка, лестар, остија, скара, танатос, псика, о, тинторето, јули, табелари, кре, јонас, лап, овој, ласта, се, виногорја, бор, ини, аз, ардени, ња, присност, т.

ЗА ОШТРО ОКО:

Замишљена „ката"

Какав је то начин борбе у каратеу под називом „ката"?

Н. МАРОВИЋ
Бар

Борба са замишљеним противником, односно борцем кога замишљате да је у дуелу са вама, у каратеу се назива „ката". То је низ непрестаних блокова и удараца по строго утврђеном реду. Све време долази до изражаја принцип испољавања максималне снаге и брзине. Може се рећи да је „ката" приказивање свих елемената технике које је каратиста савладао па се по томе може одредити и ниво његовог знања.

Посматрачу „ката" може да личи на својеврстан балет, али она је скуп чимеја (смртоносних удараца) који се повремено смењују блоковима.

Ни турска ни српска

У разреду смо се поделили расправљајући о пореклу речи – прћија. Једни тврде да је турског порекла, други да је права српска реч. Узгред, реци нам и њено право значење.

БРАНКИЦА
Сомбор

Прћија је реч грчког порекла и значи мираз, имовину коју девојка, када се удаје, доноси младожењи. Има и друго

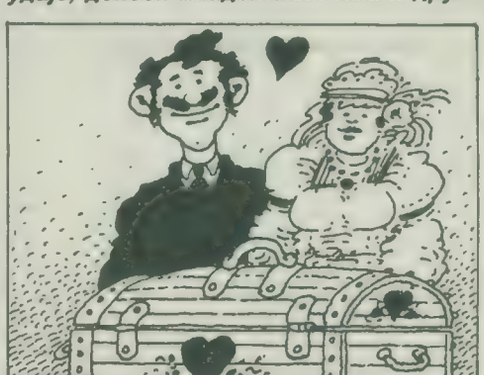

значење: нечија баштина, нешто што неко оставља за собом. Може да буде и оно што неко у породичној заједници поседује као своје добро, личну имовину.

„Адидас" и „Пума"

Колико је тачно да су власници две највеће фирме за производњу спортске опреме „Адидас" и „Пума" рођаци, а мој друг тврди да су чак и рођена браћа.

НЕБОЈША
Слатина

Браћа Рудолф и Адолф Даслер основали су 1920. године у Немачкој прву велику фабрику спортских ципела. Међутим, са завршетком Другог светског рата дошао је и крај братској слози. Адолф Даслер се одвојио и основао нову фабрику спортске опреме „Адидас". Али, ни Рудолф не напушта стари занат, па и он оснива фирму за производњу спортске опреме под називом „Пума".

И, како то обично бива, почела је велика трка између њих. Да би се схвати-

Стојанка Бетегало, Барноси 7а, 88380 Љубиње – 10 година, сакупља папирнате луткице, навија за Црвену звезду.

Јасна Караимић, Ужичког партизанског одреда 10, 31000 Ужице – 13 година, сакупља постере и салвете.

Јасмина Пеловска, Браћа Распашков 18, село Владимирово, 92331 Берово – 14 година, воли музику, сакупља постере.

Јелена Павловић, Матице српске 64, 11000 Београд – 13 година, воли хеви-метал и дописивање.

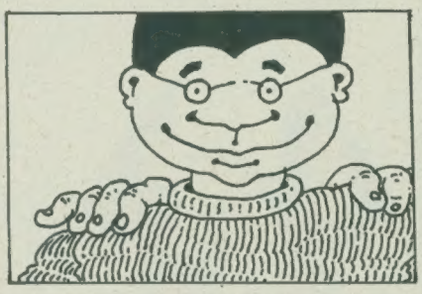

Лара Стојичић, Фрање Јукића 10, 70260 Мркоњић – Град – 15 година, воли све што воле млади.

Игор Басарић, Браће Радића 13, 24000 Суботица – 13 година, воли дружење и музику, тренира ватерполо.

Мирсада Кадирић, Булевар ЈНА 4 16/98, 75000 Тузла – 13 година, воли путовања и музику.

Владо Јевтић, село Грачаница, 15319 Узовница – 13 година, сакупља сличице, значке и постере, воли путовања и филмове.

Раденковић Марина (7) и Кристина (11), Козачинског 7, 21000 Нови Сад – воле музику, сакупљају постере и салвете.

Зоран Филиповић, Сомборска 11, М. Пчелице, 34000 Крагујевац – 17 година, воли музику, путовања и спорт, нарочито карате.

ла та грозничава борба ко ће продати више спортске опреме, довољно је рећи да се за рекламу и спонзорство (покровитељство) одвајају милиони дола-

ра. Спортске ципеле и патике „Адидас" препознају се по три попречне пруге, а „Пума" има једну уздужну која иде од средине ципеле до пете са спољне стране.

Академик воли цртање

Знам да ћеш ми помоћи и убедити моју маму да моја љубав према цртаћима није ништа ненормално. У сваком слободном тренутку волим да их гледам, нарочито Дизнијеве. Е, у томе изгледа јесте невоља јер мама тврди да није у реду да у шеснаестој години гледам филмове „за малу децу". Одличан сам ученик, имам само три четворке за које су, наравно, окривљени, опет цртаћи.

ВЛАДАН Т.
Скопље

Погрешно је мишљење да су цртани филмови намењени само деци, чак и ови „за малу децу", како твоја мама назива Дизнијеве цртаће. Најбољи доказ су резултати анкета о гледаности ових филмова и просеку старости гледалаца. Да умиримо твоју маму: познајемо једног академика који просто обожава

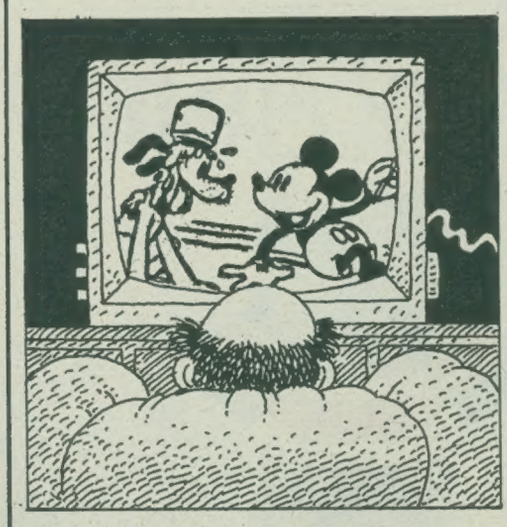

Дизнијеве цртане филмове. Каже да се уз њих најбоље одмори и да му врате расположење. Каже да се веома радо прихвата обавезе да баш он одведе унуке у биоскоп да гледају цртаће.

Надамо се да због љубави према цртаћима ниси занемарио друге обавезе и активности, рецимо бављење спортом што је за твоје године неопходно.

YU ISSN 0032-339X

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2093

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кецић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 368,40 динара, тромесечна 1.105,20 динара, полугодишња 2.210,40 динара, годишња 4.420,80 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 736,80 динара, тромесечна 2.210,40 динара, полугодишња 4.420,80 динара, годишња 8.841,60 динара.
Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	417.–
СР НЕМАЧКА	DEM	678.–
ШВЕДСКА	SEK	2.469.–
ФРАНЦУСКА	FRF	2.312.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	602.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054, уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА", Београд, Македонска 29
Директор др Живорад Миновић

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

ОБУЦИТЕ ЛИЗУ СИМПСОН

ЛИЗУ ЗАЛЕПИТЕ НА КАРТОН И ИСЕЦИТЕ

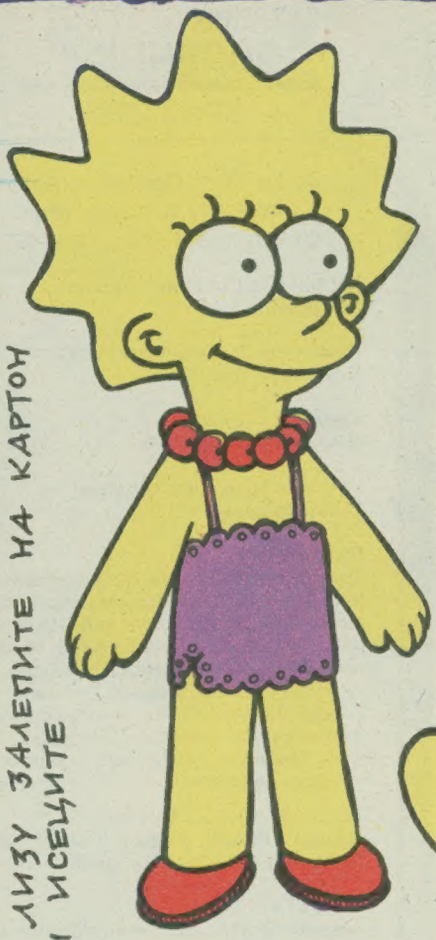

ТУНИКА СА ХЕЛАНКАМА

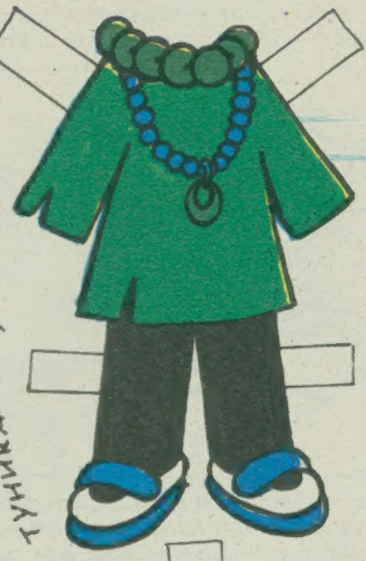

ЗИМСКИ КОМПЛЕТ

Џишин кућица

ИСЕЦИ

СВЕЧАНИ ШЕШИР

ПРОСЕЦИТЕ

СВЕЧАНА ХАЉИНА

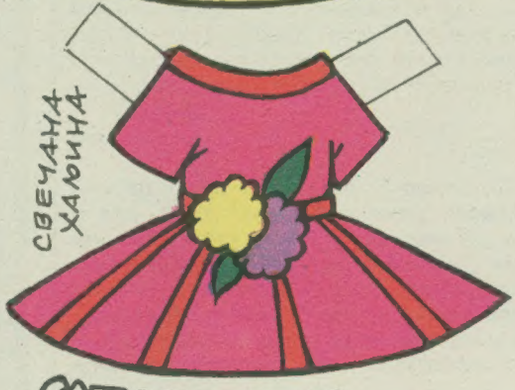

ПОПОДНЕВНА ХАЉИНА

СПАВАЋИЦА

СПОРТСКО-ШМЕКЕРСКИ КОМПЛЕТ

КОМПЛЕТ ЗА ЗАКУ ЗИМУ

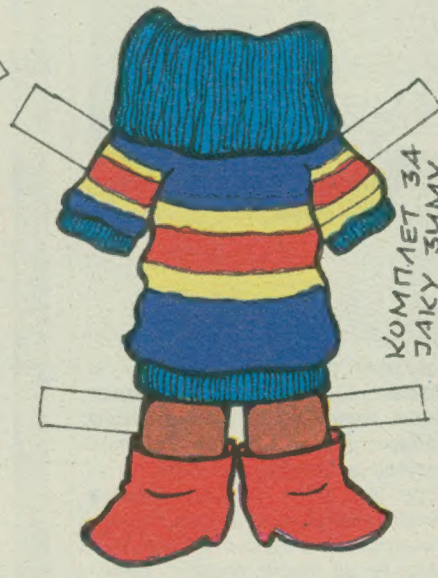

ИСЕЦИ

МАРАМА

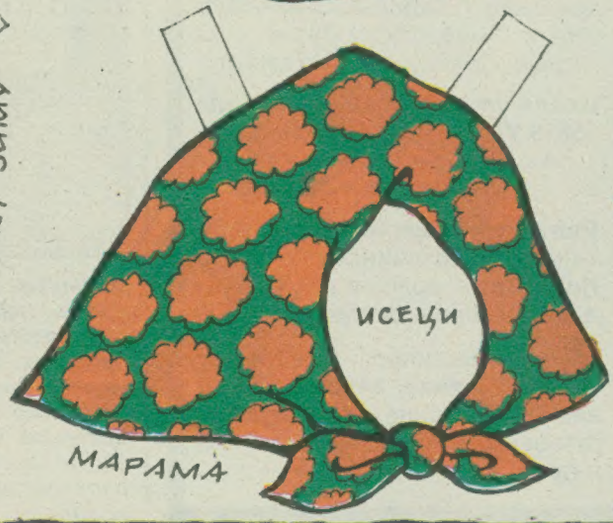

1991 Виллиам Симпсон

РЕКЛИ СУ...

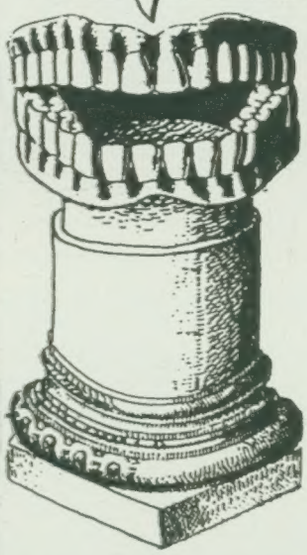

Учење је као веслање уз воду: чим застанемо, враћамо се уназад.

Бенџамин Брити
енглески композитор
(1913-1976)

У политици је као и у граматици: грешка коју сви чине на крају постане правило.

Андре Малро
француски књижевник и политичар
(1901–1976)

Живот се не подудара с филозофијом: нема среће без доколице, а само оно што је некорисно пружа нам задовољство.

Антон Чехов
руски књижевник
(1860-1904)

До многих правилних одлука дошло се само зато што је био препречен пут ка погрешној одлуци.

Ханс Крајлсхајмер
немачки афористичар
(1888-1958)

Сваки човек има право да буде нерасположен. То би требало унети и у устав.

Жорж Сименон
белгијски писац
(1903-1989)

Позајмљујте новац увек од песимиста: они не очекују да ћете га вратити.

Анонимно

Оптимиста тврди да ми живимо у најбољем од свих могућих светова; песимиста страхује да је то тачно.

Џејмс Бранч Кабел
амерички песник
(1879-1958)

Оговарање је порок који нико не признаје, али у коме свако ужива.

Џозеф Конрад
енглеско-пољски писац
(1857-1924)

Пре него што кренеш да поправљаш свет, прођи три пута кроз сопствену кућу.

Кинеска изрека

Уобичајена је мана људи да запостављају сопствену њиву да би у туђим њивама тражили коров.

Вики Баум
аустријска књижевница
(1888-1960)

Победник има много пријатеља, побеђени има добре пријатеље.

Монголска пословица

Искуство је збир глупости које смо успели да начинимо а да при том не сломимо врат.

Паул Вегенер
немачки глумац
(1874-1948)

Тако је то у животу: кад коњи повуку из све снаге, кочијаш добије напојницу.

Дафне ди Морије
енглеска књижевница

На зле људе можете се ослонити: они се никад не мењају.

Вилијем Фокнер
амерички књижевник
(1897–1962)

Желиш ли да усрећиш човека, немој додавати његовом богатству, него одузми нешто од његових жеља.

Епикур
грчки филозоф
(341-271. пре н.е.)

Много је лакше потиснути прву жељу него задовољити жеље које она повлачи за собом.

Франсоа де ла Рошфуко
француски писац
(1613-1680)

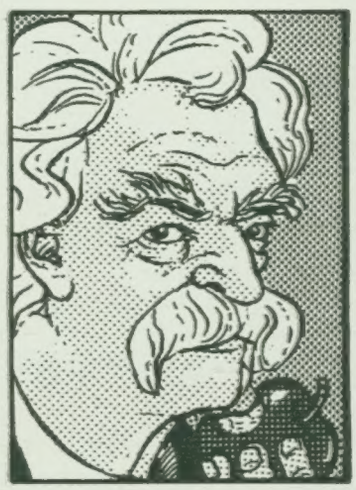

Васпитање је оганизована одбрана одраслих од омладине.

Марк Твен
амерички књижевник
(1835-1910)

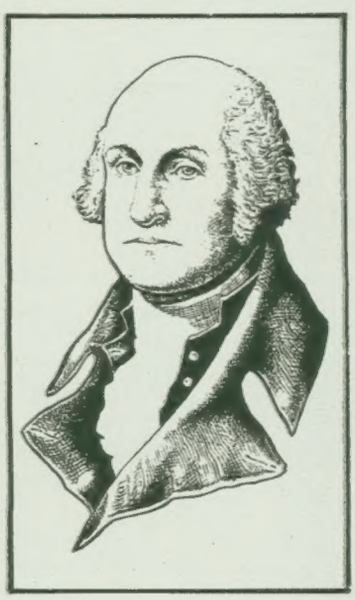

Нико не напушта председнички положај са истим угледом с каквим је на њега дошао.

Томас Џеферсон
трећи председник САД
(1743–1826)

WALT DISNEY
МИКИ
ШЛЪАП! ШЛЪАП! ШЛЪАП!
ШЛЪАП! ШЛЪАП! ШЛЪАП!
ШЛЪАП! ШЛЪАП! ШЛЪАП!
?
ХМ... МОЖДА ЈЕ ВРЕМЕ ДА ОДЛЕДИМ ФРИЖИДЕР?
3-3
© 1991 The Walt Disney Company
All Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate